สนทนาธรรม

เล่ม ๙

กับ อ.วศิน อินทสระ

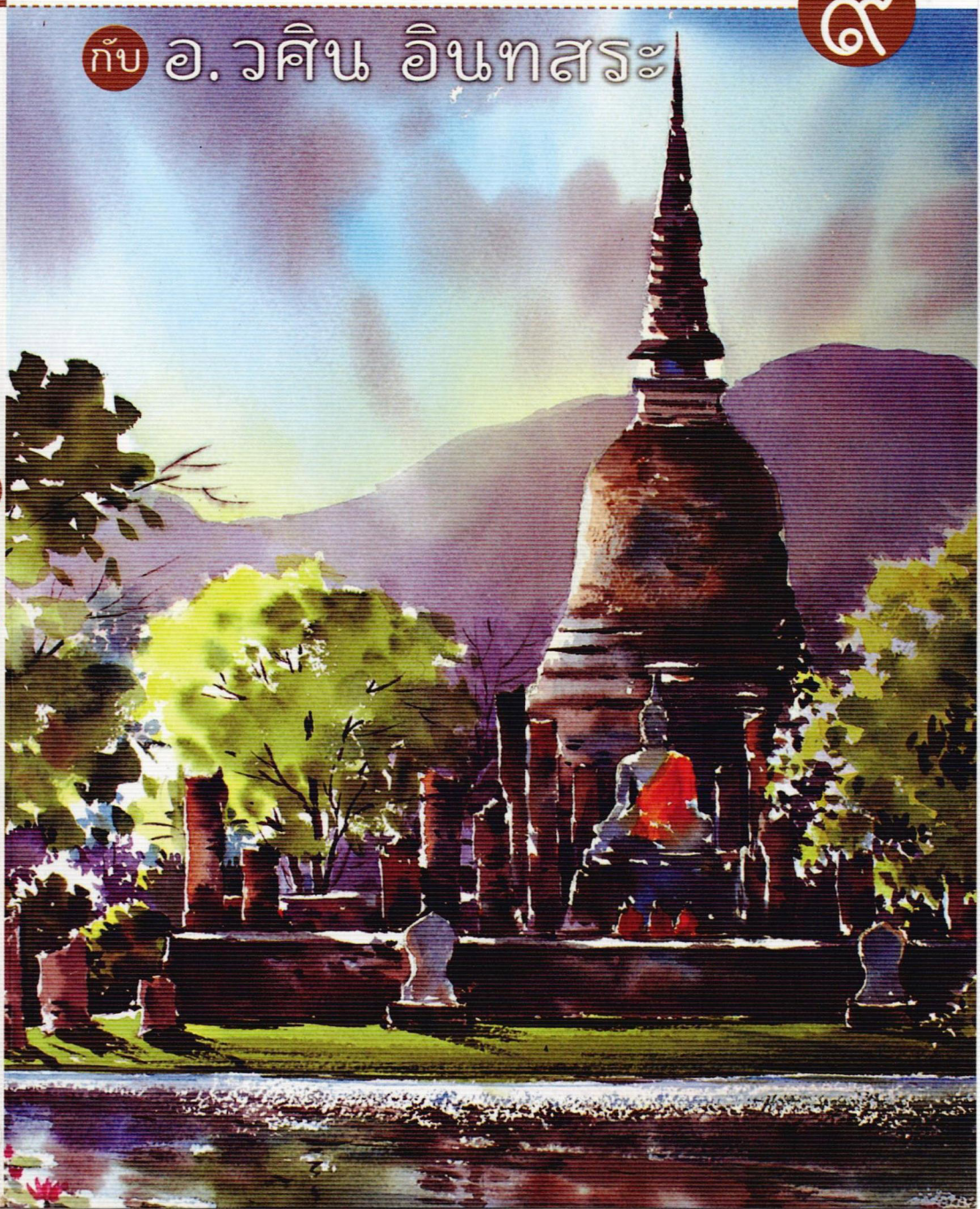

สนทนาธรรม กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๙

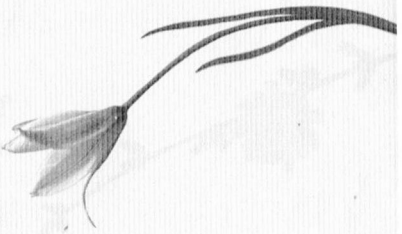

สนทนาธรรม

กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๙

จากคอลัมน์
สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน

ในเว็บไซต์เรือนธรรม (www.ruendham.com)
ในเว็บไซต์กัลยาณธรรม (www.kanlayanatam.com)

และในหน้าเพจ Facebook "อาจารย์วศิน อินทสระ"

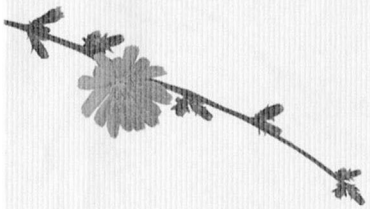

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๓๒๘

สนทนาธรรม
กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๙

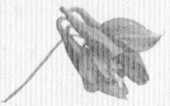

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม
๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐
โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔

ออกแบบรูปเล่ม TS Graphic
ภาพปก ศิลปิน ธนกร ไชยจินดา
(Facebook watercolorby Thanakorn)
ภาพ วัดสระศรี สุโขทัย
ออกแบบปก คนข้างหลัง

เพลท Canna Graphic โทรศัพท์ ๐๘-๖๓๑๔-๓๖๕๑
พิมพ์ บริษัทขุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๑-๓

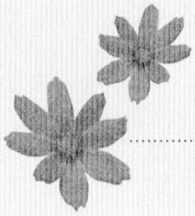

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com
Facebook : kanlayanatam

คำอนุโมทนา

ชมรมกัลยาณธรรมโดยทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์ ผู้เป็นประธานชมรมฯ ขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง "สนทนาธรรมกับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๙" ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดียิ่ง

หนังสือเล่มนี้ มีที่มา ๓ แห่ง คือ

๑. จากคำถามในเว็บไซต์เรือนธรรมของคุณขวัญ เพียงหทัย (www.ruendham.com)

๒. จากคำถามในเว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม (www.kanlayanatam.com)

๓. จากเฟสเพจ อาจารย์วศิน อินทสระ

ข้าพเจ้าตอบคำถามต่างๆ เท่าที่ความรู้และสติปัญญาของข้าพเจ้ามีอยู่ บางเรื่องก็เป็นความเห็นส่วนตัวและไม่ต้องการจะโต้เถียงกับใคร เพราะข้าพเจ้าตระหนักดีว่าความรู้ความเข้าใจของข้าพเจ้ามีอยู่อย่างจำกัด ถ้าผิดพลาดบ้างก็ต้องขออภัยไว้ในที่นี้ด้วย ขอขอบคุณคุณธนกร ไชยจินดา ศิลปินภาพสีน้ำ ได้ส่งภาพอันสวยงามสดใส

มาให้ ซึ่งได้นำมาเป็นปกของหนังสือเล่มนี้ บุญกุศลใดที่จะพึงบังเกิดจากประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้ ขอคุณธนกร ไชยจินดาพึงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญกุศลนั้นด้วย พร้อมกันนี้ขอขอบคุณชมรมกัลยาณธรรม มีทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์ เป็นต้น ที่ได้มีศรัทธา ความเพียร และจิตใจที่มุ่งมั่นในการเผยแผ่ธรรมอันถูกต้องของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้แพร่หลายออกไปในชุมชนทุกระดับชั้น นับว่าได้ทำกิจที่ทำได้ยากอย่างยิ่งประการหนึ่ง การเผยแผ่ธรรมเป็นงานบุญกุศลและเป็นงานที่มีเกียรติ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้ถามและท่านผู้อ่านรวมทั้งผู้ร่วมมือในการจัดทำหนังสือเรื่องนี้ทุกท่าน ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ทุกคนมีความสุข ความเจริญ ขอให้พระสัทธรรมตั้งอยู่ยั่งยืน เพราะการตั้งอยู่ยั่งยืนแห่งพระสัทธรรมนั้น จะเป็นประโยชน์มากแก่บุคคลทั้งปวง *(สพฺเพสํ สหิโต โหติ สทฺธมฺโม สุปติฏฺฐิโต)*

ด้วยความเคารพและปรารถนาดีอย่างยิ่ง

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

คำนำ
ของชมรมกัลยาณธรรม

ตามที่ท่านได้ติดตามอ่านหนังสือสนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน อินทสระ ซึ่งชมรมกัลยาณธรรมได้จัดพิมพ์ไปแล้วรวม ๘ เล่ม ทิ้งระยะเวลาไว้นานพอสมควร ก่อนจะพิมพ์เล่มที่ ๙ นี้ เนื่องจากมีการยกเลิกคอลัมน์ตอบคำถามทางเว็บไซต์เรือนธรรม และในเว็บไซต์กัลยาณ-ธรรมไปได้สักระยะหนึ่ง และมีการริเริ่มจัดทำเฟสบุ๊ค แฟนเพจ ชื่อ "อาจารย์วศิน อินทสระ" ซึ่งมีสาธุชนผู้สนใจธรรมและลูกศิษย์ทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผยจำนวนมากที่ติดตามผลงานของท่านอาจารย์วศิน อินทสระ เข้ามาเยี่ยมชมและหาความรู้ความเย็นใจในธรรมเป็นจำนวนนับแสนรายในแต่ละสัปดาห์ และส่วนหนึ่งก็ได้ฝากคำถามให้ท่านอาจารย์ช่วยตอบ ทีมงานจึงได้รวบรวมคำถาม-คำตอบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ จัดพิมพ์เป็นหนังสือสนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน อินทสระ เล่ม ๙ นี้ ซึ่งนับเป็นฉบับพิเศษจริงๆ เพราะได้รวบรวมคำถาม-คำตอบจากทั้ง ๓ แหล่งที่มา คือคำถาม-คำตอบจากเว็บไซต์เรือนธรรมที่เหลืออยู่ จากเว็บไซต์กัลยาณธรรมอีกจำนวนหนึ่ง และจากแฟนเพจ Facebook อาจารย์วศิน อินทสระ ซึ่งท่านสามารถเข้ามาฝากคำถามไว้ได้เช่นกัน (รวมทั้งท่านยังสามารถฝากคำถามได้ในแฟนเพจ Wasin Indasara ได้อีกแห่งด้วย)

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ครูทางจิตวิญญาณที่มีความสุขอยู่ทุกลมหายใจเพื่อการให้ความรู้ทางธรรม มีความสุขกับการตอบปัญหาสนทนาธรรม ให้ปัญญาถูกตรงแก่ทุกท่านที่ถามมา การตอบคำถามเหล่านี้เป็นกำลังใจให้ท่านอาจารย์ได้เช่นกัน เพราะทำให้ท่านรู้สึกว่าท่านยังได้ทำประโยชน์ในงานที่ท่านรักในปัจฉิมวัยเพื่อเพื่อนร่วมทุกข์ได้เห็นธรรมเป็นที่พึ่ง ขอขอบคุณคุณยุวดี อึ๊งศรีวงษ์ ศิษย์ผู้มั่นคงศรัทธาที่ช่วยเป็นสื่อกลางในการทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ ครูศิลปินล้านนา อาจารย์ธนกร ไชยจินดา สำหรับความมีน้ำใจศรัทธา มอบภาพเขียนสีน้ำที่งดงามให้ใช้ในงานเผยแผ่ธรรมและรวมทั้งภาพปกอันวิจิตรงดงามเล่มนี้ ขอขอบคุณทีมงานชมรมกัลยาณธรรมที่ยังมั่นคงในงานเผยแผ่ธรรม และขอมอบธรรมทาน สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน อินทสระ เล่ม ๙ นี้ เป็นของขวัญอันจะแต่งใจให้งามด้วยธรรม รับศักราช ๒๕๕๙ ขอความเจริญในธรรมจงมีแต่ทุกท่านตลอดไป

เจริญในธรรมและสวัสดีปี ๒๕๕๙ ทุกท่าน

ทพญ. อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์

ประธานชมรมกัลยาณธรรม

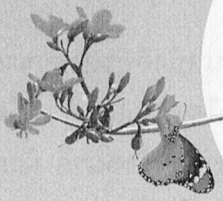

เปิดห้อง
สนทนา

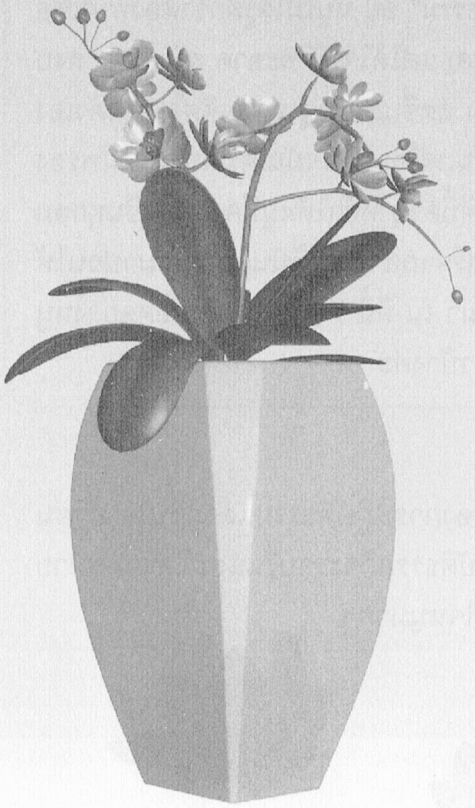

คำถามที่ ๑

อาจารย์คะถ้าหนูไม่อ่านหนังสือของอาจารย์ หนูก็ยังเข้าใจคำว่า “ปฏิบัติธรรม” ในความเข้าใจแบบแคบๆ เหมือนคนทั่วไปส่วนใหญ่ที่เข้าใจว่า ต้องไปนุ่งขาวห่มขาว นั่งสมาธิ นั่งกรรมฐาน งดมื้อเย็น หนูรู้สึกว่ามันไม่เอื้อต่อวิธีการดำเนินชีวิตของหนู **แต่พอรู้ว่าการปฏิบัติธรรม คือการดำเนินชีวิตที่ดีที่งาม เพราะมีธรรมเป็นแก่นเป็นแกนของเนื้อตัวชีวิต หนูรู้สึกว่ามันมีอยู่ครบเลย ทั้ง ศีล สมาธิ ปัญญา** จนบางทีหนูรู้สึกว่ามันง่ายกว่าที่มีคนบางกลุ่มเข้าไปตีกรอบให้กับคำว่า “ปฏิบัติธรรม” หนูสามารถทำได้ตั้งแต่ตื่นจนเข้านอน โดยที่ไม่มีใครมารับรู้ว่าหนูกำลัง “ปฏิบัติธรรม” อยู่ หนูไม่ได้รู้สึกว่าต้องทำดีเพื่อให้ได้ดี (ได้ผลเป็น วัตถุ ลาภ ยศ) แต่ได้ใจที่ดี สะอาด สว่าง และสงบทุกๆ วันเต็มไปด้วยความสดชื่น สดชื่นเพราะรู้เท่าทันจิตใจของตัวเอง มีหน้าที่อะไรก็ทำไปด้วยสติ มันเหมือนกับใจมันเต็มตื่น มันไม่พร่อง ต้องขอขอบคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วย ที่ทำให้หนูมีความสดชื่นทุกลมหายใจเข้าออก จิตใจมีอิสระเสรีจากอารมณ์ที่มันคอยเข้ามาป่วนให้เหนื่อย กราบขอบคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ ที่ทำให้คนตาบอดอย่างหนูลืมตามองเห็นอะไรชัดเจนขึ้นมาบ้างค่ะ

ตอบ

อ่านคำบอกเล่าของหนูเรื่องการปฏิบัติธรรมแล้วก็ชื่นใจ ถ้าคนเข้าใจแบบนี้กันมากๆ การปฏิบัติธรรมก็จะราบรื่นและมีความหมายในชีวิตประจำวันมากขึ้น ขอบใจหนูมากๆ

คำถามที่ ๒

ผมได้อ่านประวัติของพระอาจารย์ชื่อดังท่านหนึ่ง แต่ตอนนี้ท่านได้ลาสิกขาไปมีครอบครัวแล้ว ในบางส่วนบางตอนของท่านบอกไว้ว่าท่านนั่งสมาธิจนได้ฌาน รู้สึกว่าท่านทำสมาธิตามวิธีสติปัฏฐานมา ๓๐ กว่าปี ผมเลยมีความรู้สึกขึ้นมาว่า นี่ขนาดท่านเป็นพระ นั่งสมาธิมานานขนาดนี้ ได้ฌานด้วย แต่ถ้ายังไม่เกิดปัญญาขนาดที่ตัดกิเลสได้จนเป็นพระอริยบุคคล แล้วหากเสื่อมจากฌานก็อาจจะถูกกิเลสเล่นงานเอาได้อีก **ไม่ใช่ผมไม่เห็นดีกับการนั่งสมาธินะครับ แต่ผมเห็นอีกเหลี่ยมหนึ่งของสมาธิ** คือ ถ้าสมาธิที่กำลังปฏิบัตินี้ ทำไปเพื่อไม่ได้เป็นบาทฐานของปัญญา ก็จะกลายเป็นการติดสุขของสมาธิไป คือ บางทีจิตใจในขณะอยู่ในฌาน มันเหมือนแทบจะไม่มีกิเลส แต่จริงๆ มันหลบอยู่ เป็นอย่างนี้หรือเปล่าครับ พระพุทธเจ้าท่านทรงเคยยกตัวอย่างเกี่ยวกับพระหรือฆราวาสที่ติดอารมณ์สมาธิแบบนี้ แล้วยังเป็นปุถุชนอยู่บ้างหรือเปล่าครับ รบกวนอาจารย์ด้วยครับ ขอบคุณ

ตอบ

ความคิดเห็นของคุณถูกต้องแล้ว ผมเห็นด้วย ตำราบางแห่งบอกว่า **อย่าไป "ติดกับ" สมาธิ หมายความว่า สมาธิเป็นกับดักจิตชนิดหนึ่ง ถ้าไม่พัฒนาไปเพื่อปัญญา คือไม่ทำให้เป็นพื้นฐานของปัญญา** มีฤาษีชีไพรเป็นอันมากในสมัยโบราณ ทำสมาธิจนได้ฌานได้อภิญญา เหาะเหินเดินอากาศได้ แต่พอไปเจอวิสภาคารมณ์ (อารมณ์ที่เป็นข้าศึกของพรหมจรรย์) เข้า เอาใจไว้ไม่อยู่ ฌานเสื่อม อภิญญาเสื่อม กลายเป็นคนธรรมดาไป สมาธิเป็นของดีไม่ใช่ไม่ดี เป็นองค์หนึ่งในไตรสิกขา แต่ต้องระวังมากเพราะเสื่อมได้ง่าย ถ้ายังไม่ได้บรรลุ

มรรคผลถึงที่สุด เพราะเป็นแต่เพียงข่มกิเลสไว้ ที่ท่านเปรียบเหมือนศิลาทับหญ้า พอยกศิลาออกหญ้าก็งอกขึ้นตามเดิมหรืออาจจะมากกว่าเดิม เห็นจะพอเพียงเท่านี้ ขอบใจคุณมากๆ

คำถามที่ ๓

เหตุใดจึงกล่าวว่า "เขาโกงเรา ดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เราดีกว่าเราเป็นหนี้เขา" คะ แล้วเขาทิ้งเรา ดีกว่าเราทิ้งเขาอย่างไร กราบขอบพระคุณค่ะ ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงนะคะ

ตอบ

มีคำสุภาษิตทางจริยศาสตร์อยู่ตอนหนึ่งว่า "ยอมทนทุกข์ทรมานเพราะการทำผิดของผู้อื่น ดีกว่าเราไปทำผิดเสียเอง" (It is better to suffer wrong than doing wrong.) และมีอีกว่า "ชีวิตที่เรียบง่ายที่สุดเป็นชีวิตที่ดีที่สุด ศีลธรรมเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุด" The simplest life is the best life. Morality is the best way of life.) ด้วยเหตุนี้ เราจึงจำเป็นต้องยืนอยู่บนทางแห่งความดี ถึงแม้ว่าใครเขาจะละทิ้งความดีไปแล้วก็ตาม พระพุทธเจ้าตรัสว่า "**ผู้โกรธตอบ แย่กว่าผู้ที่โกรธก่อน ผู้ไม่โกรธตอบชื่อว่าชนะสงครามที่ชนะได้ยาก พึงเอาชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ เอาชนะคนไม่ดีด้วยความดี เอาชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ เอาชนะคนพูดเหลาะแหละด้วยคำจริง**" เพราะฉะนั้นผมจึงบอกว่า เขาโกงเราดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เราแล้วไม่ใช้ ดีกว่าเราเป็นหนี้เขา เป็นต้น ขอให้เราเดินอยู่บนเส้นทางแห่งความดี

โบราณท่านกล่าวว่า
"ไม้จันทน์แม้แห้งก็ไม่ทิ้งกลิ่น
หัสดิน (ช้าง) ก้าวลงสู่สงครามก็ไม่ทิ้งลีลา
อ้อยเข้าสู่หีบยนต์ก็ไม่ทิ้งรสหวาน
บัณฑิตแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม"

คำถามที่ ๔

สงสัยเรื่องการอ่านพระไตรปิฎก ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกแปลเป็นภาษาไทย เราควรอ่านเป็นภาษาไทยใช่หรือเปล่าครับ แล้วเวลาอ่านคำศัพท์พระไตรปิฎกตอนสมัยพุทธกาล เราควรออกเสียงอ่านเป็นภาษาไทยหรือภาษาบาลีครับ ขอบคุณที่ตอบครับ

ตอบ

อ่านออกเสียงเป็นภาษาไทย

คำถามที่ ๕

สงสัยเรื่องแปลคำศัพท์ในพระไตรปิฎกครับ อยากถามว่าเว็บไซต์นี้ แปลคำศัพท์ถูกต้องตามแนวพระไตรปิฎกฉบับเถรวาทหรือไม่ ช่วยดูให้ด้วยครับอาจารย์

ตอบ

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ ประมวลธรรม ของท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) เชื่อถือได้ ๑๐๐ % เพราะท่านเป็นผู้ทรงภูมิความรู้ทางวิชาการด้านนี้ อย่างหาผู้เสมอเหมือนได้ยากอยู่แล้ว

คำถามที่ ๖

เมื่อช่วงปีใหม่ได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัด ขอให้อาจารย์ได้มีส่วนแห่งบุญนั้นด้วยค่ะ ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจค่ะ กราบเรียนถามอาจารย์เรื่องศีลค่ะ ถ้าเราไปวัด ไม่ได้รับศีล ๘ กับพระ แต่เราปฏิบัติตัวแบบศีล ๘ เพิ่มศีลอีก ๓ ข้อ คือ วิกาลโภชนา การไม่ทัดของหอมประโลมกาย เหล่านี้เป็นต้น และการไม่นอนในที่นอนอันสูงใหญ่ด้วย คือปฏิบัติแบบศีล ๘ โดยไม่รับศีลกับพระ เพราะไม่มีโอกาสอย่างนี้ถือว่าเราได้มีศีล ๘ หรือไม่คะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ถือว่ามีศีล ๘ สมาทานด้วยตนเอง ไม่ต้องรับจากพระก็ได้ ขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้พรมาในสิ่งที่ผมขาดอยู่อย่างมาก คือสุขภาพ ขอถือโอกาสอวยพรปีใหม่แก่ทุกคนมา ณ โอกาสนี้ด้วย ขอให้ทุกคนมีสุขภาพที่ดีเจริญด้วยศีลด้วยธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๗

ข้าพเจ้าเป็นคนที่ได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมและตั้งใจอยากจะปฏิบัติธรรมให้ได้ประมาณครึ่งปี จึงได้สอบถามไปยังบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ข้าพเจ้าให้ความเคารพและเชื่อถือว่าน่าจะทราบถึงครูบาอาจารย์ที่ควรไปเป็นศิษย์ แต่ผลที่ได้กลับตรงกันข้ามและยังส่งผลมาถึงปัจจุบัน ข้าพเจ้าไม่สามารถเล่ารายละเอียดได้ มันเป็นเหตุการณ์ที่เล่าไปก็ไม่มีใครเชื่อ ข้าพเจ้าจึงขอถามสิ่งที่พอจะเป็นกำลังใจ ให้ข้าพเจ้าเพียรทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำใจบริสุทธิ์และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อไป

คำถามคือ

๑. บุคคลที่รักษาศีลมากกว่าบุคคลทั่วไป ได้ทำการใส่ร้ายผู้อื่นให้ครอบครัว เพื่อน อาจารย์และผู้คนในสังคมวงกว้างเชื่อว่าข้าพเจ้าได้ทำอย่างที่บุคคลนั้นพูด แต่ต่อหน้า บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมที่น่าเชื่อถือ และได้ชื่อว่าได้เป็นบุคคลใกล้ชิดกับครูอาจารย์ที่คนจำนวนมากให้ความเชื่อถือ และยังได้บริจาคสร้างที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จึงทำให้พูดแล้วมีแต่คนเชื่อ และคิดว่าบุคคลผู้นี้จะต้องไม่พูดโกหกด้วยสถานภาพทางสังคมที่บุคคลให้ความเคารพ การสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (ลูกศิษย์ของบุคคลนี้เคยพูดลอยๆ ว่าบุคคลนี้พูดว่า จะเอามันให้ตายตอนแรกที่ได้ฟัง ไม่เคยคิดว่าจะหมายถึงข้าพเจ้า แต่ไม่ได้จะฆ่าให้ตายด้วยมือ จะยืมมือคนในสังคมฆ่าให้ตายทั้งเป็นจนข้าพเจ้าเครียดจนฆ่าตัวตาย) บุคคลผู้นี้จะได้รับผลอย่างไร

๒. บุคคลที่ให้ความร่วมมือในการกระทำครั้งนี้ มีทั้งรักษาศีลกว่าบุคคลทั่วไปและมากกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งเล็กน้อยทั้งหญิงชาย สามารถเรียกได้ว่าทำกันเป็นขบวนการ จะได้รับผลอย่างไร

๓. เคยอ่านเจอว่าสามารถทำความดีหนีผลของความชั่วได้นั้น หากเป็นแบบนี้แล้ว บุคคลนั้นก็ไม่ต้องรับผลอะไรเลยใช่หรือไม่เพราะบุคคลนั้นได้สร้างสาธารณประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมซึ่งดูยิ่งใหญ่ แต่สิ่งที่ทำกับข้าพเจ้าเป็นเพียงแค่คนๆ เดียว

๔. แม้ว่าจะเกิดเหตุร้ายแรงมากขนาดนี้เป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าแปลกใจ ว่าแทนที่ข้าพเจ้ารู้สึกเลิกศรัทธาในศาสนาพุทธกลับยิ่งทำให้ศรัทธาในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ (ที่ส่วนใหญ่ได้มรณภาพไปแล้ว) นั่นเป็นเพราะว่าข้าพเจ้าไม่มีอะไรเหลือให้ยึดเหนี่ยวใช่หรือไม่

๕. เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ทำให้ข้าพเจ้าทราบว่า ที่สุดแล้วพ่อกับแม่เท่านั้นที่พร้อมอยู่ข้างเรา แต่หากต่อไปเราต้องไปทำงานที่อื่นโดยไม่ได้อยู่กับท่าน ควรทำอย่างไรดีให้ได้ว่าเป็นการตอบแทนพระคุณท่าน

๖. เคยอ่านเจอบทความที่พอสรุปได้ว่า หากยังไม่ถึงเวลา ต่อให้ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์ไหนก็ช่วยไม่ได้ เมื่อถึงเวลาแล้วต่อให้ฟ้าจบดินก็ต้านไม่อยู่ เป็นจริงหรือไม่ เพราะเจอกับตัวเรื่องงานที่เขาพูดกันว่าไม่มีทางได้หรอก แต่กลับได้ ส่วนหนึ่งจึงคิดว่าเป็นเพราะเราทำแต่สิ่งที่ดีและไม่เคยเป็นอย่างคนที่เชื่อกันใช่หรือไม่

๗. ตอนนี้ใจสงบบ้างบางเวลาเพราะยังคงปล่อยวางได้ไม่หมด ได้แต่อโหสิกรรมให้คนที่ทำไม่ดีกับข้าพเจ้า ไม่ค่อยสวดมนต์ ได้แต่นั่งสมาธิบ้างประมาณ ๑๕ นาที และอ่านหนังสือธรรมะตามโอกาส จึงอยากขอคำแนะนำในการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวัน เพราะยังคงเจอกับคนที่คอยพูดจากระทบกระเทียบ บางครั้งทำกิริยาไม่ดีใส่เรา และพยายามทำให้เราใช้ชีวิตในสังคมลำบาก ทำให้มีบางครั้งข้าพเจ้าเองก็คิดไม่ดีกับคนนั้นว่าสมน้ำหน้า ทำแบบนี้กับเรา ตายไปตกนรกแน่ๆ ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีเลย เราจะกลายเป็นคนที่กระทำไม่ดีเหมือนเขา ต้องกราบขออภัยที่ข้าพเจ้าเขียนมาเยอะมาก

สุดท้ายนี้หากข้าพเจ้าได้กระทำการล่วงเกินอาจารย์ด้วยกาย วาจา ใจ ขออาจารย์อโหสิกรรมแต่ข้าพเจ้าด้วย

ขอให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรงตลอดไป

ตอบ

ขอให้ตั้งใจอยู่ในสำนักพระพุทธเจ้า โดยการศึกษาธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ให้มาก ไม่ต้องยึดติดในครูบาอาจารย์ผู้ใดผู้หนึ่ง ก็จะไม่ผิดหวัง

๑. คุณฆ่าตัวตายแต่ไม่ตายใช่ไหม (เพราะถ้าตายแล้วจะเขียนคำถามมาได้อย่างไร) **คนมีศีลมาก ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นคนดีเสมอไป เขาอาจไม่มีธรรมก็ได้** คนมีธรรมแท้จริงย่อมมีสันติสุขภายในและจะไม่เบียดเบียนใคร สันติสุขภายในสำคัญกว่าการถือศีลมาก

๒. คนที่ทำกันเป็นขบวนการตามที่คุณพูดมานั้น ตอบไม่ได้ว่าจะได้รับผลอย่างไร เพราะต่างคนต่างมีกรรมเดิมของตนอยู่แล้ว

๓. ส่วนที่เขาทำความดี เขาก็ได้รับผลดีไป ส่วนที่เขาทำไม่ดีก็ได้รับผลไม่ดีไป แต่ถ้าความดีเขายิ่งใหญ่มาก และเขาเป็นพระอริยบุคคลแล้ว กรรมใดที่เป็นเหตุให้เขาต้องไปอบายภูมิ กรรมนั้นก็ถูกลบล้างไป แต่ยังติดตามให้ผลอยู่ ถ้าเขายังไม่พ้นจากสังสารวัฏ

๔. ก็ดีแล้วนี่ครับ

๕. การตอบแทนพระคุณพ่อแม่ที่สูงสุด โดยการทำให้ท่านที่ยังไม่มีศรัทธาได้มีศรัทธา ที่ยังไม่มีศีลให้มีศีล ที่ยังไม่มีจาคะให้มีจาคะ ที่ยังไม่มีปัญญาให้มีปัญญา (นัย พระพุทธพจน์)

๖. ไม่ค่อยเข้าใจคำถามว่าคุณหมายถึงอะไร ถ้าหมายถึงความดีความชั่ว ก็หมายความว่า ถ้ายังไม่ถึงเวลาให้ผลจะอ้อนวอนสิ่งใดก็ไม่ได้ผล ถ้าถึงเวลาให้ผล อะไรก็ห้ามไม่ได้

๗. สุดแล้วแต่ใจจะไขว่คว้า คุณหมุนใจให้ตรงต่อธรรม แล้วคุณจะดีเอง ใครทำไม่ดีก็เข้าตัวคนนั้น ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว

คำถามที่ ๘

เจริญพรโยมอาจารย์วศินที่ระลึกถึงเสมอ อาตมามีคำถามที่ลูกศิษย์สงสัย แต่จะตอบให้เข้าใจง่ายๆ นั้น เป็นไปได้ไม่ง่ายนัก คำถามคือจะทำอย่างไรในภาวะที่ถูกโลกธรรมทำร้ายจิตใจ ท้ายนี้ขออำนวยพร อ้างพระบาลีที่มีว่า

สักกัตตะวา พุทธะระตะนัง
เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ
โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
อันเป็นดั่งโอสถอันอุดมประเสริฐ
หิตัง เทวะมะนุสสานัง
เป็นประโยชน์แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
พุทธะเตเชนะ โสตถินา
ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ
ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลายจงพินาศไป
ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต
ขอทุกข์ทั้งหลายของท่าน จงสงบไปโดยสวัสดี

ตอบ

ทำจิตใจไม่ให้หวั่นไหวด้วยโลกธรรม ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า "จิตใจของผู้ใด อันโลกธรรมถูกต้องแล้วไม่หวั่นไหว นั่นเป็นมงคลอันสูงสุด" พระพุทธองค์ทรงสอนให้พิจารณาโลกธรรมว่า มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ไม่ควรให้มันครอบงำจิต สาวกของพระอริยะย่อมทำอย่างนี้

ขอขอบพระคุณที่ให้พรมา เอวัง โหตุ

คำถามที่ ๙

ขอความกรุณาอาจารย์ไขข้อสงสัยด้วยนะคะ

๑. ที่ว่า "ไฟเกิดจากน้ำเสียเอง แล้วจะเอาน้ำที่ไหนไปดับ" นั้น เป็นอย่างเดียวกับกรณีผู้รู้กฎหมายทำผิดกฎหมายเสียเอง หรืออย่างเดียวกับกรณีผู้รักษากฎหมายแต่ทำผิดกฎหมายเสียเองใช่ไหมคะ ดิฉันไม่ทราบว่าตามกฎหมายแล้ว ผู้ที่ตั้งใจทำผิดกฎหมายทั้งๆ ที่รู้จะได้รับโทษมากกว่าผู้ที่ทำผิดเพราะไม่รู้หรือไม่ แต่ในความคิดของดิฉันและของคนทั่วไปน่าจะเป็นเช่นนั้น ถ้าอย่างนั้นจะขัดกับคำโบราณหรือไม่คะ ที่ว่าพวกที่รู้ว่าถ้าทำอย่างนั้นแล้วจะผิด แต่ก็ยังทำเขาจะทำผิดไม่มากเพราะรู้ว่าผิด เขาจะได้รับโทษน้อยกว่าพวกที่ทำผิดเพราะไม่รู้ว่าผิด

๒. ถ้านายแดงกับนายดำทำอกุศลอย่างเดียวกัน นายแดงเป็นผู้ไม่เคยอบรมกาย ศีล จิต และปัญญา แต่นายดำอบรมกาย ศีล จิต ปัญญามาพอสมควรแล้ว ท่านว่านายดำผู้อบรมตนแล้วจะได้รับกรรมน้อยกว่า ใช่ไหมคะ มีพระพุทธพจน์ทำนองนี้ไหมคะ ดิฉันเชื่อพระ

พุทธพจน์ค่ะ แต่ดิฉันก็ยังสงสัยว่า นายดำได้อบรมตนมาบ้างแล้ว ถ้าอดใจไม่ไหวที่จะทำอกุศลทั้งที่รู้ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ น่าจะได้รับโทษมากกว่านายแดงผู้ไม่เคยอบรมตนนะคะ ถ้าเปรียบกับพวกทำผิดกฎหมายทั้งที่รู้ว่าผิด ก็น่าจะได้รับโทษมากกว่านะคะ

กราบขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

๑. คำพูดนี้มาจากคัมภีร์ชาดก ตามเรื่องว่า พ่อต้องการทดสอบลูกสาว จึงทำทีเป็นลวนลาม ลูกสาวเขาพูดว่า “ถ้าไฟเกิดจากสิ่งอื่นก็อาศัยน้ำไปดับได้ แต่ถ้าไฟเกิดจากน้ำเสียเอง จะเอาน้ำที่ไหนไปดับ” หมายความว่า บิดาเป็นผู้คุ้มครองบุตร แต่เมื่อบิดาทำอันตรายแก่ลูกเสียเอง จะเอาใครที่ไหนมาคุ้มครองป้องกัน คล้ายๆ ตัวอย่างที่คุณยกมา เช่น ตำรวจมีหน้าที่คุ้มครองประชาชนให้ปลอดภัยจากเหตุร้ายต่างๆ เช่น โจรผู้ร้าย เป็นต้น แต่ถ้าตำรวจเป็นโจรเสียเอง จะเอาใครมาปกป้องคุ้มครอง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองบ้านเมืองคุ้มครองราษฎรให้ปลอดภัย จึงไม่ควรเป็นภัยเสียเอง โบราณท่านว่า “อย่าใช้คนหิวให้หุงข้าว” เพราะจะหุงมากเกินไป “อย่าให้คนโลภครองเมือง” เพราะเขาจะหาประโยชน์ใส่ตัว เพราะความโลภไม่รู้จักอิ่มของเขานั่นเอง มีกลอนอยู่บทหนึ่งว่า

“อยากได้นั่น อยากได้นี่ ไม่มีสิ้น
สมถวิลแล้วยังอยากอีกมากหลาย”

และมีพุทธศาสนสุภาษิตว่า

“ไฟไม่รู้จักอิ่มด้วยเชื้อ
มหาสมุทรไม่รู้จักอิ่มด้วยน้ำ

คนชั่วคือคนที่มักมากด้วยความโลภ
ไม่รู้จักอิ่มด้วยปัจจัยที่ได้แล้วและได้แล้ว"

เรื่องทำผิดเพราะรู้กับทำผิดเพราะไม่รู้นี้ มีเงื่อนไขหลายอย่าง เช่นว่า ความผิดที่เขาทำนั้นใหญ่หรือเล็ก สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นมากหรือน้อย ความสำคัญอยู่ที่ตรงนี้มากกว่า กฎหมายไม่ได้ยกเว้นผู้ที่ทำผิดเพราะไม่รู้กฎหมาย คงเอาโทษเสมอกันกับผู้รู้กฎหมายและทำอย่างเดียวกัน

แต่นักปรัชญาบางท่าน เช่น โสเกรติส นักปรัชญาชาวกรีก ท่านบอกว่า "ผู้ทำผิดทั้งๆ ที่รู้ ดีกว่าผู้ทำผิดเพราะไม่รู้" คือทำผิดแล้วยังไม่รู้ว่าทำผิด **ท่านถือว่าความโง่เป็นความชั่วอย่างหนึ่ง** จึงโดนเข้า ๒ กระทง คือ ๑. ไม่รู้ ๒. ทำความผิด

ในมิลินทปัญหา พระนาคเสนตอบพระเจ้ามิลินท์ในเรื่องนี้ก็ทำนองนี้เหมือนกัน ท่านเปรียบเหมือนผู้จับไฟ ถ้ารู้ว่าเป็นไฟและไฟมันร้อน ก็จะหาทางจับโดยใช้เครื่องมือให้ไฟไหม้มือได้น้อยที่สุด ถ้าคนไม่รู้ว่าไฟมันร้อน เช่นเด็กไร้เดียงสาย่อมจับเต็มที่ ไฟจะไหม้มือเต็มที่เหมือนกัน คนที่ไม่รู้ว่าเป็นความชั่วอาจถลำลึกลงไปในความชั่วนั้นเพราะความไม่รู้ ส่วนคนที่รู้ว่าเป็นความชั่วแต่ฝืนใจทำเพราะทนอำนาจกิเลสไม่ได้ ย่อมจะทำด้วยความประหวั่นพรั่นพรึง และพร้อมที่จะเลิกถ้ากิเลสในเรื่องนั้นเบาบางลง

คนไทยชอบพูดว่า "อย่าไปถือมันเลยเพราะมันทำด้วยความเมา" เช่น เมาแล้วไปยืนด่าคนอื่นที่หน้าบ้าน หรือเมาแล้วไปทำอนาจารต่างๆ ก็ควรจะปรับให้ผิด ๒ กระทงคือ ๑. เพราะเมา ๒. เพราะไปทำอนาจารอันสืบเนื่องมาจากความเมานั้น

๒. คำตอบคล้ายๆ กับข้อ ๑ มีพระพุทธพจน์ตามที่คุณว่ามา คือ หมายความว่า คนดีทำชั่ว ความชั่วให้ผลน้อยกว่า คนชั่วทำชั่วอย่างเดียวกันได้รับผลมากกว่า ขอให้คุณนึกดูว่า มีเด็ก ๒ คนคนหนึ่งทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ผู้ปกครองย่อมลงโทษหนักกว่าเด็กอีกคนหนึ่งซึ่งไม่เคยทำผิดเลย แล้วบางคราวเผลอไปทำความผิดเข้า ย่อมได้รับการอภัยจากผู้ปกครองในฐานะที่เป็นเด็กดีมาตลอด คนที่ได้อบรมกาย ศีล จิต และปัญญามามาก มีอัตภาพที่เบาจากบาป ไปทำบาปเล็กน้อย บาปนั้นอาจให้ผลเล็กน้อยในปัจจุบัน และไม่ให้ผลอีกต่อไป เปรียบเหมือนเรือที่ไม่ได้บรรทุกอะไรเลย ลอยลำอยู่อย่างสบาย เมื่อมีคนเอาก้อนหิน ๒๐ กิโลใส่ลงไป เรือก็ยังลอยลำอยู่ได้ไม่จม ส่วนเรืออีกลำหนึ่งมีขนาดเท่ากัน แต่บรรทุกของจนเพียบ แคมเรือปริ่มน้ำเกือบจมอยู่แล้ว เมื่อเอาหิน ๒๐ กิโลเท่ากันใส่ลงไปเรืออาจจมทันที ฉันใดก็ฉันนั้น ทางกฎหมายก็ให้อภัยคนที่ไม่เคยทำความผิด ถ้าความผิดนั้นไม่ร้ายแรงมากก็เพียงแต่ภาคทัณฑ์ไว้ก่อน หมายความว่าถ้าทำผิดอีกเป็นครั้งที่ ๒ ที่ ๓ ก็จะเอาเรื่อง ไม่ยกเว้นให้ แต่คนที่ทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก จะไม่ได้รับการให้อภัย (ให้ดูหนังสือเรื่อง “หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด” ของ วศิน อินทสระ ประกอบด้วย มีเรื่องทำนองนี้อยู่พอสมควร พระพุทธพจน์ที่พูดถึงเรื่องทำนองนี้ก็มีอยู่ในหนังสือนั้น)

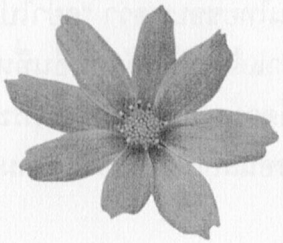

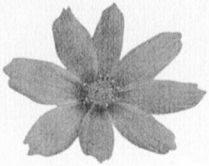

คำถามที่ ๑๐

อาจารย์คะ “อดทน” กับ “อดกลั้น” แตกต่างกันไหมคะ ในโอวาทปาติโมกข์ท่านใช้คำว่า ”ตีติกขาขันติ” จะเหมาะกับคำใดดีคะ กราบขอบคุณอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

“อดทน” กับ “อดกลั้น” เป็นคำที่เป็นไวพจน์ของกันและกัน ไวพจน์หมายความว่าใช้แทนกันได้ (synonym) พระพุทธพจน์ใช้ว่า “ตีติกขาขันติ” หมายความว่า อดทนต่อกิเลส เช่น โลภ โกรธ หลง ริษยา พยาบาท และอื่นๆ

มีขันติอีก ๒ ชนิดคือ “ธีติขันติ” หมายถึงอดทนต่อความลำบากตรากตรำในการทำงาน และ “อธิวาสนขันติ” หมายถึงอดทนต่อทุกขเวทนาอาพาธ

คำถามที่ ๑๑

ใกล้วันมาฆบูชาแล้ว ขอกราบเรียนท่านอาจารย์ช่วยกล่าวถึงโอวาทปาติโมกข์ทั้งหมด ว่ามีธรรมอะไรอยู่บ้าง เพื่อจะได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ขอบพระคุณ

ตอบ

โอวาทปาติโมกข์ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงในวันเพ็ญเดือน ๓ ที่เรียกว่า วันมาฆบูชานั้น แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ความอดทนต่อกิเลสที่ยั่วยวน ที่เรียกว่า **ตีติกขาขันติ** เป็นตบะอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่า “พระนิพพานเป็น

บรมธรรม (ธรรมอันสูงสุด)" ผู้ที่ยังเบียดเบียนผู้อื่นอยู่ ไม่ชื่อว่าเป็นบรรพชิต ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะ

ตอนที่ ๒ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ตอนที่ ๓ การไม่ว่าร้ายผู้ใด ไม่เบียดเบียนเข่นฆ่าผู้ใด การสำรวมในปาติโมกข์ (ศีลที่เป็นหลักของบรรพชิตหรือคฤหัสถ์) การรู้จักประมาณในการบริโภค การอยู่ในที่สงบสงัด การประกอบด้วยเอื้อเฟื้อในอธิจิตตสิกขา เหล่านี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

เนื้อความสำคัญในโอวาทปาติโมกข์ก็มีเพียงเท่านี้ ผมได้บรรยายโอวาทปาติโมกข์นี้ทางวิทยุ เป็นเวลา ๑ ปีเศษสัปดาห์ละครั้งๆ ละ ๑ ชั่วโมง บัดนี้ได้พิมพ์เป็นหนังสือแล้วเล่มใหญ่พอสมควร ชื่อหนังสือ "โอวาทปาติโมกข์"

คำถามที่ ๑๒

ขอความกรุณาท่านอาจารย์แนะนำด้วยค่ะ การไม่ได้ทำสิ่งที่อยากทำ และการต้องทำสิ่งที่ไม่อยากทำเพราะเป็นหน้าที่นั้นเป็นทุกข์ ที่จะใช้วิธีคิดอย่างไร หรือทำอย่างไรให้หายทุกข์คะ ขอบคุณอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

เรื่องนี้ไม่ได้เป็นเฉพาะคุณคนเดียว ผมคิดว่าประชาชนอย่างน้อย ๙๐% เป็น อย่างนี้ คือไม่ได้ทำหรือทำไม่ได้ในสิ่งที่อยากทำ แต่จำเป็นต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ เพราะเป็นหน้าที่บ้าง เป็นความรับผิดชอบ

บ้าง เป็นความเสียสละเพราะความมีน้ำใจบ้าง ความสุขอยู่ที่ความพอใจ **เพราะฉะนั้นเราต้องสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นในสิ่งที่เราทำ และในสิ่งที่เราเป็น จึงจะไม่ทุกข์ และประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น** ไม่ลำบาก เพราะฉะนั้นในหมวดธรรมที่เรียกว่า อิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จ พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดง ฉันทะ - คือความพอใจในสิ่งนั้นไว้เป็นข้อต้น, วิริยะ - ความเพียรก็ตามมา, จิตตะ - ความเอาใจใส่ และวิมังสา - การใช้ปัญญาไตร่ตรองให้เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น เมื่อพรั่งพร้อมทั้ง ๔ ประการนี้แล้ว จะทำอะไรก็สำเร็จและเป็นสุขที่ได้ทำ ขอย้ำอีกทีหนึ่งว่า ความสุขอยู่ที่ความพอใจ ถ้าไม่พอใจ เป็นอะไรทำอะไรก็ไม่เป็นสุข

คำถามที่ ๑๓

สวัสดีครับอาจารย์ ผมเคยได้อ่านหนังสือธรรมะเล่มหนึ่ง เขาบอกว่าเวลาจะรักษาศีล ๕ สมาทานศีล ๕ หนังสือเล่มนั้นแนะนำว่าให้สมาทานศีล ๕ ตอนกลางคืน เวลารุ่งเช้า พระอาทิตย์ขึ้น ก็จะครบเวลารักษาศีล ๕ ครับ ไม่รู้จะจริงหรือเปล่าครับ ขอให้อาจารย์แนะนำด้วยครับ

ตอบ

ศีล ๕ จะสมาทานเวลาไหนก็ได้ รักษาให้ดีก็มีค่าเท่ากัน จะสมาทานด้วยตนเองหรือสมาทานกับพระก็ได้

คำถามที่ ๑๔

กราบเรียนท่านอาจารย์ วศิน ที่เคารพนับถือ

ปัจจุบันนี้ ผมอายุ ๖๑ ปีแล้ว เกษียณจากงานมาปีเศษแล้ว จึงพอมีเวลาศึกษาธรรมะเพิ่มเติม และมีเจตนาอย่างแรงกล้า ที่ต้องการจะหลุดพ้นตามหลักของพระพุทธศาสนา เพราะจากประสบการณ์ชีวิตทางโลกที่ผ่านๆ มานั้น ทำให้เห็นว่า ชีวิตที่เกิดมาแต่ละคนนั้น ไม่มีใครเลยที่มีความสุขจริงๆ ซักราย ไม่เว้นแม้แต่พระพุทธองค์ที่ก่อนจะตรัสรู้ ผมเผอิญมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) มานานแล้ว จากความหมายข้างล่างนี้ (ซึ่งผมคัดลอกมาจากวิกิพีเดีย)

มัชฌิมาปฏิปทา ในทางพุทธศาสนาหมายถึงทางสายกลาง คือการไม่ยึดถือสุดทางทั้ง ๒ ได้แก่ **อัตตกิลมถานุโยค** คือ การประกอบตนเองให้ลำบากเกินไป **กามสุขัลลิกานุโยค** คือ การพัวพันในกามในความสบาย ที่ไม่ใช่ทางสายกลาง คือ สักแต่ว่ากลาง โดยเป็นแต่เพียงโวหารไม่ได้กำหนดวิธีที่ถูกต้องไว้เลย แต่พระพุทธเจ้าได้ทรงกำหนดหลักทางสายกลางนี้ไว้อย่างชัดเจน คือ อริยมรรค มีองค์ ๘ เมื่อย่นย่อแล้ว เรียกว่า "ไตรสิกขา" ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา

มัชฌิมาปฏิปทา ใช้ในความหมายของความพอเพียง หรือการใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามหลัก สัมมาอาชีวะ คือใช้ชีวิตอย่างรู้ประมาณในการบริโภค คือใช้ปัจจัยสี่เท่าที่จำเป็น ไม่ใช่ใช้ตามความต้องการเพื่อสนองความอยาก

ผมใคร่ขอกราบรบกวนท่านอาจารย์ กรุณาช่วยให้ความกระจ่างด้วยครับ ด้วยความเคารพนับถือ

คำถาม

การดิ้นรน หรือการแสวงหาต่างๆ นั้น จะถือว่าเป็น อัตกิลมถานุโยค หรือไม่ ครับ

ตอบ

การแสวงหาที่เป็นสัมมาอาชีวะ ไม่จัดเป็นอัตตกิลมถานุโยค อัตตกิลมถานุโยคในความหมายเดิมนั้น หมายถึงการทำตนให้ลำบากโดยวิธีต่างๆ โดยไร้ประโยชน์ เช่น นักพรตบางพวกนอนบนหนาม ยืนเอามือเหนี่ยวกิ่งไม้จนเล็บทะลุฝ่ามือ เป็นต้น พระพุทธเจ้าหมายถึงอย่างนี้

คำถาม

การปฏิบัติธรรมโดยการนั่งสมาธิเพื่อให้จิตสงบ (โดยพยายามบังคับจิตให้อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง) และการที่ต้องทนทุกข์กับการปวดร่างกายระหว่างที่นั่งนั้น จะถือว่าเป็นอัตตกิลมถานุโยคหรือไม่ครับ

ตอบ

ไม่เป็น แต่ต้องรู้จักความพอดี เดินเสียบ้าง ยืนเสียบ้าง นอนเสียบ้าง ทำสมาธิด้วยอิริยาบถทั้ง ๔ เปลี่ยนเป็นเดินวิปัสสนาเสียบ้าง โดยพิจารณาถึงความไม่เที่ยงของสิ่งทั้งหลาย เป็นต้น

คำถาม

ถ้าได้ฌานแล้ว และมีความสุขในฌานนั้น จะถือว่าเป็นกามสุขัลลิกานุโยคหรือไม่ครับ (และจะถือเป็นวิปัสสนูกิเลสด้วยหรือเปล่าครับ)

ตอบ

ไม่เป็นกามสุขัลลิกานุโยคและไม่เป็นวิปัสสนูปกิเลส เพราะวิปัสสนูปกิเลสจะเกิดขึ้นแก่ผู้ที่เจริญวิปัสสนาถูกทางเท่านั้น ความสุขในฌานไม่เป็นกามสุขัลลิกานุโยค ท่านเรียกว่า รูปราคะและอรูปราคะ เป็นสังโยชน์เบื้องสูง ๒ อย่าง

คำถาม

มัชฌิมาฯ ในอีกความหมายหนึ่ง คือ ความพอเพียง หรือ หลักสัมมาอาชีวะ (มรรค ๘) นั้น ถ้าสามารถทำตามนั้นได้จริงแล้ว ทำไมพระพุทธองค์จึงต้องสละราชสมบัติและออกบวชล่ะครับ

ตอบ

เพราะท่านออกบวชจึงได้ตรัสรู้ รู้ธรรมทั้งปวง จึงได้รู้ว่า ทางสายกลางคือมรรคมีองค์ ๘ ตามที่ตรัสไว้ในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และทรงได้พระญาณต่างๆ รวมทั้งสัพพัญญุตญาณ (ญาณรู้สิ่งทั้งปวง) ด้วย

คำถามที่ ๑๕

เรียน อ. วศิน ที่เคารพ ขอเรียนถามอาจารย์ว่า หลังจากที่เราใส่บาตรให้เจ้ากรรมนายเวรแล้วไม่ได้กรวดน้ำ บุญกุศลจะถึงเจ้ากรรมนายเวรหรือไม่คะ เนื่องจากมีคนบอกพี่ชายว่า หลังจากใส่บาตรเสร็จแล้ว หากไม่กรวดน้ำ เจ้ากรรมนายเวรจะไม่ได้รับบุญกุศลที่เราทำให้จริงหรือไม่คะ รบกวนอาจารย์ช่วยให้ความกระจ่างด้วยค่ะ

ตอบ

จะกรวดน้ำหรือไม่กรวดน้ำไม่สำคัญหรอก เพียงแต่ตั้งใจอุทิศให้เจ้ากรรมนายเวร ถ้าเขาอยู่ในฐานะที่จะรับได้เขาก็รับได้ ถ้าเขาอยู่ในฐานะที่จะรับไม่ได้ก็ไม่ได้รับ แต่เราก็คงได้บุญอยู่นั่นเอง คือทายกผู้ให้ไม่ไร้ผล *(ทายกา จ อนิปฺผลา)*

คำถามที่ ๑๖

๑. สุตตะ คือ อะไรครับ

๒. เทวดาที่อยู่บนสวรรค์ เมื่อตายเพราะหมดบุญ มีสิทธิ์ตกนรกได้ใช่ไหมครับ ถ้าเทวดาได้เป็นพระโสดาบัน จะไม่มีวันตกนรกใช่ไหมครับ

ตอบ

๑. สุตตะ แปลว่า การฟัง คุณคงเคยได้ยินคำว่า สุ. จิ. ปุ. ลิ.

สุ. หมายถึงการฟัง มาจากคำว่า สุตตะ

จิ. แปลว่าการคิด มาจากคำว่า จินตะ

ปุ. แปลว่าการถาม มาจากคำว่า ปุจฉา

ลิ. แปลว่าการเขียน การบันทึก มาจากคำว่า ลิขิต

ท่านกล่าวว่า

สุ.จิ.ปุ.ลิ. วินิมุตฺโต กถํ โส ปณฺฑิโต ภเว

แปลว่า พ้นจาก สุ. จิ. ปุ. ลิ. เสียแล้วจะเป็นบัณฑิตได้อย่างไร

สุ.จิ.ปุ.ลิ. สุสมฺปนฺโน ปณฺฑิโตติ ปวุจฺจติ

แปลว่า สมบูรณ์ด้วย สุ.จิ.ปุ.ลิ. ท่านเรียกว่าเป็นบัณฑิต

ผู้ถามคงเคยได้ยินคำว่า พหูสูต แปลว่าผู้ได้สดับตรับฟังมาก

เป็นผู้คงแก่เรียน ต้องจำได้มากด้วย ว่าได้คล่องปาก เพ่งพินิจด้วยใจ คือใคร่ครวญอยู่เสมอ มีความเห็นมีความเข้าใจทะลุปรุโปร่งในสิ่งนั้น

๒. ใช่ครับ

คำถามที่ ๑๗

กราบเรียน อ.วศิน ที่เคารพ ดิฉันเคยได้ฟังซีดีของอาจารย์ว่า “พฤติกรรมส่อถึงอุปนิสัย” ดิฉันมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประโยคนี้ค่ะ ขอความเมตตาอาจารย์ช่วยขยายความข้างต้นด้วยค่ะ ในความเข้าใจของดิฉันคือ ถ้าบุคคลนั้นเป็นคนสะอาดทางกายภาพ รวมทั้งบ้าน ช่อง เสื้อผ้า ข้าวของถ้วยชาม จะแสดงถึงความเป็นคนมีจิตใจดีได้ไหมคะ ดิฉันเทียบเคียงถูกหรือไม่คะ กราบขอบพระคุณอาจารย์ค่ะ

ตอบ

เริ่มต้นมาจากความคิดก่อน ความคิดก่อให้เกิดการกระทำ (พฤติกรรม) กระทำบ่อยๆ ก่อให้เกิดนิสัย อย่างที่มีคำกล่าวว่า “ทำซ้ำๆ ๓๐ ครั้งจะกลายเป็นนิสัย (Thirty times make a habit.)” นิสัยจะกลายเป็นอุปนิสัย (อุปนิสัย คือ นิสัยที่ฝังรากลึกแล้ว) อุปนิสัยนำไปสู่ชะตาชีวิต โดยนัยนี้ **คนเราสร้างชะตาชีวิตเริ่มต้นจากความคิดก่อน ถ้าเขาคิดดี ทำดี นิสัยดี อุปนิสัยดี ก็จะมีชะตาชีวิตที่ดี เราจะปลูกพืชต้องเตรียมดินก่อนฉันใด การจะสร้างคนให้ดีต้องสร้างอุปนิสัยเขาก่อนฉันนั้น**

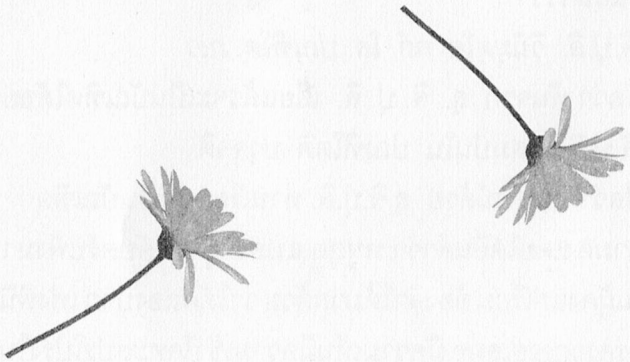

คำถามที่ ๑๘

เรียน อ.วศิน ที่เคารพ ขอเรียนถามอาจารย์ว่า "พระไตรปิฎก" ฉบับที่อ่านง่าย เข้าใจง่ายในความเห็นของอาจารย์ จะหาซื้อได้ที่ไหน และใครเป็นผู้แปล ดิฉันต้องการมีไว้สักชุดค่ะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

พระไตรปิฎกฉบับของมหามกุฏราชวิทยาลัยพร้อมอรรถกถา (อรรถกถา = คำอธิบายพระไตรปิฎก) ชุดละ ๙๑ เล่ม แปลโดยคณะกรรมการ แปลทุกตัวอักษร มีจำหน่ายที่มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร, ฉบับของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็แปลโดยคณะกรรมการมหาจุฬาฯ มี ๔๕ เล่ม เท่ากับฉบับภาษาบาลี มีจำหน่ายที่วัดมหาธาตุฯ ท่าพระจันทร์ และฉบับของกรมการศาสนาแปลโดยคณะกรรมการที่กรมการศาสนาตั้งขึ้น มี ๔๕ เล่ม ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คิดว่าคงพออ่านรู้เรื่อง แต่ไม่ง่ายนัก

"พระไตรปิฎกฉบับที่ทำให้ง่ายแล้ว" ผมได้เรียบเรียงขึ้นเป็นการจับความไม่ใช่แปล ฉบับนี้จะง่ายที่จะเข้าใจ ผมเรียบเรียงจากพระไตรปิฎก ๕ เล่ม คือทีฆนิกาย ๓ เล่ม มัชฌิมนิกาย ๒ เล่ม คือจากพระไตรปิฎกภาษาบาลีเล่ม ๙ ถึงเล่ม ๑๓ สำนักพิมพ์ธรรมดาจัดพิมพ์เล่มเดียวจบ โทร.สำนักพิมพ์ ๐๒-๘๘๘-๗๐๒๖ นอกจากนี้ยังมีพระไตรปิฎกฉบับย่อความและขยายความ และฉบับอธิบายความ ซึ่งผมได้เรียบเรียงขึ้น สำนักพิมพ์ธรรมดาจัดพิมพ์เหมือนกัน ถ้าต้องการลองโทรไปถามดู

ขอตอบคุณเพียงเท่านี้ ขอให้คุณประสบความสำเร็จตามที่ใจปรารถนาเถิด

คำถามที่ ๑๙

เรียนท่าน อ . วศิน ที่เคารพอย่างสูง

กระผมเคยได้ยินได้ฟังมาว่า พระภิกษุผู้ต้องอาบัติปาราชิก แล้วไม่บอกลาสิกขา ถ้าตามพระไตรปิฎกท่านว่าห้ามสวรรค์ ห้ามนิพพานจริงอยู่ แต่มีข้อสงสัยว่า ที่ครูบาอาจารย์ ท่านว่าบุญเก่า บุญใหม่สูญ เป็นตาลยอดด้วน ทำบุญก็ไม่ได้บุญ อันนี้จริงหรือไม่ อย่างไรขอรับ ? ตรงนี้สงสัยมากเพราะจะขัดกับหลักอภิธรรมทันที เพราะกุศลจิตเกิดย่อมเป็นบุญ และบุญที่ทำจะสูญได้อย่างไร ? และมีมาในพระไตรปิฎกหรือไม่อย่างไรขอรับ ? ถ้าหากบอกลาสิกขา แล้วสามารถเข้าถึงสุคติภูมิ และยังอริยมรรค อริยผลให้เกิดขึ้นได้หรือไม่หรือขอรับ ?

ตอบ

แม้จะเป็นปาราชิกแล้ว ถ้าไม่สึก ท่านก็ห้ามสวรรค์ห้ามนิพพาน แต่ถ้าทำบุญทำกุศลก็ยังได้บุญได้กุศลอยู่ ถ้าลาสิกขาแล้วปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามภูมิธรรมของอุบาสก ไปสวรรค์ได้ไปนิพพานได้ ท่านไม่ห้าม (หลักฐาน : ดูวินัยกถา ในหนังสือมังคลัตถทีปนี)

คำถามที่ ๒๐

เรียนอาจารย์ที่เคารพ พอดีผมมีเรื่องอยากจะขอคำแนะนำจากอาจารย์หน่อยนะครับ ตัวผมนับถือศาสนาอิสลาม แต่ผมอยากจะบวชเพื่อแสวงหาหนทางแห่งการพ้นทุกข์ เลยมาขอคำปรึกษาหน่อยครับ ผมก็กลัวจะมีปัญหาเกี่ยวกับเครือญาติทางฝั่งพ่อผมนะครับ ส่วนแม่ผมเคยเป็นชาวพุทธมาก่อน พอมาแต่งงานกับพ่อ แม่ผมก็เข้าอิสลาม

ผมเคยพูดกับแม่อยู่ว่า ถ้าผมบวช จะเป็นอะไรไหม แม่ก็บอกว่าจะดีเหรอ เดี๋ยวญาติฝั่งพ่อจะไม่พอใจเอา นี่ถือเป็นความกลัดกลุ้มใจในตัวผมมาก สาเหตุที่ผมอยากจะบวชนั้น ตอนเด็ก ๆ ผมอยู่กับแม่ ส่วนตัวพ่อผมก็เข้าไปทำงานในตัวเมือง ทุกๆ วันหยุดแม่จะพาไปบ้านยาย เพราะญาติ ๆ ฝั่งแม่ผมเป็นชาวพุทธ ผมเลยได้มีโอกาสไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม แต่ผมก็ไม่ได้คิดอะไรนะ แค่ยายกับแม่พาไปไหน ผมก็ไป และก่อนเข้านอนก็สวดมนต์ ไหว้พระ เพราะยายเป็นคนแนะนำผม ผมก็ทำตามโดยไม่คิดอะไร พอผมมีอายุได้ ๙-๑๐ ปี ผมก็มีโอกาสได้ไปเรียนในเมือง ตอนนี้ทำให้ผมรู้จักกับศาสนาอิสลาม พ่อผมเป็นคนส่งไปเรียนเกี่ยวกับทางศาสนาใกล้ ๆ บ้าน ผมก็ได้อ่านอัลกุรอ่าน และได้ทำละหมาดตามพิธีของทางศาสนา ได้ฟังคำสอนของศาสนา ว่าจงเชื่ออัลเลาะห์พระองค์เดียว และผมก็ได้ซึมซับเรื่อยมา จนอายุเข้า ๒๑ ปีถึงจะได้นะครับช่วงที่ผมอายุ ๒๑ ปี วันนั้นผมไปเที่ยวห้างกับเพื่อน พอดีมีร้านหนังสืออยู่ ผมก็เลยแวะไปอ่านเพื่อรอเพื่อนอีกคนที่กำลังจะมา พอดีผมเหลือบไปเห็นหนังสือคำสอนของพระพุทธเจ้า ผมก็ลองมาหยิบอ่านดู พออ่านแล้วรู้สึกว่ามีคำสอนที่ลึกซึ้งแบบนี้อยู่ด้วยเหรอ ทำให้ผมซาบซึ้งใจมาก ผมได้อ่านแล้วรู้สึก

ว่า มันจริงนะ ในคำสอน มันมีเหตุและผลในตัวของมันเอง สอนให้คนที่กำลังทุกข์ สามารถดับทุกข์ได้ หรือบรรเทาลงได้ เพราะผมเห็นความทุกข์ในตัวผม และคนรอบข้าง ผมอยากจะดับทุกข์นั้น และช่วยให้คนอื่นๆ ดับทุกข์ได้ และทำให้ผมเกิดความศรัทธา

หลังจากนั้นผมก็ได้ฟังธรรมเทศนาของอาจารย์และพระภิกษุหลายๆ ท่านด้วยกัน ผมรู้เลยว่าทำให้ผมเกิดความสงบเย็นขึ้น นิ่งขึ้น สุขุมขึ้น ไม่ทุกข์ไม่ร้อนต่อเรื่องใดๆ ที่ปัญหารุมเร้า สอน การ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เรื่องบุญ - บาป ทำให้ผมคิดว่ามันจริงนะ ผมเคยขอคำปรึกษาจากหลายทางนะครับ เขาก็แนะนำให้ไปลองปฏิบัติธรรมดู แต่ผมกลัวว่า การที่ผมบอกพ่อผมว่าผมจะไปบวช ผมจะกลายเป็นคนอกตัญญูต่อบิดาของผมหรือเปล่าครับ นี่เป็นความรู้สึกของผมจริงๆ เลยมาขอคำแนะนำจากท่านนะครับ

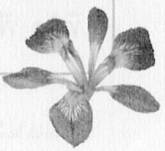

ตอบ

ถ้าบวชได้ก็จะดี เป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายมารดาและฝ่ายบิดา ในสมัยพุทธกาล มีคนในวรรณะพราหมณ์และนับถือศาสนาพราหมณ์มาก่อน ยอมละทิ้งศาสนาเดิมของตน เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามีมากมาย แม้ในสมัยปัจจุบันฝรั่งที่นับถือศาสนาคริสต์มาก่อน ละทิ้งศาสนานั้นมาบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ก็มีอยู่ไม่น้อย เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนและผู้อื่น ขออนุโมทนาต่อความคิดของคุณด้วย

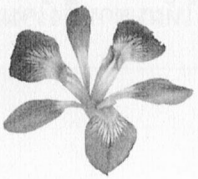

คำถามที่ ๒๑

เรียนถามอาจารย์ ทำไมบางคนเขาชอบทำบุญหรือชอบไปปฏิบัติธรรมบ่อยๆ แต่ในชีวิตประจำวันกลับดูเป็นคนอารมณ์ฉุนเฉียวหงุดหงิดง่าย ในเรื่องที่ไม่น่าจะหงุดหงิด หรือด่าว่าคนอื่น หรือไปแย่งแฟนของคนที่เขามีเจ้าของแล้ว ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นผู้ที่ชอบทำบุญปฏิบัติธรรม เพราะเจอมากับตัวเองหลายคนแล้วครับ ขอความเห็นอาจารย์ด้วยครับ

ตอบ

ขนาดเขาทำบุญ ปฏิบัติธรรม ยังขัดเกลาได้เพียงแค่นี้ ถ้าเขาไม่ทำบุญ ไม่ปฏิบัติธรรม เขาจะร้ายสักเท่าไหร่ ดังนั้น ที่เขาไปทำบุญปฏิบัติธรรมน่ะดีแล้ว

คำถามที่ ๒๒

ขอความกรุณาท่านอาจารย์แนะ **วิธีแก้ปฏิฆะ** ให้ทราบด้วยค่ะ

ตอบ

เจริญความเมตตา กรุณาให้มากๆ ทำให้สม่ำเสมอ นึกสงสารเขาที่เขาทุกข์เดือดร้อนอยู่แล้ว ถ้าจะละปฏิฆะให้ขาด ต้องเป็นพระอนาคามี

คำถามที่ ๒๓

จากข้อความของอาจารย์ที่ว่า
ความอดทนนั้น มีรสขมในเบื้องต้น
แต่มีรสหวานชื่นในเบื้องปลาย...

วศิน อินทสระ

นัยพระพุทธพจน์:
ทำจิตใจให้เหมือนแผ่นดิน ซึ่งใครจะขุดให้หมดไม่ได้
ทำจิตใจให้เหมือนท้องฟ้า ซึ่งใครจะจุดไฟเผาไม่ได้
ทำจิตใจให้เหมือนน้ำ ซึ่งใครจะจุดคบเพลิงให้ติดไม่ได้
ทำจิตใจให้เหมือนลม ซึ่งไม่ติดตาข่าย
เมื่อทำใจได้เช่นนี้
ย่อมไม่มีคำพูดใดๆ ของใครๆ
ที่เราจะทนไม่ได้

วศิน อินทสระ

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗

คำถาม –

“ขุดให้หมด” , “จุดไฟเผาไม่ได้” , “จุดคบเพลิงให้ติดได้” , “ลมซึ่งไม่ติดตาข่าย”

ขออาจารย์กรุณายกตัวอย่างประกอบ ให้เป็นที่เข้าใจได้ง่ายขึ้นหน่อยครับ ขอบคุณครับ

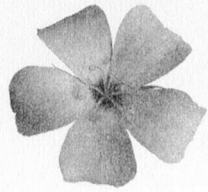

ตอบ

แผ่นดินกว้างใหญ่ ใครจะขุดทำลายก็ไม่หมดแผ่น
ฟ้ากว้างใหญ่ แต่จุดไฟเผาฟ้าไม่ได้ ไม่ติด
แผ่นน้ำกว้างใหญ่ ใครจะเอาคบเพลิงจุ่มลงไปก็ดับหมด
ลมพัดอย่างอิสระ ใครเอาตาข่ายมาขึงดักลมไว้ ก็ไม่ได้

คำถามที่ ๒๔

อาจารย์คะ ทำไมเวลาสวดมนต์ จะมีอาการหาวน้ำตาไหลทุกที สวดไปหาวไปตลอดเวลาแต่พอหยุดสวดก็เลิกหาว เป็นคนสวดมนต์คล่องมากค่ะ จำได้ทุกบทยกเว้นยอดพระกันฑ์ไตรปิฎก ติดตรงที่ สวดไปหาวไปไม่หยุด ทำไมคะ น้ำตาไหลเป็นทาง

ตอบ

พอจิตเริ่มสงบ นิวรณ์ก็เข้าครอบงำ คือ *ถีนมิทธะ* ความง่วงเหงาหาวนอน ทางแก้ คือ กำหนดจิตไว้ที่ปาก ให้สติเข้มแข็ง รู้เนื้อรู้ตัว ตื่นสติมากขึ้น เจริญสัมปชัญญะ มากขึ้นก็ช่วยได้ ส่วนบทยอดพระกัณฑ์พระไตรปิฎกนั้น ไม่ต้องสวด ไม่ต้องจำหรอกครับ มันไม่ถูกภาษาเท่าไหร่

คำถามที่ ๒๕

จากคำสอนเรื่อง การสงเคราะห์ญาติ (มงคลที่ ๑๗) มีข้อสงสัยว่า ในกรณีที่สงเคราะห์พี่น้องรวมถึงญาติสนิท โดยที่เราไม่เคยหวังจะได้คืน แต่เหมือนกับยิ่งให้ก็ยิ่งขอ (เพราะเราไม่เคยทวงคืน) ซ้ำร้ายยังให้ร้ายและเมินเฉยเมื่อเราลำบาก อย่างนี้เราเลิกสงเคราะห์เขาเราจะผิดไหมคะ (หลายคน หลายครั้งค่ะ แต่เราก็ไม่เคยจำ และช่วยเหลือเขาทุกครั้ง)

ตอบ

หยุดเสียบ้างก็ไม่ผิด ถ้าเห็นว่าเขาเป็นคนไม่ดีก็ควรหยุดสงเคราะห์บ้าง หากเขาเป็นคนดี ก็ควรสงเคราะห์ตามกำลัง

คำถามที่ ๒๖

กราบเรียนท่านอาจารย์ด้วยความเคารพ หนูมีปัญหาไม่ทราบจะปฏิบัติต่ออย่างไรดี ประมาณเกือบ ๓ ปีที่ผ่านมา หนูเคยเกิดอุบัติเหตุเกือบถึงแก่ชีวิต ก่อนที่จะเกิดอุบัติเหตุ ได้ฝันว่าเสียชีวิตจากอุบัติทางท้องถนน พบว่าตัวเองไปอยู่ในสถานที่แห่งหนึ่งสงบร่มรื่นเย็นสบายครื้มๆ พบพระสงฆ์ไม่กี่รูปเดินในบริเวณนั้น เห็นท่านเฉพาะด้านหลัง มีศาลาไม้เก่าๆ หลังหนึ่งอยู่ในบริเวณนั้น จึงเดินขึ้นไป พบพระสงฆ์ ๒ รูป นั่งหันหน้าตรงข้ามกัน มองเห็นหน้าท่านไม่ชัดเพราะแสงไม่ค่อยสว่าง ทราบเพียงว่ามีองค์สูงอายุ และองค์ที่ยังอายุไม่มากค่ะ

หนูร้องไห้มาก กราบท่านแล้วขอให้ท่านช่วยให้กลับบ้านด้วย เพราะคิดถึงแม่มาก และเรียนท่านว่าจะบวชซีโกนผมให้ท่าน ท่านรับ

ว่าช่วยได้ พระสงฆ์ท่านที่สูงอายุกว่าจะหยิบเทียนที่อยู่ในกล่องใกล้ๆ ท่าน แต่ก็หาได้ไม่พอดีเสียที พระสงฆ์องค์ที่อ่อนอายุกว่าท่านก็เอ่ยขึ้นว่า มาอาตมาจะทำให้ ท่านได้หยิบเทียนในกล่องใกล้ๆ ท่านแล้วจุดไฟ หยดเทียนลงบาตรที่มีน้ำ ณ วินาทีนั้น หนูรู้ตัวว่าได้กลับหาแม่และสะดุ้งตื่นจากฝัน

หนูยังมีภารกิจทางโลก จึงยังไม่ได้บวชโกนผมตามที่ได้เรียนท่าน แต่ได้ปฏิบัติธรรมถือศีล ๘ ในวันพระทุกวันพระที่ไม่ติดภารกิจมาก และเคยปฏิบัติธรรมปิดวาจา ถือศีล ๘ อย่างบริสุทธิ์ ๙ วัน

หนูคิดว่าจะไปบวชชีโกนผม ๙ วันประมาณเดือนพฤษภาคมนี้ ถ้าไม่ปฏิบัติก็รู้สึกว่าเราติดค้าง เป็นคนไม่มีสัจจะ ผู้ใหญ่ท่านชี้แนะว่าบวชชีพราหมณ์ถือศีล ๘ บ่อยๆ ก็ได้ ไม่ผิดต่อสัจจะหรอก

หนูกราบเรียนท่านอาจารย์ขอรับคำชี้แนะจากท่านอาจารย์ด้วยว่าหนูจะปฏิบัติอย่างไรคะ ขอน้อมกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้คะ

ตอบ

ไปโกนผมบวช สัก ๙ วันก็ดี จะได้สบายใจว่าได้ทำตามสัจจะที่ให้ไว้ และดีกับตัวเองด้วย

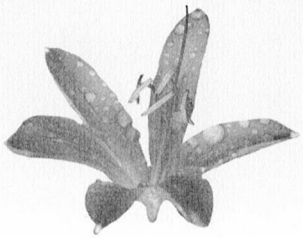

คำถามที่ ๒๗

อาจารย์คะ เวลานั่งสมาธิ เมื่อก่อนสงบ สงบในที่นี่คือ มีอารมณ์อันเดียวกับองค์ภาวนา แต่มาพักหลังนี้ ผ่านมา ๓-๔ เดือน กลับเห็นจิตคิดโน่น นี่ นั่น พอมีสติ ก็กลับมาดูที่ลมหายใจอีก สักพักก็คิดโน่นนี่นั่น ขอถามค่ะ อันนี้เรียกว่า ฟุ้งซ่านใช่ไหมคะ? แล้วมีวิธีดับอย่างไรค่ะ? ขอบคุณนะคะ

ตอบ

ฟุ้งซ่านสิครับ ต้องหมั่นดึงจิตมาบ่อยๆ เหมือนลูกโคที่ผูกหลัก แล้วเชือกหลุดบ่อยๆ ก็ต้องหมั่นดึงมาผูกบ่อยๆ ต่อไปนานๆ ลูกโคก็จะหมอบอยู่กับหลัก คือเชื่อง

ในที่นี้ หลัก คือ อารมณ์กรรมฐาน
เชือก คือ สติ
ลูกโค คือ จิต

คำถามที่ ๒๘

มีเพื่อนฝากถามค่ะ พระภิกษุที่คุ้นเคยกัน ตอนหลังทราบว่าท่านด่างพร้อย ศีลไม่สมบูรณ์ หมดความเคารพศรัทธาในท่านแล้ว ถ้าเจอกันโดยบังเอิญอีก สมควรไหว้ท่านหรือไม่คะ

ตอบ

แค่ศีลด่างพร้อย ก็ไหว้ไปเถอะ ไม่ถึงกับศีลวิบัติ ขาดจากพระ เช่น ปาราชิก ถือว่าไหว้คุณตา คุณลุง หรือไหว้ผ้ากาสาวพัสตร์ไป แต่ถ้าพระกับพระ ถ้าทราบว่าพระอีกองค์ศีลด่างพร้อย ท่านไม่ให้ไหว้ เพราะเป็นอาบัติ

คำถามที่ ๒๙

เรียนสอบถามอาจารย์ค่ะ **มโนกรรม** มีบาปและผลอย่างไร ? บางครั้งเราเกิดความคิดที่ไม่ดีขึ้นตามอารมณ์โดยไม่ได้เจตนาให้เกิดเช่นนั้นจริงๆ เช่น อยากทำร้าย หรือคิดว่าเมื่อไหร่เขาจะตายหรือได้รับผลจากกรรมของเขา เมื่อเกิดความคิดเช่นนี้ขึ้น ควรทำอย่างไรคะ ?

ตอบ

มโนกรรมฝ่ายอกุศล ทำให้ใจเศร้าหมอง เป็นทุกข์ เป็นบาปทางใจ ไม่ดี ไม่งาม กุศลธรรม คุณธรรมเจริญไม่ได้ จึงควรมีสติทำมโนกรรมให้เป็นกุศลไว้เสมอ

พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า เพียงแค่คิดจะทำดี มีจิตกุศล ก็เป็นบุญมากแล้ว แม้ยังไม่กล่าวทางวาจา หรือลงมือกระทำ

คำถามที่ ๓๐

เรียนท่านอาจารย์ค่ะ มีญาติพี่น้อง และได้ช่วยเหลือเขาในเรื่องต่างๆ มากมายมาหลายปี เมื่อเวลาเขามีสุขเขาจะไม่เคยคิดถึงเรา แต่เวลาเขามีทุกข์ เราก็จะเข้าไปช่วยเขาตลอดมา เราอยู่ในฐานะน้องสุดท้องค่ะ

ลูกของพี่มีเพื่อนเขามาอยู่ในบ้าน เท่าที่สัมผัสมา ความดีน้อยมาก ถึงวันหนึ่งเหลือทนค่ะ มีปัญหามากมาตลอด เพราะนิสัยอันธพาล ไม่เคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ไปตรงไหนก็สร้างปัญหาตลอด เพราะอารมณ์ร้อน ไม่ใช้สติ เมื่อเห็นดังนั้นมาหลายครั้ง ก็พยายามบอกหลานและพี่มาตลอดว่า ให้เขากลับไปอยู่บ้านเขาเถอะ แต่ไม่มีใครกล้าพูด เกรงใจกันทั้งบ้าน ทั้งพี่ทั้งลูกสาวหรือญาติอื่นก็ไม่ชอบกัน

แต่ถ้าเป็นคนดีคงไม่มีปัญหาขนาดนี้ค่ะ จนถึงจุดสิ้นสุด เราก็ได้บอกกับพี่ไปว่า ถ้าเขายังอยู่บ้านพี่อีก เราขอไม่มาแล้วนะ เพราะวันหนึ่งต้องมีปัญหาการทะเลาะกันแน่นอน เพราะทนความก้าวร้าวและเห็นแก่ตัวไม่ไหวค่ะ ปกติแล้วดิฉันเป็นคนตรง จริงใจ รักความยุติธรรม และชอบช่วยเหลือคนมาตลอดถึงแม้จะไม่ใช่ญาติ แต่เราต้องหลีกเลี่ยงคนเช่นนี้เพราะไม่ใช่บ้านของเรา หนสุดท้ายพี่สาวได้ตัดสินใจบอกไปว่าให้กลับไปอยู่บ้านตัวเองเถอะ แต่พี่สาวกังวล กลัวบาปมากมาย ถูกลูกและแฟนต่อว่าสารพัด ร้องไห้ให้เราเห็น อยากถามอาจารย์นะคะ

๑. คนก้าวร้าว แข็งกระด้าง เห็นแก่ตัว เป็นคนดีไหมคะ

๒. เขาก็ไม่ใช่ญาติเรา แค่โคจรมาพบกันช่วงหนึ่ง แล้วต้องจากกัน สมควรจะทุกข์ไหมคะ

๓. เท่าที่ดิฉันเล่าให้อาจารย์ฟังทั้งหมดนี้ คือข้อเท็จจริงทุกประการ ในขณะที่เราทำหน้าที่ของความเป็นน้องสาวและน้าของหลานๆ ในเวลาเดียวกันก็ไม่สบายใจค่ะ และถือว่าบาปไหมคะ ในกรณีนี้มีญาติอื่นๆ ที่ไม่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ใดๆ เท่าเรา กลับมาบอกกับพี่สาวว่า บาป เพราะพูดให้เขาออกไป ดิฉันสับสนมากค่ะ ว่าคนไม่ดี เราคบหรือยุ่งมาก ก็จะเดือดร้อนตลอด ทำไมถึงต้องบาปน่ะค่ะ การพูดของพี่ก็ไม่ได้ใช้วาจารุนแรงใดๆ เลย ในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับดิฉันโดยตรงค่ะ เพราะพยายามปกป้องคนที่เรารักค่ะ

ขอความกระจ่าง ด้วยนะคะ ขอบพระคุณมากๆ ค่ะ

ตอบ

๑) ไม่ดี

๒) ดีแล้ว ควรจากกัน

๓) ไม่บาป แต่ยิ่งให้อยู่ต่อจะยิ่งบาป มงคลชีวิตข้อ ๑ ท่านสอนเรื่องไม่คบคนพาล

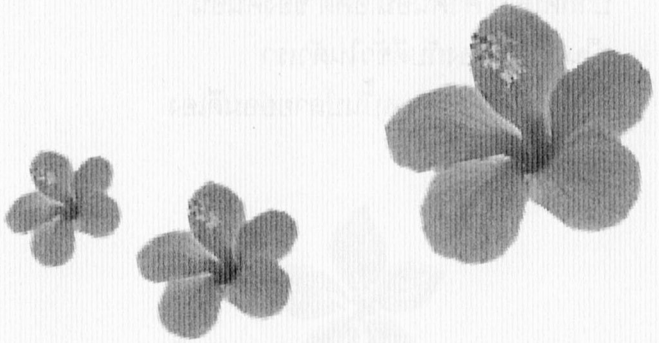

คำถามที่ ๓๑

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะ

๑. เราจะเจริญพรหมวิหารโดยปราศจากอคติได้อย่างไรคะ ? โดยเฉพาะฉันทาคติ และโทสาคติ อันเป็นข้าศึกใกล้และไกลของเมตตา

๒. ถ้ามีคนมีอคติกับเรา เราควรวางตัววางใจอย่างไรคะ ? ขอแสดงความนับถืออย่างสูงค่ะ

ตอบ

ข้อ ๑. ให้เจริญเมตตา แบบ สัพเพ สัตตา รวมสรรพสัตว์ไปเลย ไม่ต้องแยกเป็นบุคคล หรือเจาะจงบุคคล จะเป็น อัปปมัญญาเมตตา คือ เมตตาไม่มีประมาณ เป็นพรหมวิหารจริง ไม่มีฉันทาคติ หรือ โทสาคติ ถ้าแผ่เมตตาแบบเจาะจงบุคคล จะลำเอียงด้วยรัก ด้วยชังได้ง่าย

ข้อ ๒. เราวางเฉยเสีย ถือภาษิตว่า

ทุกขโต ทุกขฐานัง ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว
จะลงทะเล ต้องเจอคลื่น
จะอยู่ในโลก ต้องเจอคลื่นของโลก คือ โลกธรรม
ปากคนอื่น คำคนอื่น อคติ ของคนอื่น
เป็นคนละเรื่องกับดีชั่วในตัวเรา
ทำความดีไว้เถิด ผลบั้นปลายย่อมดีเอง

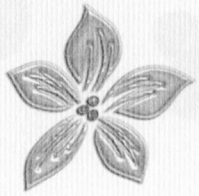

คำถามที่ ๓๒

สวัสดีค่ะอาจารย์ หนูขอเรียนถามอาจารย์จากข้อความในหนังสือทางแห่งความดี เล่ม ๓ เรื่องความยาก ๔ อย่าง หน้า ๓๓๘ “เมื่อจะเสื่อม ท่านว่าปริยัติย่อมเสื่อมก่อน เมื่อปริยัติเสื่อม ปฏิบัติก็เสื่อมลงตาม เมื่อปฏิบัติเสื่อม ปฏิเวธก็เสื่อมลงเหมือนกัน” จากข้อความใช้คำว่าปริยัติเสื่อมก่อน มีความหมายเดียวกับคำว่าอันตรธานหรือเปล่าคะ?

ตอบ

เสื่อมลง คือสภาพเลวลง แต่ยังไม่ถึงอันตรธานครับ

คำถามที่ ๓๓

เคยอ่านมาว่า อันตรธานแห่งพุทธศาสนามี ๕ อย่างเรียงตามลำดับ คือ

๑. ปฏิเวธอันตรธาน
๒. ปฏิบัติอันตรธาน
๓. ปริยัติอันตรธาน
๔. ลิงคอันตรธาน
๕. ธาตุอันตรธาน

ก็แสดงว่าปริยัติเริ่มเสื่อมก่อน แต่ปฏิเวธอันตรธานก่อน หนูเข้าใจถูกไหมคะ?

กราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ค่ะ

ตอบ

ปริยัติต้องอันตรธานก่อนครับ

คำถามที่ ๓๔

เรื่องนี้เป็น เรื่องจริงหรือ ที่มีคนพูดว่าเห็นพระพุทธเจ้าได้ ผมสงสัยครับ ช่วยตอบให้ด้วยครับอาจารย์

ตอบ

จริงหรือไม่ก็ไม่ทราบ แต่หากถามว่าเชื่อหรือไม่ ก็คงไม่เชื่อ เพราะมีตรัสไว้ในพรหมชาลสูตร ทีฆนิกาย พระพุทธองค์ตรัสว่า เมื่อพระองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว ทั้งมนุษย์และเทวดา จะไม่เห็นพระองค์อีก

คำถามที่ ๓๕

ธรรมะข้อใดควรน้อมนำมา เมื่ออยู่ในความไม่ชอบใจในสิ่งที่ผู้อื่นกระทำ ?

ตอบ

ขอให้ใช้**ขันติ**และ**เมตตา** อดทนต่อสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา และเห็นความไม่ดีพร้อม ไม่สมบูรณ์แบบในปวงสัตว์ อันควรมีเมตตาต่อกัน มีเหตุอันน่าจะโกรธ ก็ขออย่าให้ความโกรธครอบงำใจ ซึ่งถือว่าสิ่งต่างๆ เป็นครูมาทดสอบใจ

คำถามที่ ๓๖

เรียนอาจารย์ค่ะ อยากให้อาจารย์เขียนเรื่อง โทษของชู้ อยากจะเตือนสติเพื่อนค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่นนั้น หมายรวมถึงบุคคล สิ่งของ หรือบุคคลที่เขารัก เขาย่อมหวงแหน ผู้มีจริยธรรมดีจึงต้องตั้งใจงดเว้นไม่ล่วงละเมิด การไม่ล่วงละเมิดนั้นเป็นการเคารพสิทธิ์โดยชอบธรรมของผู้อื่น ทำให้ไม่ก่อศัตรู ไม่ก่อเวร

แม้การยืมของใช้ก็เหมือนกัน ถ้ารู้ว่าเจ้าของเขากำลังรัก กำลังหวงแหน ผู้ต้องการยืมก็ควรงดเว้นอดใจไว้ก่อน เช่น นาฬิกาเพื่อนซื้อมาใหม่ๆ เสื้อผ้าที่เขาตัดหรือซื้อมาใหม่ๆ ไม่ควรยืมใช้ การยืมในกรณีอย่างนี้เป็นการเสียมารยาท เสียสมบัติผู้ดี แม้เจ้าของเขาจะยอมให้ยืมก็เพราะขัดไม่ได้ ไม่ใช่พอใจ เขาคงแอบไม่พอใจอยู่เป็นแน่ และคงนึกตำหนิอยู่ในใจว่า เราเป็นคนไม่มีมารยาท ไม่รู้จักเกรงใจคน

สำหรับบุคคล ภรรยานับว่าเป็นที่รักของสามี และสามีก็เป็นที่รักที่หวงแหนของภรรยา จึงไม่ควรล่วงละเมิดในภรรยาหรือสามีของผู้อื่น การล่วงละเมิดเช่นนั้นเป็นการก่อเวรภัย ก่อศัตรูแก่ตนเองและคนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ต้องบาดหมางกัน ถึงกับตบตีฆ่าฟันกันตามที่มีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อสารมวลชนอื่นๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น อยู่เสมอๆ

นอกจากโทษในชาตินี้หรือเวรภัยอันตรายและการถูกติเตียนแล้ว ยังมีโทษในชาติหน้าอีก เช่น ตกนรกหรือถูกแย่งของรักอยู่เนืองๆ ในชาติต่อๆ ไป

อะไรก็ตามที่เขารัก ย่อมมีความหมายมากสำหรับผู้นั้น ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงไรในความรู้สึกของเรา จงดูตัวอย่างเด็กที่กำลังเพลินด้วยของเล่นแล้วถูกแย่งของเล่นไป ในความรู้สึกของผู้ใหญ่อาจเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ในความรู้สึกของเด็กเป็นเรื่องใหญ่ เด็กที่ถูกแย่งรถยนต์คันเล็กๆ ที่ตนกำลังเล่นอยู่ ย่อมมีความรู้สึกสะเทือนใจ เท่ากับผู้ใหญ่ที่กำลังขับรถยนต์แล้วมีคนมาแย่งเอาไปเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ผู้มีจริยธรรมจึงควรสำรวจตนเกี่ยวกับเรื่องของรักของผู้อื่นเสมอ

(จากหนังสือ พุทธจริยศาสตร์ ผมเขียนไว้เองครับ)

คำถามที่ ๓๗

อาจารย์ครับ ธรรมข้อใดที่ทำให้มากแล้ว ทำให้ผู้ประพฤติธรรมนั้น มีปัญญาแก่กล้า มีระดับความคิดวิเคราะห์อย่างยิ่งยวด มีกำลังใหญ่หลวงในการแก้ปัญหา เรียนรู้ศิลปะศาสตร์ต่างๆ ได้ประณีตลึกซึ้งและรวดเร็ว เชื่อมโยงองค์ความรู้ได้ครอบคลุมรอบด้าน ขอบพระคุณอาจารย์ล่วงหน้าครับ

ตอบ

มีหลายหมวด ที่น่าพิจารณาคือ **พละ ๕** ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ต้องค่อยๆ สะสมและบำเพ็ญไป

คำถามที่ ๓๘

เวลาที่ผมได้พบเห็นข้อธรรมที่ดีๆ ถูกใจ เช่น จากเว็บเพจของอาจารย์เป็นต้น ก็อยากให้เพื่อนคนอื่นๆ ได้อ่านบ้าง จึงกดไลค์ กดแชร์ไป หรือบางครั้งผมคิดอะไรขึ้นมาก็เขียนขึ้นมาเอง แล้วโพสต์ขึ้น Social Network ผลปรากฏว่า บ่อยครั้งที่ถูกมองหรือตอบกลับว่าผมดัดจริต ทำเป็นอวดตัวว่าเป็นคนธรรมะธรรมโม อวดตัวว่าเป็นคนดี จนทำให้ท้อถอย คิดไปว่า เมื่อเราได้อะไรดีๆ มา คนอื่นเขาอาจไม่ได้ว่าดีอย่างเราคิด หรือเขาเพ่งเล็งมาที่การกระทำของเรา มากกว่าเนื้อหาที่เราส่งไป ความลังเลสงสัยบังเกิดแก่ผมแล้ว จะทำต่อไปหรือสงบปากเก็บทุกอย่างไว้ในใจคนเดียว อย่างไรจะดี ขอกราบเรียนถามว่าผมควรปฏิบัติต่อไปอย่างไรดีครับ

ตอบ

ดัดจริตไปในทางดีทำไปเถอะ ที่จริงเป็นการเปลี่ยนจริตไปในทางดีขึ้น ได้รับสิ่งที่ดีคำสอนที่เป็นประโยชน์ และยังเผื่อแผ่ธรรมะไปให้คนอื่น ถือว่าทำสิ่งที่ประเสริฐ หากมีความปรารถนาดีที่จะทำ จงทำไปเถิด อย่าไปสนใจว่าใครจะว่าอย่างไร คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก

คำถามที่ ๓๙

สวัสดีค่ะท่านอาจารย์หนูได้อ่านบทความเรื่องการเป็นชู้แล้ว หนูมีคำถามจะขอเรียนถามท่านอาจารย์ดังนี้ค่ะ

หนูกับแฟนเก่า ..เราเคยคบกันเป็นแฟน คบกันสองปี เลิกกันไปเพราะเหตุแม่จับแยกกัน เลิกกันไปสองปี...

ผู้ชายมีผู้หญิงที่คบกันเป็นแฟน ยังไม่ได้แต่งงาน คบกันเฉยๆ ผู้หญิงมาเกาะ และตั้งแต่เลิกกับหนู ก็เจ้าชู้ เพลย์บอยไปเรื่อยๆ ผู้หญิงคนที่เป็นแฟนปัจจุบันก็ตามเกาะไม่ปล่อยเพราะติดในความสบายในฐานะของผู้ชาย ส่วนหนู...ยังไม่มีแฟน มีคนมาชอบ แต่ก็ดูๆ เป็นเพื่อนกันไป

วันนี้..หนูกับแฟนเก่า อยากกลับมาคบกันอีกครั้ง เพราะครั้งนั้นที่เลิกกัน ก็ไม่ได้เลิกเพราะไม่รักกัน แต่ผู้ชายยังมีผู้หญิงคนที่เป็นแฟนที่มาต่อจากหนู คนนั้นอยู่ตอนนี้แฟนหนูก็มีแอบเจอหนูบ้าง โดยที่แฟนของเขาไม่รู้

คำถามที่ ๑

ที่หนูอยากเรียนถามท่านอาจารย์ คือ หนูเป็นชู้หรือเปล่าคะ หนูกำลังสร้างกรรมใช่ไหมคะ?

ถ้าหนูเลือกอยู่เฉยๆ แล้วถ้าวันหนึ่งทั้งสองคนเลิกกัน แล้วหนูกลับไปคบกับแฟนเก่า แบบนี้ หนูผิดไหมคะ?

กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มากค่ะ

ตอบ

แนะนำให้อยู่เฉยๆ ดีกว่าครับ หากเขาคบคนใหม่อยู่ ก็ให้เขาคบกันไป หากเราไปแทรก อาจมีปัญหากับเรา แต่หากเขาไปกันไม่ได้ และกลับมาคบเราอีกครั้ง อย่างนั้น ยอมรับได้ครับ หากคู่กันแล้ว คงไม่แคล้วกัน อดทนและสงบไว้ดีกว่าครับตอนนี้

คำถามที่ ๒

ท่านอาจารย์คะ ถ้าหนูแอบเจอกับแฟนเก่าข้างนอก หนูกำลังสร้างกรรมใช่ไหมคะ ท่านอาจารย์คะ สิทธิของการเป็นแฟนเก่า มีมากน้อยขนาดไหนคะ รบกวนท่านอาจารย์ชี้แจงด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ทำได้ ถ้าไม่กลัวยุ่ง รายละเอียดของเหตุปัจจัยต่างๆ ผมไม่ทราบ คุณสองคนทราบเองว่า ผูกพันสัญญากันแค่ไหน และก็ขึ้นกับว่า เขามีพันธะหรือสัญญากับแฟนคนใหม่อย่างไร ต้องพิจารณาเหตุผลรอบด้าน

ผมจึงแนะว่า หากไม่แน่ใจ ก็อยู่เฉยๆ ดีกว่า หากยุ่งเกี่ยวแล้วมีเรื่องพัวพัน เกิดปัญหายุ่งเหยิงตามมา รังแต่จะนำทุกข์โทษตามมาอีกมากมาย

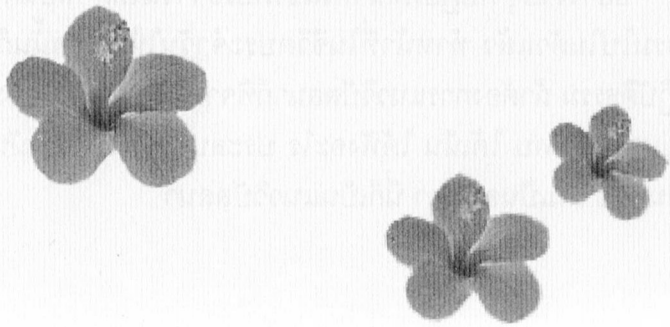

คำถามที่ ๔๐

อาจารย์พ่อคะ ถ้าแม่เราทำให้เราเดือดร้อนและเสียใจ กับการกระทำบางอย่างของท่าน เราควรแก้ไขความคิดของเราอย่างไรคะ ?

ตอบ

ถ้าเราไม่ได้ผิดนะ แม่ผิด แม่ก็ต้องแก้ไขที่ความผิดของแม่เอง เราอาจเตือนอ้อมๆ พอให้ท่านรู้ตัว แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เราคิดปรุงแต่งไปเอง ก็ขอให้แก้ไขที่ความคิดของเรา ถ้าเรารู้สึกว่า เราทำไม่สมควร คิดไม่สมควร ก็ไปขอโทษท่านเสีย จะได้สบายใจ ไม่กังวล

คำถามที่ ๔๑

กราบเรียนถามเรื่องการปฏิบัติค่ะ หนูจะขอวิธีของท่านอาจารย์ว่าท่านปฏิบัติแบบใด ? มีสิ่งใดแนะนำหนูบ้างคะ ? ชีวิตนี้น้อยนัก ถ้ามีหนทางใด ทำให้เห็นธรรม ในชีวิตหนูที่เหลือนี้ ขอได้โปรดเมตตาชี้แนะด้วยค่ะ หรือท่านมีเปิดอบรมเกี่ยวกับธรรมะบ้างไหมคะ ? ถ้าหนูได้มีโอกาสสนทนาธรรมกับท่าน เป็นมงคลกับตัวหนูมาก ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

อย่างง่ายๆ ก็ปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวันให้ดี ก็เป็นการปฏิบัติธรรมไปในตัวแล้ว ทำหน้าที่ในชีวิตประจำวันให้ดี เท่านั้นก็เป็นการปฏิบัติธรรม ถ้าต้องการแนววิปัสสนาก็พิจารณาอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอยู่เสมอ ได้พบ ได้เห็น ได้ฟังอะไร ประสบอะไรเข้าก็ว่า มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มันเป็นอนัตตา นี่ก็เป็นแนววิปัสสนา

คำถามที่ ๔๒

อาจารย์พ่อคะ ลูกมีความสงสัยเหลือเกินค่ะว่า ตามประวัติของพระวัดป่าสายปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เมื่อละสังขารแล้ว ทำไมยังต้องไปจุติบนชั้นพรหม ? ไม่ใช่ว่าเมื่อละสังขารแล้ว ท่านไม่ต้องจุติอีกเลยไม่ใช่หรือคะ ? ถ้าเป็นอย่างนี้ ขนาดพระท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมากมายก็ยังไม่ถึงพระนิพพาน แล้วบุคคลธรรมดาชาวบ้านพยายามล้างชำระจิตทีละเล็กละน้อย ละโลภ โกรธหลง ตัณหา ราคะ อุปาทานดูกาย เวทนา จิต ธรรม โดยที่ไม่มีโอกาสไปปลีกวิเวกเหมือนท่านจะมีโอกาสถึงพระนิพพานไหมคะ กราบขอบพระคุณอาจารย์พ่อค่ะ

ตอบ

ที่ท่านไปเกิดเป็นพรหม เพราะท่านได้ฌาน จะเป็นฌานระดับไหนก็ตาม มีพรหมหลายชั้น (๒๐ ชั้น) ตามระดับฌาน แม้แต่ปุถุชนธรรมดา ถ้าได้ฌานก็ไปเกิดเป็นพรหมได้เช่นกัน แต่ถ้าละกิเลสได้เป็นชุดๆ เป็นพระอริยบุคคล และได้ฌานด้วย ก็ไปเกิดเป็นพรหมได้เช่นกัน

แต่ถ้าละกิเลสได้ เป็นพระอริยบุคคล แต่ไม่ได้ฌาน ก็ไปจุติเป็นเทพชั้นใดชั้นหนึ่ง เพื่อปฏิบัติธรรมต่อไป

แต่ถ้าเป็นพระอริยบุคคล ระดับพระอนาคามี ก็ไปจุติอยู่ชั้นพรหมสุทธาวาส ไม่ว่าจะได้ฌานหรือไม่ก็ตาม และจะเป็นพระอรหันต์นิพพานที่ชั้นพรหมสุทธาวาสนั้นเลย

สำหรับปุถุชนมีคติที่ไปทั้งสูงและต่ำ ทั้งอบาย ๔, มนุษย์ ๑, เทวดา ๖, พรหม ๒๐ ขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติ และมีโอกาสที่จะก้าวไปสู่ความเป็นพระอริยบุคคลจนถึงพระอรหันต์ได้เช่นกัน ซึ่งจะเห็นว่าพระอริยบุคคลที่เป็นฆราวาสในสมัยนี้ มีมากมายทีเดียว

คำถามที่ ๔๓

อาจารย์พ่อคะ “ฌาน” ในที่นี้คือ การนั่งสมาธิหลับตา แล้วจิตลึกลงสู่ระดับต่างๆ ใช่หรือไม่คะ หรือว่าฌานในที่นี้ คือ การที่จิตของเราใส สะอาด ลอยตัว เด่นดวง อยู่ตลอดทั้งวัน ทุกๆ วันคะ

ตอบ

โดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึงประเภทของฌาน มักพูดถึงผลของสมถกรรมฐาน คือความสงบของจิตในระดับอัปปนาสมาธิ มักแบ่งฌานออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ รูปฌาน ๔ และ อรูปฌาน ๔

คำถามที่ ๔๔

เรียนถามท่านอาจารย์ เราจะวางใจในลักษณะอย่างไร ถึงจะเรียกว่า ไม่มีมานะ ครับ

ตอบ

ถ้าเป็นปุถุชน ก็ต้องประพฤติ “อ่อนน้อมถ่อมตน” ไว้ให้มาก มานะจะละลายไปเอง เป็นมงคลอย่างหนึ่ง (มีรายละเอียดในหนังสือปปัญจธรรม ซึ่งผมเขียนไว้เกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้เนิ่นช้าในการบรรลุธรรม คือ ตัณหา มานะ ทิฏฐิ)

ถ้าระดับละมานะได้เด็ดขาด ก็ต้องระดับพระอรหันต์

ละ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

(ดูการละสังโยชน์เบื้องปลาย อุทธัมภาคิยสังโยชน์ ได้แก่

๖. รูปราคะ - มีความติดใจในวัตถุหรือรูปฌาน

๗. อรูปราคะ - มีความติดใจในอรูปฌานหรือความพอใจในนามธรรมทั้งหลาย

๘. มานะ - มีความยึดมั่นในตัวตนหรือคุณสมบัติของตน

๙. อุทธัจจะ - มีความฟุ้งซ่าน

๑๐. อวิชชา - มีความรู้ไม่จริง)

คำถามที่ ๔๕

สงสัยว่าอรรถกถามีปรากฏเมื่อใด และใครเป็นผู้รวบรวม?

ตอบ

คือคัมภีร์ที่รวบรวมคำอธิบายความในพระไตรปิฎกของโบราณาจารย์ที่ได้ไขความในพระไตรปิฎกไว้ เรียกว่า "คัมภีร์อรรถกถา" บ้าง "ปกรณ์อรรถกถา" บ้าง อรรถกถา จัดเป็นแหล่งความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญรองลงมาจากพระไตรปิฎก และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงอย่างแพร่หลายในวงการศึกษาพระพุทธศาสนา

คัมภีร์อรรถกถา แต่งโดย พระอรรถกถาจารย์ ซึ่งมีเป็นจำนวนหลายท่านมาก และอรรถกถาจารย์ได้แต่งหนังสืออรรถกถาอธิบายไว้หมดครบทั้งหมด ซึ่งคัมภีร์อรรถกถาเป็นหนังสือที่แต่งอธิบายความหรือคำที่ยากในพระไตรปิฎกให้เข้าใจง่ายขึ้นโดยยกศัพท์ออกมาอธิบายเป็นศัพท์ๆ บ้าง ยกข้อความหรือประโยคยาวๆ มาขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง แสดงทัศนะและวินิจฉัยของผู้แต่งสอดแทรกเข้าไว้

บ้าง เป็นหนังสือที่มีอุปการะแก่ผู้ศึกษาพระไตรปิฎกรุ่นหลังๆ เป็นอย่างยิ่ง

ลักษณะการอธิบายความในพระไตรปิฎกของอรรถกถานั้น ไม่ได้นำทุกเรื่องในพระไตรปิฎกมาอธิบาย แต่นำเฉพาะศัพท์ วลี ประโยค หรือบางเรื่องที่อรรถกถาจารย์เห็นว่าควรอธิบายเพิ่มเติมเท่านั้น ดังนั้น บางเรื่องในพระไตรปิฎกจึงไม่มีอรรถกถาขยายความ เพราะอรรถกถาจารย์เห็นว่าเนื้อหาในพระไตรปิฎกส่วนนั้นเข้าใจได้ง่ายอยู่แล้วนั่นเอง

คำถามที่ ๔๖

อาจารย์คะ หนูสงสัยว่าทำไมหนูชอบฟังยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกมากเลยก็ไม่ทราบ ฟังทั้งวันทั้งคืน มีความสุขที่รู้สึกถึงความปลอดโปร่งใจ อิ่มใจ เกินจะพรรณนาได้เลยค่ะ ตลอดที่ฟังเหมือนเห็นพระพุทธองค์กำลังยิ้มให้หนูเลยค่ะ ทำไมถึงเป็นเช่นนี้คะ ไม่อยากฟังเสียงใครพูดอีกเลย นั่งสมาธิก็มีความสุข สงบ เหมือนใจมีน้ำหล่อเลี้ยงเลยค่ะ นี่คือบทเพลงของสวรรค์หรือเปล่าคะ

ตอบ

ถ้าฟังแล้วจิตสงบก็ฟังเถอะ แต่อันนี้ไม่ใช่พุทธพจน์ หรือสาวกภาษิต แต่ไม่ทราบใครแต่งขึ้นภายหลัง ไม่ถูกไวยากรณ์ ไม่ถูกหลักภาษาอะไรเลย ไม่ใช่บทเพลงสวรรค์หรอกครับ แต่เมื่อจิตจดจ่อก็ทำให้เกิดเป็นสมาธิได้ทั้งนั้น หากมีโอกาสลองหาบทสวดมนต์ที่เป็นพระสูตรต่างๆ เช่น มงคลสูตร กรณียเมตตสูตร รัตนปริตร อาฏานาฏิยปริตร ฯลฯ เหล่านั้นเป็นพุทธวจนะ เป็นของเก่า สอนธรรม เป็นคุณค่าที่มีประโยชน์กว่ากันเยอะ

คำถามที่ ๔๗

อาจารย์คะ ใน**รัฐปาลสูตร** ก็มีใช้คำว่าโลกหมายถึงหลายอย่าง เช่น เวทนาขันธ์ หมายถึงตัณหา (โลกพร่องอยู่เป็นนิตย์) อันนี้ถ้าอรรถกถาไม่อธิบาย เราจะสามารถทราบได้หรือคะว่า โลกในที่นั้นหมายถึงอะไร หรือต้องศึกษาจากบาลีหรือบริบท หรืออะไรคะ (อาฬวก-ยักษ์ ก็ถามเกี่ยวกับโลกเยอะ) ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ใน**รัฐปาลสูตร** หมายถึง สัตว์โลก ทั้งคน สัตว์ มี ๔ ข้อ เรียกว่า **ธัมมุทเทส ๔**

ธัมมุทเทส ข้อที่หนึ่งว่า โลกอันชรานำเข้าไปไม่ยั่งยืน

ธัมมุทเทส ข้อที่สองว่า โลกไม่มีผู้ต้านทาน ไม่เป็นใหญ่ เฉพาะตน

ธัมมุทเทส ข้อที่สามว่า โลกไม่มีอะไรเป็นของตน จำต้องละสิ่งทั้งปวงไป

ธัมมุทเทส ข้อที่สี่ว่า โลกบกพร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอิ่ม เป็นทาสแห่งตัณหา

ในอาฬวกสูตร ท่อนที่ถามว่า

"...ละโลกนี้ไปสู่โลกอื่น จะไม่เศร้าโศกได้อย่างไร..."

โลกนี้ หมายถึง ชีวิต ซึ่งตรัสตอบว่า ให้มีธรรมะผู้ครองเรือน ๔ อย่าง คือ สัจจะ, ธัมมะ, ขันติ (ความอดทน), จาคะ (การสละ) ละโลกนี้ไปแล้วย่อมไม่เศร้าโศก

การพิจารณาความหมาย ควรดูบริบทของแต่ละเรื่องที่อธิบายด้วยครับ ดูอรรถกถาประกอบด้วยก็จะยิ่งเข้าใจความหมายชัดเจนขึ้น

คำถามที่ ๔๘

สวัสดีค่ะ หนูมีคำถามจะเรียนถามว่า

๑. ป่าหิมพานต์ มีอธิบายในพระไตรปิฎกว่ามีลักษณะอย่างไร ตั้งอยู่ที่ไหน และมีอะไรอาศัยอยู่

๒. ปปัญจธรรม คำว่า "ปปัญจ" แปลว่าอะไรค่ะ

ขอบพระคุณอาจารย์ล่วงหน้าค่ะ

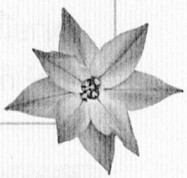

ตอบ

๑. ป่าหิมพานต์ อยู่รอบๆ ภูเขาหิมาลัย เรียกว่า ป่าหิมวันต์ก็ได้ (หิมวันต์บรรพต-บาลี) อยู่ทิศเหนือของอินเดีย มีกล่าวถึงในอรรถกถาเท่านั้น มีสัตว์ทุกชนิด มีพืชพรรณแปลกๆ ก็มีหลากหลายเหมือนป่าบ้านเรา ฤาษีชีไพร ฯลฯ มากมาย

๒. ปปัญจ แปลว่า เนิ่นช้า ไปได้ไม่รวดเร็ว - ปปัญจธรรม แปลว่า ธรรมที่ทำให้เนิ่นช้า (ไปหาอ่านเพิ่มเติมในหนังสือปปัญจธรรม ของ วศิน อินทสระ)

คำถามที่ ๔๙

ลูกน้องของลูกเอารถของลูกไปขับ เขาเมาขับไปชนคนอื่น ดีที่ไม่มีผู้บาดเจ็บ รถเสียแค่เล็กน้อย เราเป็นฝ่ายผิด แต่คนขับเมา ลูกก็เลยบอกประกันไปว่าลูกเป็นคนขับ ขอให้ประกันออกไปเคลมให้คู่กรณีไป ลูกลืมไปสนิทว่ามันเป็นการผิดศีลข้อมุสา พอเรื่องจบมานั่งนึกดู ก็รู้ว่าตัวเองทำผิดโกหกผู้อื่น รบกวนอาจารย์พ่อ ให้แนวคิดกับลูกทีเถิดค่ะ ว่าควรทำใจอย่างไรดี กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เมื่อทำด้วยความเมตตา ไม่อยากให้เขาเกิดคดีความวุ่นวายและประกันก็รับผิดชอบ โดยไม่เกิดผลเสียหายกับใคร ก็ทำใจให้สบายเถอะ ไม่ผิดหรอก

คำถามที่ ๕๐

สวัสดีค่ะอาจารย์ โยมมีรายงานเรื่องมังคลัตถทีปนีแต่งโดยพระสิริมังคลาจารย์ ท่านอธิบายแต่ละคำไว้ละเอียดมาก โยมเลยไม่รู้จะย่อหรือจะเสนอแนวไหนดี ที่จะเก็บความและมีมุมมองที่แตกต่าง ตอนนี้ที่คิดได้คือเอาเรื่องเดียวกันที่แต่งโดยพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ธัมมธโร) ที่ท่านเอาโคลงโลกนิติมาประกอบในแต่ละมงคลมาเทียบเคียง ซึ่งก็ทราบว่ายังไม่ดี อาจารย์ช่วยแนะนำหน่อยค่ะว่าจะทำเรื่องนี้ใน ๒๐ กว่าหน้าอย่างไรดี ขอรบกวนขอบคุณค่ะ

ตอบ

โปรดศึกษาจากหนังสือสาระสำคัญแห่งมงคล ๓๘ ซึ่งผมแปลตรงจากเรื่องมังคลัตถทีปนี แต่งโดยพระสิริมังคลาจารย์ ติดต่อที่สำนักพิมพ์ธรรมดาหรือร้านหนังสือชั้นนำทั่วไป จะอ่านเข้าใจง่ายและตรงตามต้นฉบับเดิมของท่านด้วยครับ

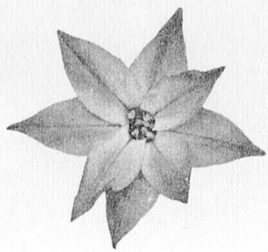

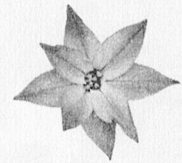

คำถามที่ ๕๑

ถ้าเราเป็นคนแข็งกระด้างมาตั้งแต่เกิดแล้ว เราควรแก้ไขอย่างไรให้เป็นธรรมชาติ ไม่เป็นการเสแสร้งและหลอกตัวเองคะ ขอคำแนะนำด้วยค่ะ

ตอบ

แก้ไขได้ ค่อยๆ ดัดไปไม้ยังดัดได้ค่อยๆ เปลี่ยนไปทีละน้อยๆ ก็จะเปลี่ยนได้เอง อย่าคิดว่าฉันเป็นของฉันอย่างนี้ เพราะทุกคนเปลี่ยนได้ มนุษย์เป็นสัตว์พัฒนาได้ ฝึกได้ ขอให้เชื่อมั่น

คนอ่อนเกินไปก็ถูกย่ำยี
คนแข็งกร้าวเกินไปก็มีเวรภัย
ต้องรู้จักผ่อนปรน วางตนให้เหมาะสม
มหาโจรยังเปลี่ยนใจได้
นับประสาอะไรกับเราซึ่งมีพื้นฐานดีอยู่แล้ว
เพียงแต่พยายามลดความแข็งกร้าวลงไป
ก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้
จำไว้ว่า อย่าคิดว่าฉันเป็นอย่างนี้มาตั้งแต่เกิด

คำถามที่ ๕๒

อาจารย์คะหมายความอย่างไรคะ กับคำที่ว่าถ้าฆราวาสเป็นอรหันต์ต้องบวชภายใน ๗ วันถ้าไม่อย่างนั้นจะมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ได้ ก็ในพระสูตรทุกท่านที่เป็นอรหันต์ถึงแม้จะบวชแล้วก็ปรินิพพานในเวลานั้นอยู่ดี หรือว่าไม่จำเป็นต้องบวชคะ การได้อรหัตตผลมีความวิเศษเกินกว่าอินทรีย์ของปุถุชนจะพึงรับได้ใช่ไหมคะ

ตอบ

ถ้าเป็นพระอรหันต์ตอนเป็นฆราวาส ตามหลักฐานมีว่าต้องบวชภายในวันนั้น คือนิพพานในวันนั้นทีเดียว *(ตทิสวเมว)* ไม่ใช่ ๗ วันที่ว่าต้องนิพพานใน ๗ วันนั้นไม่มีหลักฐานอ้างอิง ท่านกล่าวไว้เช่นนั้นว่าการได้อรหัตตผลมีความวิเศษเกินกว่าอินทรีย์ของปุถุชนจะพึงรับได้

คำถามที่ ๕๓

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ลักษณะของกัลยาณมิตร ๗ ข้อนั้นในข้อที่ ๖ ว่า "**แถลงเรื่องที่ลึกล้ำได้**" มีลักษณะเป็นอย่างไรลักษณะเช่นไร จึงเรียกว่าเรื่องลึกล้ำขอบพระคุณครับ

ตอบ

หมายความว่าเรื่องที่ลึกซึ้ง เข้าใจยากก็ทำให้เข้าใจง่าย เช่น ใช้อุปมาอุปไมย เช่น คนถามพระพุทธเจ้าว่าพระอรหันต์ตายแล้วไปไหน ทรงตอบว่าเมื่อตะเกียงดับลงเพราะสิ้นเชื้อแล้วไฟหายไปไหน, หรือถามว่าเมื่อวิชชาเกิดขึ้นอวิชชาหายไปไหน ทรงย้อนตอบว่าเมื่อแสง

สว่างเกิดขึ้นแล้ว ความมืดหายไปไหน, หรืออธิบายได้กว้างขวางแจ่มแจ้ง เช่นถามว่ากรรมที่บุคคลทำแล้ว เมื่อยังไม่ให้ผล กรรมนั้นอยู่ที่ไหน ทรงตอบว่าต้นมะม่วงที่ยังไม่ออกเป็นผล ผลมันไปอยู่ที่ไหน

(ลองอ่านในอธิบายมิลินทปัญหาที่ผมเรียบเรียงไว้ สำนักพิมพ์ธรรมดาจัดพิมพ์ จะเห็นภูมิปัญญาของพระนาคเสนเถระ ที่ตอบปัญหาของพระยามิลินท์ได้เฉียบคมและชัดเจนแจ่มแจ้งมาก)

คำถามที่ ๕๔

อาจารย์คะหนูมีเรื่องรบกวนสอบถามค่ะคือการทำหมันแมวเป็นการทำกรรมอย่างหนึ่งหรือเปล่าคะคือแมวจรจัดน่ะค่ะ สงสารเขาค่ะ เรามีแนวทางอย่างไร ที่จะช่วยเขาขอบคุณค่ะ

ตอบ

ผมเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีไม่ผิดอะไร หากจะสงเคราะห์เขาด้วยเมตตา เพราะไม่ต้องให้เขาเกิดมาทุกข์ยากในโลกนี้ หากไปทำแท้งสิครับ เป็นบาป แต่ทำหมันนั้นป้องกันไม่ให้มีการตั้งครรภ์ ลดปัญหาในสังคมได้มาก ทำไปเถอะครับ หากมีใจกรุณา ก็ขออนุโมทนา

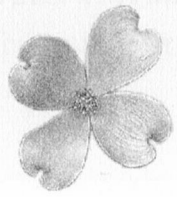

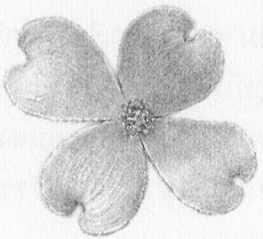

คำถามที่ ๕๕

อาจารย์คะ สภาพที่ปรุงแต่งการกระทำทางใจ คือ มโนสัญเจตนา หนูยังไม่ค่อยเข้าใจ ท่านอาจารย์ช่วยขยายความหน่อยค่ะ ขอขอบคุณล่วงหน้าค่ะ

ตอบ

มโนสัญเจตนา คือ ความจงใจ ความตั้งใจ

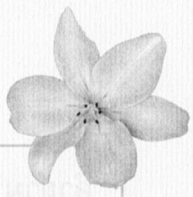

คำถามที่ ๕๖

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ หากเราทำให้สัตว์ตายโดยไม่ได้ตั้งใจ คือ ไม่มีเจตนา เช่น หมาวิ่งตัดหน้าแล้วชนจนตาย เราผิดศีลข้อที่ ๑ หรือไม่ และวิบากของการทำสัตว์ตายโดยไม่ได้ตั้งใจเป็นอย่างไรครับ

ตอบ

ไม่ถือว่าผิดศีลข้อ ๑ เพราะไม่มีเจตนา ไม่เป็นปาณาติบาต อกุศลปาณาติบาตที่จะต้องก้าวล่วงปาณาติบาตนั้น ต้องประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. *ปาโณ* สัตว์มีชีวิต
๒. *ปาณสญฺญิตา* รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
๓. วธกจิตฺตํ มีจิตคิดจะฆ่า
๔. *ปโยโค* มีความเพียร
๕. *เตนมรณํ* สัตว์ตายลงเพราะความเพียรนั้น

เมื่อครบองค์ประกอบทั้ง ๕ ประการนี้แล้ว ก็เป็นอันก้าวล่วงกรรมบถ แต่ถ้าไม่ครบองค์ทั้ง ๕ ก็ยังไม่ชื่อว่าสำเร็จกรรมบถ แต่วิบากกรรมมีอยู่ ที่จะให้ผลในภายหน้า เรียกว่า **กตัตตากรรม** กรรมที่ไม่มีเจตนา เช่น โยนก้อนหินลงหน้าต่างแล้วโดนศีรษะคนโดยเรามิได้เจตนา หากจะได้รับวิบาก ก็จะได้รับเช่นนั้นคือ คนอื่นทำกับเราโดยเขาไม่มีเจตนา

คำถามที่ ๕๗

อาจารย์คะ หนูเป็นคนหนึ่งที่จากบ้านมาไกล แต่งงานและมาทำงาน แต่ทุกวันนี้อยากจะกลับบ้านมาก หลายครั้งที่รู้สึกท้อ บางครั้งคิดไม่อยากจะได้อะไรเลย อยากกลับไปอยู่กับครอบครัว อยากมีชีวิตที่อิสระ แต่ก็ยังทำไม่ได้ เพราะภาระยังมีอยู่ หนูยอมรับว่าทุกข์มากกับอากาศที่หนาว กับอาหาร หนูรู้สึกสับสนกับชีวิต ไม่รู้จะทำอย่างไรดีกับตัวเอง หนูขอแค่อยากระบายความในใจ อยากขอคำแนะนำว่าหนูควรจะทำอย่างไรกับชีวิตดีคะ

ตอบ

พระพุทธเจ้าสอนให้พิจารณาเนืองๆ ว่าเราจะต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่พอใจเป็นธรรมดา ปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์ เมื่อเหตุปัจจัยของคุณยังไม่พร้อมก็พึงระงับความต้องการนั้นเสีย **ความสุขอยู่ที่ความพอใจ ถ้าเราสามารถสร้างความรู้สึกพอใจให้เกิดขึ้นในสิ่งที่เป็นอยู่ ก็พอทนไปได้**

คำถามที่ ๕๘

หนูอยากได้หนังสือ "ใต้ร่มกาสาวพัสตร์" ค่ะ เคยอ่านแล้วแต่ให้คนอื่นไป อยากได้ไว้อ่านอีก เก็บไว้ให้ลูกหลานได้อ่าน

ตอบ

หนังสือ "ใต้ร่มกาสาวพัสตร์" เล่มนี้ เป็นนวนิยายอิงหลักธรรมะของ "สุชีโว ภิกขุ" หรือ "สุชีพ ปุญญานุภาพ" ที่นำเอาเรื่องราวเสี้ยวหนึ่งในพระราชประวัติขององค์ "พระสัมมาสัมพุทธเจ้า" ที่ได้ทรงกล่อมเกลา "องคุลีมาล" จอมโจรผู้อื้อฉาว ให้กลับใจบวช และอาศัยความร่มเย็นแห่งร่มกาสาวพัสตร์ ดับความโลภ โกรธ หลง และความเร่าร้อนในใจ จนกระทั่งบรรลุธรรมได้ในที่สุด น่าจะมีขายมูลนิธิมหามกุฏฯ หน้าวัดบวรฯ

คำถามที่ ๕๙

เรียนท่านอาจารย์วศิน อินทสระ เนื่องจากได้ฟังและได้อ่านผลงานของท่านอาจารย์มาพอสมควร และรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากๆ ควรจะมีการเผยแพร่ให้มากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะฟังจากทาง website หรืออ่านจากหนังสือ ซึ่งก็ยังมีไม่มาก จึงอยากที่จะเก็บรวบรวมผลงานทั้ง CD หรือหนังสือไว้เป็นชุดๆ เพื่อเอามาศึกษา จึงอยากเรียนถามว่าสามารถติดต่อหาซื้อผลงานของอาจารย์ที่รวมเป็นชุดๆ ได้ที่ไหนบ้างครับ และต้องขอขอบพระคุณอาจารย์มากๆ ที่ได้เผยแพร่สิ่งดีงามต่างๆ เหล่านี้ครับ

ตอบ

แหล่งหลักๆ ด้านหนังสือคือ สำนักพิมพ์ธรรมดา วางจำหน่ายร้านหนังสือชั้นนำทั่วไป และที่ชมรมกัลยาณธรรม มีทั้งหนังสือและซีดีธรรมมากมาย โทร. ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓ และหนังสือยังมีที่ สนพ. สร้างสรรค์บุ๊ก, สนพ.ธรรมสภา และ สนพ.บรรณกิจอีกเป็นต้นครับ

คำถามที่ ๖๐

กราบเรียนถามท่านอาจารย์เป็นความรู้ ภาษามคธ และบาลีเป็นภาษาเดียวกันหรือไม่ครับ

ตอบ

เป็นภาษาเดียวกันครับ

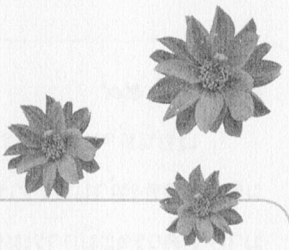

คำถามที่ ๖๑

อาจารย์ครับมีเรื่องไม่เชิงว่าเป็นธรรมะมาถามครับ คือตอนนี้คุณแม่เป็นโรคทางสมอง มีอาการวิกลจริตและความจำเสื่อม คุณหมอแทบจะไม่สามารถหาสาเหตุของอาการได้ อยากทราบว่าคุณแม่ได้ทำกรรมอะไรไว้ และควรทำบุญอะไรเพื่อลดทอนกรรมของคุณแม่ครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

เรื่องกรรมเป็นเรื่องซับซ้อน ไม่มีญาณหยั่งรู้ก็ยากที่จะตอบได้ชัดเจน ที่ทำได้คือปัจจุบันนี้ทำบุญกุศลอะไรก็ตาม ขอให้ตั้งจิตอธิษฐานให้ท่านอาการดีขึ้น ขอเป็นกำลังใจครับ

คำถามที่ ๖๒

เรียนอาจารย์ค่ะ ข้อปาณาติบาตนี่เข้าใจละค่ะ แล้วถ้าคนที่ยืมเงินแต่ไม่มีใช้คืน ตั้งใจจะใช้คืนเหมือนกันแต่ไม่อาจหาคืนได้ อาจเพราะดอกเบี้ยแพงเกินกฎหมายกำหนด ไม่ได้มีเจตนาจะโกงเขา จะผิดมากน้อยขนาดไหนคะ แล้วข้อกาเม หากไม่รู้ว่าเขามีคู่ จะผิดมากน้อยอย่างไรค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ข้อแรกไม่เจตนาจะโกงก็ยังไม่ผิด เพราะตั้งใจจะใช้หนี้อยู่แต่ยังไม่มีปัญญาใช้ ยังรู้สึกว่าเป็นลูกหนี้ก็ไม่ผิด ส่วนข้อหลังไม่ขึ้นอยู่กับรู้หรือไม่รู้ ถ้ารู้ก็ผิดอยู่ แต่ทำก็มักไม่ค่อยสบายใจ อาจจะเลิกละได้ง่ายในภายหลัง แต่ถ้าไม่รู้ก็ทำผิดอย่างเต็มอกเต็มใจ มีโอกาสทำบาปได้มากกว่า นานกว่า ไม่คิดละเลิก

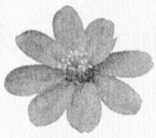

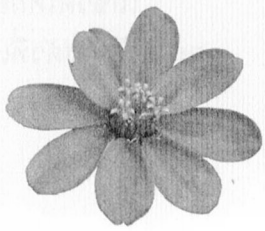

คำถามที่ ๖๓

เรียนถามท่านอาจารย์ การที่เราได้รับฟังข้อธรรมมาสักข้อ แล้วเราไม่เข้าใจข้อธรรมนั้นๆ มีเหตุอะไรบ้างที่ทำให้เราไม่สามารถเข้าใจข้อธรรมนั้นได้ จำเป็นต้องรู้เหตุแห่งความไม่เข้าใจนั้นหรือไม่ และควรจะแก้ไขอย่างไรครับ

ตอบ

สาเหตุหนึ่งจากตัวเราเองคือภูมิรู้เรายังไม่ถึง และสาเหตุจากผู้พูด ก็อาจจะพูดไม่เป็น รู้ไม่จริง ยังสับสนทำให้คนอื่นเข้าใจไม่ได้ชัดเจน หรือไม่มีศิลปะหรือทักษะในการสอนธรรม ถ้าเหตุจากเราก็ให้พยายามเพิ่มพูนอบรมปัญญาค่อยๆ ไต่เต้าขึ้นไป ตัวอย่างเหมือนจะเก็บมะม่วงที่ห้อยย้อยอยู่ เราต้องค่อยๆ ปีนขึ้นไป ถ้าเป็นเหตุจากผู้พูดหรือผู้สอน เราก็ต้องหาท่านที่พูดหรือสอนแล้วฟังเข้าใจ ตามจริตของเรา

คำถามที่ ๖๔

รบกวนถามอาจารย์ค่ะ ไก่โคแล้ว เรากินเนื้อโคได้ไหมคะ บาปไหมคะ มีแต่คนทักไม่ให้กินค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ไก่ชีวิตโคก็ยังกินเนื้อโคได้ ไม่บาป เพราะซื้อเนื้อที่เขาขายในตลาด ไม่ใช่ตัวที่เราไก่ชีวิต

คำถามที่ ๖๕

รบกวนอีกนิดค่ะอาจารย์ แม่อดีตสามีอยู่ลำพัง เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะมาหาเพื่อนเราเสมอ (เพื่อนเป็นอดีตสะใภ้ค่ะ) พอเพื่อนไปหาทีไร ก็พูดเรื่องอดีตให้เราฟังเสมอ ฟังแล้วเราก็เกิดทุกข์อีก ไม่พอ ทำให้เรากับอดีตสามีทะเลาะกันทุกครั้งไป ลูกจึงแนะนำไปว่าถ้าไปแล้วเกิดทุกข์ เราก็ไม่ต้องไป จะได้ไม่รับรู้อะไรแม่เขาให้เขารับผิดชอบกันเอง (แม่เขาอยู่ตามลำพังค่ะ ลูกเขาอยู่ต่างจังหวัด) เพื่อนเราก็บอกว่า เราใจร้ายไม่สงสารคนแก่ เราเพียงแต่คิดว่าอะไรที่ทำให้ทุกข์ก็ปล่อยเป็นเรื่องของแม่ลูกเขาต้องจัดการกันเอง เพื่อนก็บอกว่าเราไปขวางการทำดี เราบาปไหมคะอาจารย์ที่แนะนำแบบนี้

ตอบ

ผมเห็นว่าไม่ควรห้ามเขาครับ ถ้าเขาไม่ไหวก็จะเลิกเอง เราบอกเขาก็ไม่เชื่อหรอกครับ

คำถามที่ ๖๖

กราบเรียนถามท่านอาจารย์วศิน หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์นั้นมีมากมายเพื่อการศึกษาขัดเกลา ในฐานะที่มีลูกกำลังเข้าสู่วัยรุ่นนั้น หลักธรรมข้อไหนที่ควรจะนำมาสั่งสอนลูกๆ ให้เหมาะสมกับวัย และเป็นข้อคิดที่จะให้ลูกๆ นำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตครับ

ตอบ

มีมากมาย ตัวอย่างเช่น พรหมวิหาร ๔, สังคหวัตถุ ๔, สาราณียธรรม ๖, ความอ่อนน้อมถ่อมตน ในมงคล ๓๘ และที่ขาดไม่ได้ คือ ศีล ๕ แค่นี้พอเป็นแนวทางครับ ขอให้ปฏิบัติให้ได้ตามที่เรียนรู้ จะได้เกิดผล ตามหลักที่ว่า "รู้ปริยัติ นำมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (ปฏิเวธ)" ผมเขียนธรรมะสำหรับเยาวชนไว้ในหนังสืออาภรณ์ประดับใจ และหนังสือเพื่อเยาวชนลองไปหาอ่านดูน่ะครับ

คำถามที่ ๖๗

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ เหตุใดในทางโลก จึงใช้เพียงกฎแห่งกรรมมาปกครองไม่ได้คะ

ตอบ

กฎแห่งกรรม เป็นกฎแห่งเหตุปัจจัยพื้นฐานสากล แต่มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีปัญญา จึงสร้างเครื่องมืออีกชั้นหนึ่งขึ้นมา เพื่อควบคุมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขในสังคม ไม่ให้มีการเบียดเบียนกัน จึงมีการบัญญัติเป็น**วินัย กฎหมาย**ต่างๆ ตามแต่ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้นๆ ด้วย แม้แต่ในหมู่สงฆ์ ก็ไม่ได้ใช้เฉพาะกฎแห่งกรรม ยังใช้วินัย รวมเรียกว่า "**สังฆาณัติ**" ซึ่งหมายถึง อาณัติของคณะสงฆ์ ว่าด้วยระเบียบการบริหารคณะสงฆ์ ออกโดยสมเด็จพระสังฆราชผ่านสังฆสภา สังฆาณัติดังกล่าว จะขัดแย้งกับพระพุทธบัญญัติไม่ได้

คำถามที่ ๖๘

พระอรรถกถาจารย์กล่าวต่อไปว่า
"คนเขลาต้องทำงานหนักทั้งทางบกและทางน้ำ
ทั้งกลางคืนและกลางวัน เพียงเพื่อเหตุ ๒ อย่าง
คือ เลี้ยงบุตรและทำทรัพย์ให้เกิดขึ้น
ความเดือดร้อนของเขา มาจากเหตุ ๒ อย่างนี้
เมื่อเขาเดือดร้อนอยู่อย่างนี้
ไม่สามารถทำตนให้มีความสุขได้ แม้ในชีวิตประจำวัน
ตนของตนชื่อว่าย่อมไม่มีแก่ตน *(อตฺตา หิ อตฺตโน นตฺถิ)*
เมื่อเขานอนบนเตียงในกาลจวนตาย
ถูกเวทนาครอบงำ แผดเผาอยู่เสมือนถูกเปลวเพลิง
เมื่อร่างกายจวนแตกทำลาย เขาหลับตาเห็นโลกหน้า
ลืมตาเห็นโลกนี้ ตนย่อมไม่มีแก่ตน
เพราะไม่สามารถต้านทานความทุกข์ได้
ไม่สามารถเอาความทุกข์มาเป็นเพื่อนชื่นชมได้
ความทุกข์คงเป็นศัตรูของมนุษย์อยู่
บุตรและภรรยาและทรัพย์ก็ช่วยอะไรไม่ได้
ทุกข์ก็คงเป็นทุกข์นั่นเอง

กราบขอความกรุณาอาจารย์ช่วยขยายความต่ออีกสักหน่อยว่าควรจะวางท่าทีอย่างไร หรือใช้ธรรมะบทไหนดีมาใส่ไว้ในใจ เพราะอย่างไรก็ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะต้องเลี้ยงดูบุตร-ภรรยา และการหาทรัพย์ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

ในขั้นจริยธรรมก็ทำไปตามหน้าที่ ที่พูดนี้ อยู่ในขั้นโลกุตตระ ซึ่งต้องพิจารณาตามที่กล่าวแล้วนั้น คือพิจารณาว่า ตนของตนย่อมไม่มีแก่ตน บุตรและทรัพย์จะมีแต่ที่ไหน คือให้รู้จักปล่อยวาง ไม่ยึดมั่นถือมั่น ในความเป็นตน เป็นของตน จะได้มีทุกข์เป็นเพื่อนชื่นชมได้ ไม่เป็นศัตรูกับความทุกข์

คำถามที่ ๖๙

อาจารย์ครับ การยึดถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ควรยึดถืออย่างไรดีครับ ตอนนี้ผมรู้สึกว่ายึดติดครูบาอาจารย์มากเกินไป จนทำให้ทุกข์ เพราะการที่ได้อยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ที่บารมีสูงๆ ทำให้มีความสุข ทำให้ผมยึดติดตรงนั้น ควรแก้ไขอย่างไรดี

ตอบ

ยึดแล้วทุกข์ก็ต้องปล่อยวางการยึดสิครับ ต้องระลึกว่า เรายึดพระรัตนตรัย ต้องยึดในฐานะที่ท่านเป็นผู้นำทาง เป็นประทีปส่องนำทางชีวิต แต่เราต้องเดินทางของเราเองทุกคน ไม่เดินเองก็ไม่ถึงเอง ก็เนิ่นช้าเอง เราใกล้ชิดครูบาอาจารย์ ต้องมีหลักว่า จะสังเกต ศึกษาแล้วถ่ายแบบอย่างของ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ที่ท่านมีอยู่มาไว้ในตัวเรา รำลึกว่าเราต้องมีคุณสมบัติอย่างนั้นๆ ตามที่ท่านมีแล้วน้อมมาใส่ตัว นำมาปฏิบัติ เพราะการบูชาใดๆ ก็ไม่ประเสริฐเท่าการปฏิบัติบูชา

ขอแนะนำให้อ่านเพิ่มเติมในหนังสือ *"ศรัทธากับปัญญา"* และหนังสือ *"คุณของพระรัตนตรัยและการเข้าถึง"* ผมเขียนไว้ ติดต่อชมรมกัลยาณธรรม โทร ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓

คำถามที่ ๗๐

กราบเรียนท่านอาจารย์ สิ่งใดเป็นเหตุของ เหตุ ๖ ประการครับ (เหตุ ๖ ประการ คือ โทสะเหตุ โลภะเหตุ โมหะเหตุ อโทสะเหตุ อโลภะเหตุ อโมหะเหตุ) กราบขอบพระคุณครับ

ตอบ

เหตุของโลภะ คือความต้องการที่ไม่เป็นธรรม
เหตุของโทสะ คือความขาดเมตตา การไม่มีเมตตา
เหตุของโมหะ คือความไม่รู้ตามที่เป็นจริง
เหตุของอโลภะ คือความไม่ต้องการโดยไม่ชอบธรรม
ส่วนเหตุของอโทสะ คือเมตตา
และสุดท้าย เหตุของอโมหะ คือความรู้ตามที่เป็นจริง

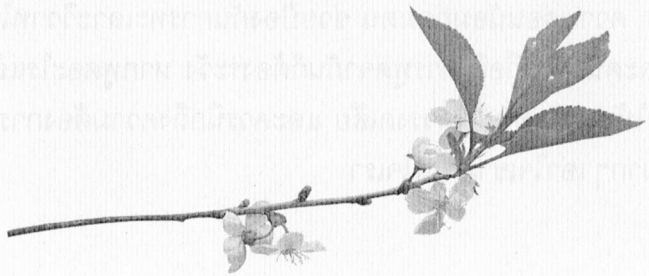

คำถามที่ ๗๑

ท่านอาจารย์คะ ถ้าคนสองคนทำงานด้วยกัน นิสัยและความรับผิดชอบต่างกัน ไม่ไว้ใจและเกลียดชังกัน แต่เป็นผู้มีความสามารถสูงทั้งคู่ คนหนึ่งเป็นหัวหน้า เราควรทำอย่างไร ให้เพื่อนร่วมงานสองคนนี้ทำงานด้วยกันได้ โดยเจริญเมตตาต่อกัน เพราะตอนนี้เข้าขั้นเกลียดกันแล้ว เตือนได้ข้างเดียว อีกข้างค่อนข้างเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง แม้จะอาวุโสน้อยกว่า มีลักษณะต้องการตำแหน่งของผู้อาวุโสกว่าค่ะ สงสารทั้งคู่ หนักใจตรงเป็นคนกลางนี่ล่ะค่ะ ทำได้แค่ฟัง ให้เขารู้สึกได้ระบายความคับข้องใจ คิดจะเตือนเช่นที่ท่านอาจารย์กล่าว แต่คล้ายจะไม่ได้ยิน ถ้าพูดตรง ๆ ก็จะน้อยใจ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ค่ะ

ตอบ

ต่างคนควรตั้งใจทำหน้าที่ของตนให้ดี เคารพให้เกียรติกันด้วยหน้าที่ ด้วยตำแหน่ง ด้วยอาวุโส ไม่ว่าร้ายกัน พูดถึงกันแต่ในแง่ดี และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน เห็นว่าเรายังไม่ดีพอ ต่างก็มีความระมัดระวังในการคิด พูด ทำ ไม่ให้เบียดเบียนกัน คนกลางก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยสมานไมตรี โดยเป็นมิตรที่ดีของทั้งสองฝ่าย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และความสำเร็จของงานร่วมกัน มองไกล ใจกว้าง ไม่คิดคับแคบ น่าจะมีการจัดอบรมจริยธรรมในที่ทำงาน ให้อาจารย์ดีๆ มาสอน แล้วให้สองคนนี้ไปฟัง จะได้ปรับจิตสำนึกใหม่

ความอ่อนน้อมถ่อมตน ช่วยป้องกันการทะเลาะวิวาทได้ เพราะแต่ละคนต่างก็ถือดี การพูดจากันก็ต้องระวัง หากพูดอะไรแล้วจะเป็นเหตุให้ทุ่มเถียงกัน ก็ควรงดเสีย และควรนึกถึงความต้องการของผู้อื่นให้มากๆ เอาใจเขามาใส่ใจเรา

คำถามที่ ๗๒

อาชีพขายหวยจัดเป็นมิจฉาอาชีวะไหมครับ ? เพราะเป็นเหมือนค้าขายสิ่งมัวเมาครับ

ตอบ

มิจฉาวณิชชา คือการค้าขายที่ผิด หรือไม่ชอบธรรม หมายถึงบุคคลไม่ควรค้าขายสิ่งเหล่านี้ ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อสัตว์ และต่อสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

สัตถวณิชชา คือ การขายอาวุธ อันเป็นอุปกรณ์ซึ่งมีไว้ประทุษร้าย เชื่อว่า คือสิ่งที่ได้ชื่อว่า อาวุธทุกชนิด เช่น อาวุธปืน อาวุธเคมี ระเบิดนิวเคลียร์ อาวุธอื่นๆ เป็นต้น อาวุธเหล่านี้หากมีเจตนาเพื่อทำร้ายกัน จะก่อให้เกิดการทำลายล้างซึ่งกันและกัน เป็นการทำลายสันติภาพและมิตรภาพ

สัตตวณิชชา หมายถึง การค้าขายมนุษย์ อันหมายถึง การจ้างวานแลกเปลี่ยนด้วยเงินทองเพื่อสำเร็จความพอใจที่เนื่องด้วยชีวิตมนุษย์ เช่น การซื้อประเวณี ตลอดถึงการค้าขายเด็ก การค้าทาส ตลอดจนการใช้แรงงานเด็กและสตรีอย่างทารุณ เพื่อผลกำไร

มังสวณิชชา หมายถึง ค้าขายสัตว์เป็นที่ยังมีชีวิต สำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร ส่งเสริมทารุณกรรมและเป็นการส่งเสริมให้ทำผิดศีลข้อที่ ๑ คือ การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

มัชชวณิชชา หมายถึง การค้าขายสุราและของมึนเมา โดยการกล่าวครอบคลุมหลักการถึงการไม่ให้ค้าขายสารเสพติดทุกๆ ชนิด

วิสวณิชชา หมายถึง การค้าขายยาพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ รวมทั้งสารเคมีที่อันตรายต่อชีวิตคน, สัตว์

สำหรับการขายหวยนั้น ไม่เข้าหลักนี้โดยตรง แต่อยู่ในข่ายที่ทำให้ผู้มัวเมา มอมเมาเขาด้วยอบายมุข หากเปลี่ยนอาชีพได้ ก็คงจะดีกว่า แต่ถ้ายังหาอาชีพใหม่ไม่ได้ ต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ก็ทำไปก่อน แต่ก็คงต้องรับผลกรรมที่ทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายต่างๆ เช่น มัวเมา เสียทรัพย์ แม้กรณีจะไม่ผิดกฎหมาย (ขายลอตตารี่ หรือหวยรัฐบาล) แต่ก็ไม่ชอบในแง่ของธรรม แต่พวกขายหวยใต้ดินผิดกฎหมายด้วย ก็ยิ่งไม่ควรประกอบอาชีพเสี่ยงกฎหมายเช่นนั้น

คำถามที่ ๗๓

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ค่ะ เราใช้ศีล ๕ เป็นบรรทัดฐานในการวัดสิ่งชั่วที่ควรเว้น แต่ในบางครั้งบางเหตุการณ์มันละเอียด เกินจะตัดสินได้จากศีล ๕ เช่น ใช้บ้านอยู่อาศัยในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดฝุ่นฟุ้ง เสียงดัง เหม็นสารเคมี อาชีพที่ทำก็ไม่ผิดอาชีพ ๕ อย่าง อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม แต่มันผิดธรรมใช่ไหมคะ

ความโลภอยากได้เงินจึงคิดเบียดเบียนผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก เพราะเห็นว่ามันเป็นอาชีพของตน ทำไมคนเหล่านั้นจึงไม่ละอายในการเอาเปรียบผู้อื่น หรือว่ามันเป็นอาชีพเขาจึงไม่รู้สึกผิด ยังยิ้มได้

การศึกษาพระธรรมโดยยังเข้าไม่ถึงอย่างลึกซึ้งของตนเองนั้น ทำให้บางครั้งก็งง อึดอัด สิ่งที่ถูกโลกไม่ถูกธรรมนั้นมีมากเหลือเกิน วางใจไม่ถูก ปฏิบัติไม่ถูก ถ้าจะทำทุกอย่างให้ถูกธรรมเป๊ะนั้น จะอยู่ในโลกนี้หรือไม่

สิ่งที่เขาทำจะเกิดวิบากอย่างไร ในเมื่อเขาทำอาชีพสุจริตและไม่ใช่กรรมชั่วจากศีล ๕ ค่ะ ?

ตอบ

ไม่ผิดศีลแต่ผิดธรรม ซึ่งจะต้องได้รับวิบาก ตามลักษณะแห่งความเดือดร้อนที่ตนได้ก่อให้เกิดขึ้น แต่จะเกิดอย่างไร เมื่อไร ไม่มีใครบอกได้ ในประเทศที่มีกฎหมายเข้มแข็ง จะไม่ปล่อยให้เกิดความเดือดร้อนของประชาชนจากการประกอบอาชีพต่างๆ ในสังคมส่วนใหญ่เขากำหนดมาตรฐานและขอบเขตที่สามารถทำได้ไว้ชัดเจน ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของผู้ประกอบอาชีพ และผู้ดูแลความเรียบร้อยในสังคมด้วย

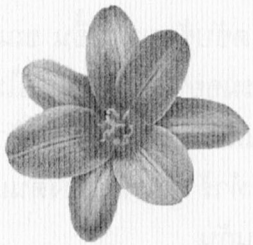

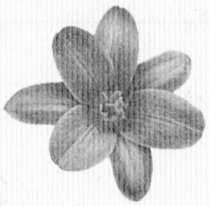

คำถามที่ ๗๔

สวัสดีค่ะ ขออนุญาตเรียนถามเรื่องภิกษุณี ว่าในปัจจุบันนี้ ยังสามารถบวชเป็นภิกษุณีได้หรือไม่คะ?

ตอบ

ในเมืองไทยไม่มีบวช**ภิกษุณี** ที่ศรีลังกาเขาก็บวช**ศีลจาริณี** แต่เราไปเรียกเป็นภิกษุณีเอง ตามพุทธบัญญัติ ภิกษุณีจะต้องบวช ๒ ครั้ง คือบวชจากภิกษุณีก่อนแล้วมาบวชกับสงฆ์อีกครั้ง ในเมืองไทยไม่มีสงฆ์ไหนกล้าทำ เพราะภิกษุณีที่จะบวชให้ก็ไม่มี และมีระเบียบกฎเกณฑ์มากมาย จึงเลี่ยงไปใช้ชื่อ**สามเณรี** แต่จริงๆ ก็ไม่ทราบว่าถูกต้องตามหลักหรือเปล่า หากจะแสดงเพศนักบวช ที่แน่ใจได้ว่าถูกต้องแน่ คือบวชเป็น**แม่ชี**

คำถามที่ ๗๕

ท่านอาจารย์คะ ศีล ๕ คงไม่เพียงพอแล้วในโลกปัจจุบัน เพราะชีวิตซับซ้อนมากขึ้น ขณะนี้ยังมีคนที่ใช้ชีวิตโดยยึดความถูกต้องทางธรรมอย่างเดียวอีกหรือไม่ เพราะหลายคนมักจะเบียดเบียนคนดีเสมอ คนดีควรยึดหลักอะไรบ้าง เพื่อไม่ถูกเบียดเบียนจากผู้อื่นและตนเองไม่ทำร้ายกรรมของตนเองคะ เพราะคนดีควรมีสิทธิ์ปกป้องตนเองเช่นกัน

ตอบ

อย่าว่าแต่ศีล ๕ ไม่พอเลยครับ ศีล ๑๐ ก็ไม่พอ ศีล ๒๒๗ ก็ไม่พอ ต้องใช้สมาธิ ใช้ปัญญามาช่วยด้วย ว่าจะดำเนินชีวิต จะคิด จะทำอย่างไร ให้ตนเองมีความสุข และไม่ต้องพบปัญหาเช่นนั้น

รวมทั้งการสั่งสมบุญกุศลให้มีไว้เนืองๆ เมื่อมีบุญแล้ว ทุกอย่างก็จัดสรรมาเองครับ คนมีบุญ บางทีแค่คิด ก็สำเร็จแล้ว มันก็ขึ้นอยู่กับอะไรพวกนี้หลายอย่างที่มองไม่เห็นด้วยตา แต่สัมผัสได้ด้วยใจ

ในทางบ้านเมืองก็มีกฎหมายควบคุมรองรับ ให้เกิดความเป็นธรรม เป็นระเบียบเรียบร้อยในด้านศีลธรรมก็ต้องปลูกให้งอกงามขึ้นในสังคม ในจิตใจผู้คน แล้วปัญหา จะค่อยๆ หมดไปเอง หรือไม่ก็ไม่เป็นปัญหาสำหรับเราต่อไปครับ

คำถามที่ ๗๖

ขออาจารย์กรุณาอธิบายข้อที่ว่า “คนมีบุญ บางทีแค่คิด ก็สำเร็จแล้ว” ให้ละเอียดขึ้นไปอีกหน่อยได้ไหมครับ ยังกังขาส่วนนี้อยู่ครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

บุญฤทธิ์ คือ ฤทธิ์ที่สำเร็จจากบุญ คนที่สั่งสมบุญไว้มากๆ คิดอะไร ก็มักจะได้สมความปรารถนา อุปสรรคขัดขวางมีน้อยลง ตามอำนาจแห่งจิตที่บริสุทธิ์ และศรัทธาอันแรงกล้า

คำถามที่ ๗๗

กราบสวัสดีอาจารย์วศินที่เคารพค่ะ มีคำถามเรียนถามท่านอาจารย์ ๒ เรื่องค่ะ รบกวนอาจารย์ให้ตอบและคำแนะนำเพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติด้วยค่ะ

๑. ขอกราบเรียนถามค่ะว่า นักบวชในพุทธศาสนามีใครบ้างคะ? ตกลงแม่ชีเป็นนักบวชด้วยหรือคะ? ถ้าอย่างนั้นลักษณนามของแม่ชีต้องใช้คำว่าอะไรคะ "รูป" เหมือนพระสงฆ์ด้วยหรือไม่คะ?

๒. ทราบว่าคนเราที่เกิดมาร่วมครอบครัวกันเพราะเคยทำกรรมร่วมกันไว้ แล้วแต่ว่าใครจะเป็นเจ้าหนี้ที่จะทวงคืนหรือลูกหนี้ที่ต้องชดใช้ และการอยู่ร่วมกันทำให้ต่างฝ่ายต่างเป็นตัวกระตุ้นให้ชดใช้กรรมเก่าและสร้างกรรมใหม่ต่อกัน ถ้าผู้เป็นลูก แม้จะเกิดมาเป็นเจ้าหนี้ของพ่อและแม่ แต่เมื่อกระทำสิ่งใดที่ไม่ดีต่อพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณก็จะเป็นการสร้างบาปหนักให้แก่ผู้เป็นลูก จึงขอคำแนะนำท่านอาจารย์ค่ะว่า ในกรณีที่ครอบครัวนั้น ๆ มีปัญหากระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ ทำอย่างไร ผู้เป็นลูกจึงจะหลีกเลี่ยงการสร้างกรรมไม่ดีกับพ่อแม่คะ?

ตอบ

แม่ชี ตามกฎหมายเป็น อุบาสิกา แต่โดยเพศเป็นนักบวช ไม่ต้องเรียกเป็นรูป ส่วนอีกข้อ ลูกที่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน เป็นเวรกรรมของลูก วิธีแก้ไข คือ อบรมสั่งสอน ทำตัวอย่างให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น วิธีแก้ปัญหาคือ ต่างคนต่างนิ่ง ไม่ต่อปากต่อคำ ไม่ต่อความยาวสาวความยืด ไม่บอดทำเหมือนบอด ไม่ใบ้ทำเหมือนใบ้บ้าง เอาใจเขามาใส่ใจเรา เมตตา ให้อภัยกัน ทุกอย่างจะดีขึ้น

คำถามที่ ๗๘

จากคำสอนที่ว่า "หากพิจารณาอานิสงส์ของเมตตา และพิจารณาแยกธาตุแล้วยังไม่หายโกรธ ให้พึงกระทำอุบายอันฉลาด ด้วยการให้ของแก่เขา หรือรับของจากเขา ท่านกล่าวว่า ถ้าทำได้อย่างนี้ ความโกรธของเราก็จะหายไป หรือความโกรธของเขา แม้ติดมาหลายชาติก็จะระงับลง"

"สาระสำคัญของวิสุทธิมรรค"

อ. วศิน อินทสระ

คำถามที่ ๑

พิจารณาแยกธาตุนี้คือแยกธาตุที่ประกอบขึ้นเป็นอารมณ์โกรธ หรือธาตุที่ประกอบขึ้นมาเป็นบุคคลที่เป็นคู่กรณีคะ ?

ตอบ

ธาตุที่ประกอบขึ้นมาเป็นบุคคลที่เป็นคู่กรณี อันประกอบด้วยธาตุ ๖

คำถามที่ ๒

แยกธาตุ ให้แยกออกมาแบบนี้ถูกไหมครับ ? เช่น รูป : เสียงที่มากระทบหู, เวทนา : ทำให้เราโกรธรู้สึกไม่พอใจ, สัญญา : ความจำมั่นหมายในเรื่องที่โกรธ, สังขาร : ความคิดปรุงแต่งต่างๆ นานา คิดเรื่องที่โกรธเพิ่มพูนและวิญญาณ : ทำให้เราแสดงกิริยาตอบโต้กลับด้วยความโกรธ เช่น ด่ากลับ

ตอบ

ให้แยกธาตุ เป็นธาตุ ๖ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ รวมอากาศ และวิญญาณ ไม่มองเป็นคน ตัวตน เราก็ธาตุ เขาก็ธาตุ สักแต่ว่าธาตุ แล้วจะไปโกรธใคร ไปโกรธอะไร

คำถามที่ ๗๙

กราบเรียนถามท่าน อ. วศิน ครับ ผมมีข้อสงสัยใน เรื่อง ขันธ์ ๕ ครับ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นั้นมีลักษณะเป็นไตรลักษณ์ ทุกข์ คือ ทนอยู่ไม่ได้ อนิจจัง คือ ไม่เที่ยงเปลี่ยนแปลง อนัตตา คือ ไม่มีเจ้าของ ไม่มีตัวตน บังคับไม่ได้ เปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัย สิ่งที่ผมสงสัย คือ

๑) สัญญา หมายถึง ความทรงจำ ใช่ไหมครับ ?

๒) การที่ระลึกชาติได้นั้น ต้องอาศัย สัญญา หรือ ความทรงจำ ใช่ไหมครับ?

๓) ถ้า สัญญา คือ ความทรงจำ นั้น ทนอยู่ไม่ได้ ไม่เที่ยง ไม่มีตัวตน บังคับไม่ได้ แล้วทำไม เราถึงสามารถระลึกถึงสัญญาเก่าๆ หรือสัญญาหลายภพหลายชาติที่ผ่านมานั้นได้ครับ ?

ถ้ามันไม่เที่ยง ก็ควรจะหายไป แต่ที่เราระลึกถึงมันได้ แสดงว่ามันไม่ได้หายไป ผมจำได้ว่าพุทธองค์ตรัสว่า สามารถย้อนระลึกชาติได้ไม่จบสิ้นแต่ก็ยังไม่สามารถย้อนไปถึงต้นกำเนิดของสังสารวัฏได้ แสดงว่า ความทรงจำเป็นสิ่งที่ไม่ได้สลายไปตามกาลเวลา แต่คงอยู่ตลอดมาทุกภพทุกชาติ

ดังนั้นผมจึงสงสัยว่า “ความทรงจำ” หรือ “สัญญา” นี้จะเป็นอนิจจังได้อย่างไร ในเมื่อมันไม่เคยสลายไปเลย ตามไปทุกภพชาติ หรือ แม้แต่ไป นิพพานแล้ว มันจะยังคงอยู่หรือไม่ ? ผมอาจจะเข้าใจอะไรยังไม่กระจ่าง และผมไม่รู้จะไปหาพระอรหันต์ที่ไหนมาตอบได้น่ะครับ จึงกราบเรียนถามอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูง ครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

๑. ใช่ ความจำได้หมายรู้

๒. อาศัยสติ ประกอบด้วยสัญญาด้วย เขาเรียกว่า อนุสติ เป็นปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ญาณที่ระลึกชาติหนหลังได้

๓. ด้วยปุพเพนิวาสานุสสติญาณ จึงมีกำลังสติและสัญญาระลึกได้ หากไม่มีญาณนี้ก็จำไม่ได้ แม้แต่เรื่อง ๒-๓ ปีผ่านมา ในชีวิตประจำวัน เราก็จำๆ ลืมๆ แม้เหตุการณ์วันนี้วันวาน ก็จำได้บ้างไม่ได้บ้าง บางคนไม่ได้ปุพเพนิวาสานุสสติญาณแต่ระลึกชาติใหม่ๆ ได้ก็มีก็ด้วยกำลังสติและสัญญา แต่เหตุการณ์อย่างนี้ มีน้อยมาก

เรื่องการระลึกชาติหรือ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ นั้น เป็นเรื่องของสติ ที่สามารถระลึกสัญญาได้ โดยทั่วไป สัญญา ไม่เที่ยง เกิดขึ้นตั้งอยู่ ดับไป แต่ผู้ฝึกสติดีมากๆ จึงมีปัญญานำสัญญาไประลึกได้ แต่ถึงขั้นของนิพพานนั้น ไม่มีสัญญาแล้วครับ มีแต่ปัญญาที่รู้แจ้งแทงตลอด

คำถามที่ ๘๐

ฆราวาส มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้างในการประพฤติปฏิบัติธรรมให้ก้าวหน้า ? รบกวนอาจารย์วศินช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

ข้อเสียก็คือ ฆราวาสมีกิจมากมีภาระมาก มีเรื่องยุ่งยากมาก ดังพุทธศาสนสุภาษิตซึ่งแปลความว่า ฆราวาสเป็นทางคับแคบยัดเยียด เป็นบ่อเกิดแห่งธุลีคือกิเลส การบวชเป็นโอกาสที่ว่าง เห็นดังนี้แล้วจึงได้บวช (เพื่อได้โอกาสที่ว่าง)

สมฺพาโธยํ ฆราวาโส
รชสายตนํอิติ
อพโภกาโส จปพฺพชฺช
อิติ ทิสฺวาน ปพฺพชิ
ฯลฯ

(จากพระไตรปิฎก เล่ม ๒๕ ขุททกนิกาย สุตตนิบาต ข้อ ๓๕๕) ปัพพชาสูตร ผมจำเป็นคำภาษาบาลีไว้ เป็นคำที่พระอานนท์กล่าวสรรเสริญพระพุทธเจ้า

ข้อดีของฆราวาสก็มี คือ เป็นผู้มีประสบการณ์ชีวิตมาก มีปัญหามาก มีความทุกข์มาก สำหรับผู้ที่ใคร่ในธรรมย่อมจะนำปัญหาต่างๆ มาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผล เพราะว่าความทุกข์ทำให้คนคิด ความคิดทำให้คนฉลาด ความฉลาดทำให้คนทำถูก การทำถูกทำให้มีความสุข เมื่อมีความสุขแล้วถ้าไม่ประมาทก็จะเป็นปัจจัยให้ทำความดียิ่งๆ ขึ้นไป

ในสมัยพุทธกาลจึงมีฆราวาสที่เป็นพระอริยบุคคลจำนวนมาก แม้ในสมัยปัจจุบัน ผมก็เชื่อว่ามีฆราวาสที่บรรลุธรรมเป็นพระอริยบุคคลอยู่ไม่น้อย บางคนแม้มีโอกาสดีแต่ไม่ฉวยโอกาสนั้นไว้เพื่อความดี เช่น ผู้ที่ได้บวชแล้ว นับว่าเป็นโอกาสอันปลอดโปร่งที่จะทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป แต่กลับทำความเสียหายให้แก่พระศาสนาก็มีปรากฏอยู่บ่อยๆ ส่วนฆราวาสบางคนแม้จะมีโอกาสน้อย แต่ก็พยายามเจียดเวลาประพฤติปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมแก่ฐานะของตนๆ เข้าถึงศาสนา ได้รับความสุขและความสำเร็จในชีวิต ทั้งเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติชอบ ก็มีอยู่ไม่น้อย

ด้วยเหตุนี้เมื่อมีผู้มาถามว่า เป็นพระกับเป็นฆราวาสอย่างไหนดีกว่า ท่านผู้รู้ ผู้เป็นปราชญ์ ผู้เป็นบัณฑิตจึงมักจะตอบว่า อยู่ที่การปฏิบัติชอบ แปลอีกทีหนึ่งว่า **ผู้ปฏิบัติชอบ ไม่ว่าอยู่ในเพศใด ย่อมจะดีกว่าผู้ปฏิบัติไม่ชอบ**

คำถามที่ ๘๑

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะ เคยได้ยินมาว่า “ลาภยศชื่อเสียงเป็นของแสบเผ็ด...” แล้วอะไรนะคะที่เป็นแก่นสาร ? และมีคำกล่าวทำนองว่า “ลาภยศเหมือนบทละครเล่น...” อาจารย์กรุณาเติมเต็มคำกล่าวทั้งสองนี้ให้ด้วยนะคะ ไม่ทราบว่าใครกล่าวไว้คะ ? อาจารย์กรุณาอธิบายและยกตัวอย่างให้ด้วยค่ะ ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

คำว่า ลาภสักการะ ยศ ชื่อเสียง เป็นของแสบเผ็ดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในลาภสักการสังยุตต์ สังยุตตนิกาย พระไตรปิฎกเล่ม ๑๖ ทรงเตือนไม่ให้ภิกษุทั้งหลายพอใจในลาภยศและชื่อเสียง ไม่หมกมุ่นพัวพันในสิ่งนั้น ให้พอใจในธรรม ในความหลุดพ้นจากกิเลสต่างๆ เพราะความหลุดพ้นเป็นรสที่ดีเยี่ยมของพระธรรมวินัย ทรงเปรียบเหมือนมหาสมุทรซึ่งมีรสเดียวคือรสเค็ม

คำกล่าวที่ว่า “ลาภยศเหมือนบทละครเล่น” เติมเต็มว่า ”ธรรมนั่นแหละที่เป็นแก่นสาร” ผมเคยอ่านเจอข้อความนี้ตั้งแต่อายุยังน้อยและจำไว้ แต่นึกไม่ออกว่าจากหนังสืออะไร และใครเป็นคนพูด

พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับพระนาคิตะว่า “ขอยศอย่าได้มาเกี่ยวข้องกับเรา และขอเราอย่าได้ไปเกี่ยวข้องกับยศ” ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เป็นโลกธรรมคือสิ่งประจำโลก มีทั้งคุณและโทษ ถ้าใช้เป็นก็พอให้คุณอยู่บ้าง ถ้าใช้ไม่เป็นก็ให้โทษมาก เมื่อได้ส่วนที่น่าปรารถนา ใจก็ฟูขึ้น หลงใหลไปในสิ่งนั้น เมื่อเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนินทาและประสบทุกข์ ใจก็แฟบลง เศร้าโศกเสียใจพิไรรำพันถึงกับฆ่าตัวตายก็มี

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน “โลกธรรมสูตร” ว่า “โลกธรรมทั้ง ๘ มีลาภและเสื่อมลาภ เป็นต้น ย่อมเกิดขึ้นแก่ปุถุชนผู้มิได้สดับธรรม และเกิดขึ้นแก่สาวกของพระอริยะผู้ได้สดับธรรม ข้อแตกต่างก็คือว่า ปุถุชนผู้มิได้สดับธรรม มิได้สำเหนียกว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็แต่ว่ามันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ส่วนอริยสาวกย่อมสำเหนียกว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็แต่ว่ามันไม่เที่ยง เป็นทุกข์

มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา" แปลว่า รู้เท่าทันธรรมดาของโลก เข้าใจโลกตามความเป็นจริง จิตใจจึงมั่นคง ไม่ขึ้นลงไปตามกระแสแห่งโลกธรรม

คำถามที่ ๘๒

สวัสดีครับอาจารย์ มีมงคลข้อหนึ่งใน ๓๘ ข้อที่พระพุทธองค์สอนไว้คือ จิตไม่โศก ทำอย่างไรถึงจะไม่โศกครับ? ผิดหวังกับโศกนี่เหมือนกันไหมครับ? ผมมักจะไม่ชอบใจตัวเองบ่อยๆ ครับ เมื่อทำอะไรไม่ได้ดังใจเพราะต้องคอยดูแลความต้องการของผู้อื่นอยู่เสมอ จนไม่มีเวลาทำงานตั้งหลายอย่างที่อยากทำน่ะครับ อาจารย์ช่วยผมด้วยนะครับ ขอบคุณมากๆ ครับ

ตอบ

ส่วนมากความโศกมาจากความผิดหวัง ไม่ได้สิ่งที่รักบ้าง ประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รักบ้าง พลัดพรากจากสิ่งที่รักบ้าง ก็ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ ฉะนั้นอย่าหวังอะไรให้มาก **เราทำเหตุให้มากแต่อย่าหวังผลให้มาก ปล่อยให้ผลมันเกิดขึ้นตามเหตุ** เหมือนเราปลูกต้นไม้ หน้าที่ของเราคือรดน้ำพรวนดิน ดูแลต้นไม้ ส่วนการเจริญเติบโตให้ดอกให้ผลให้ร่มเงาเป็นหน้าที่ของต้นไม้ เราไปบังคับไม่ได้ ถ้าทำใจได้อย่างนี้ คุณจะไม่ค่อยผิดหวังและไม่ค่อยโศก สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่ได้เป็นไปอย่างที่เรานึกให้เป็น เพราะฉะนั้นหมั่นทำเหตุดีๆ ไว้ ผลดีจะเกิดขึ้นเอง **ความต้องการของผู้อื่นไม่มีที่สิ้นสุด คุณทำไปตามหน้าที่ก็แล้วกัน**

คำถามที่ ๘๓

กราบสวัสดีค่ะอาจารย์ ต้นไม้ถูกตัดแล้วยังงอกขึ้นใหม่ได้ เพราะยังไม่ถูกถอนรากนะคะ หนูเข้าใจถูกไหมคะว่า สิ่งสำคัญของคนในส่วนที่เป็นนามธรรมคือ "**คุณธรรม**" เราจะบำรุงรักษาและพัฒนาคุณธรรมในตนให้ถึงจุดสูงสุดที่มนุษย์พึงปักเป็นหลักชัยไว้อย่างไรคะ?

ตอบ

คำพูดของคุณตรงกับพระพุทธภาษิตที่ว่า "เมื่อรากของต้นไม้ยังไม่ถูกทำลาย ยังไม่ถูกถอนขึ้น ต้นไม้แม้ถูกตัดแล้วก็งอกงามขึ้นได้อีกฉันใด เมื่อตัณหานุสัยยังไม่ถูกทำลายก็ฉันนั้น ความทุกข์ย่อมเกิดขึ้นบ่อยๆ"

คำว่า "ตัณหานุสัย" หมายถึง ตัณหาที่อยู่ในส่วนลึกของจิต

"คุณธรรม" คือ อุปนิสัยอันดีงาม

ความเลอเลิศแห่งอุปนิสัย การที่เราจะปลูกพืชต้องเตรียมดินก่อนฉันใด การที่เราจะปลูกคุณธรรมในตัวบุคคลก็ฉันนั้น ต้องสร้างสรรค์อุปนิสัยให้ดีก่อน หมายความว่า เป็นผู้มีจิตใจงดงามด้วยกัลยาณธรรมต่างๆ แล้วพัฒนาให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไป ในที่สุดก็จะเป็นผู้หมดอยากสิ้นตัณหา ก็จะเอาชนะทุกข์ทั้งปวงได้

สมพระพุทธพจน์ที่ว่า *"ตณฺหกฺขโย สพฺพทุกฺขํ ชินาติ* แปลว่า การสิ้นตัณหาย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง"

และตรัสอีกว่า "เมื่อถอนตัณหาพร้อมทั้งมูลราก (อวิชชา) ได้แล้วก็จะเป็นผู้หมดอยาก ปรินิพพานคือดับกิเลสโดยสิ้นเชิง" การดับกิเลสได้หมดเป็นคุณธรรมอันสูงสุดในพุทธศาสนา ชาวพุทธควรตั้งจุดมุ่งหมายไว้ที่นั่น แล้วพยายามไปให้ถึง

คำถามที่ ๘๔

สวัสดีครับอาจารย์ รอบตัวผมมีแต่ญาติเจ็บป่วยครับ ไม่อยากเกิดแล้วครับ ทำอย่างไรดีครับ? ผมก็ทราบครับว่าเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา ดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ ๘ แล้วก็ไม่ต้องเกิดเอง แต่มีวิธีอย่างไรให้หยุดการเกิดทุกข์โศกโรคภัยได้เร็วๆ หน่อยครับ อาจารย์ช่วยแนะวิธีที่ฟังง่ายๆ แบบฟังชาดกหน่อยนะครับ กราบขอบคุณอาจารย์อย่างสูงครับ

ตอบ

ธรรมดาของชีวิตทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง คือทั้งน้อย ทั้งฝืดเคือง ทั้งประกอบด้วยทุกข์ โดยเฉพาะชราทุกข์และพยาธิทุกข์ คุณเข้าใจดีอยู่แล้วว่า การที่จะไม่ทุกข์ก็คือไม่เกิดมา วิธีที่จะไม่เกิดก็คือ ดำเนินตามมรรคมีองค์ ๘ ตอนนี้เกิดมาแล้วก็ต้องทนไปจนกว่าจะตาย ระหว่างนี้ได้เรียนรู้สัจจะแห่งชีวิตไปด้วย บ่มอินทรีย์ให้แก่กล้าขึ้นทุกวันๆ นับว่าเป็นกำไร สัตว์ผู้เกิดแล้วที่จะไม่ตายไม่เคยมี ปลงเสียเถิด ผมเองก็อยู่ในฐานะเดียวกับคุณ คือตัวเองก็มีทุกข์มากเพราะชราและพยาธิ คนที่อยู่แวดล้อมก็ตกอยู่ในฐานะเดียวกัน รวมความแล้ว ทั้งโลกเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น น่าเบื่อจริงๆ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้มี *สัพพโลเก อนภิรตสัญญา* คือพิจารณาความไม่น่ายินดีในโลกทั้งปวง

คำถามที่ ๘๕

อยากทราบคติธรรมประจำใจของท่านอาจารย์ในวัยต่างๆ ค่ะ ตั้งแต่ปฐมวัย จนปัจจุบันนี้ มีคติธรรมใดที่เปลี่ยนแปรไปหรือเน้นเป็นพิเศษในช่วงชีวิตที่ต่างๆ กันบ้างไหมคะ? กราบขอบพระคุณด้วยความคารพอย่างยิ่งค่ะ

ตอบ

คติธรรมประจำใจมีหลายอย่าง เช่น ความอดทน ความเพียร เป็นต้น ส่วนอุดมคตินั้นมีความตั้งใจที่แน่วแน่มาตั้งแต่ปฐมวัยจนบัดนี้ ว่า จะศึกษาธรรมปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรม และทำงานเผยแผ่ศาสนา อุดมคตินี้ไม่เคยเปลี่ยนแปลง แม้โรคาพาธจะเบียดเบียนอยู่มากมายก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของพระศาสนาและสังคมที่อุปการะผมมาโดยตลอด ขอบใจมากๆ ที่ถามคำถามดีๆ มาให้ตอบ ขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๘๖

ขอกราบเรียนถามว่า แม่ของลูกเป็นคนดี ทำทุกอย่างเพื่อครอบครัว ญาติพี่น้อง คนรอบข้างอยู่เสมอ แต่เป็นคนพูดจาตรงไปตรงมา หรือบางทีก็เก็บอารมณ์ไม่ยอมพูด กลายเป็นว่าคนรอบข้างพากันเกลียด ทั้งๆ ที่แม่ทำดีด้วย ตอนนี้รู้สึกสงสารแม่มาก แต่ไม่รู้จะช่วยแก้สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร? เพราะตอนนี้กำลังจะกลายเป็นปัญหาครอบครัวเสียแล้ว ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ล่วงหน้าด้วยค่ะ

ตอบ

ขอให้คุณพิจารณาพระพุทธโอวาท ๓ ข้อที่ว่า

๑. ไม่ทำความชั่วทั้งปวง

๒. ทำความดีหรือกุศลให้ถึงพร้อม

๓. ทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว

ที่ว่า "ไม่ทำความชั่วทั้งปวง" นั้นคือ ไม่ทำทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ที่ว่า "ทำความดี หรือกุศล ให้ถึงพร้อม" นั้นหมายความว่า ต้องทำดี ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ นอกจากนี้ ยังต้องทำจิตใจให้สะอาดผ่องแผ้ว การทำดีโดยไม่ละชั่วนั้น เหมือนเอาน้ำโคลนไปล้างพื้นห้อง มันจะสะอาดได้อย่างไร

การทำดีกับคนมีเงื่อนไขมาก จำเป็นต้องมีวิธีการและความฉลาด ในการทำจึงจะประสบผลดี มิเช่นนั้นอาจจะกลายเป็น "ทำคุณได้โทษ โปรดสัตว์ได้บาป" ทั้งนี้เพราะวิธีการไม่ถูกต้อง ต้องปรับปรุงให้ถูกต้อง จึงจะได้ดีสมความมุ่งหมาย

คำถามที่ ๘๗

โดนผู้บังคับบัญชาตำหนิเรื่องงาน โดยใช้ถ้อยคำที่ดูถูกเหยียดหยามเรามาก รู้สึกหมดกำลังใจ เพราะเป็นคนทำงานไม่เคยเหลวไหล แต่ด้วยภาระงานที่มาก จึงทำให้เกิดความล่าช้า ทำไม่ทันตามกำหนดเวลา นายไม่เปิดโอกาสให้ชี้แจง และดูเหมือนว่าไม่มีประโยชน์ที่จะอธิบาย เพราะถ้าพูดจะโดนว่าเถียงอีก ตอนนี้รู้สึกแย่ ไม่อยากไปทำงาน จิตใจห่อเหี่ยว ไม่รู้จะเรียกความมุ่งมั่นและกำลังใจกลับมาได้อย่างไร จะไปเล่าให้เพื่อนฟัง ก็เหมือนเอาเรื่องตัวเองไปขาย เดี๋ยวจะกลายเป็นเรื่องเม้าท์กันทั้งหน่วยงานอีก จะทำอย่างไรดีคะ ?

ตอบ

เมื่อคุณรู้สึกว่าได้ทำถูกต้องและได้ทำเต็มที่แล้ว ก็ควรจะวางเฉยต่อสิ่งรอบตัว **ไม่มีใครจะทำให้ถูกใจคนอื่นไปได้ทั้งหมด** สุภาษิตฝรั่งบทหนึ่งบอกว่า “Only a fool can please everybody. คนโง่เท่านั้นที่สามารถทำให้ทุกคนพอใจได้” ขอให้คุณทำไปตามหน้าที่ หมดหน้าที่แล้วก็เป็นอันจบ ไม่ต้องคิดอะไร เมื่ออัธยาศัยไม่ต้องกัน ทำอะไรก็ไม่ดีไปหมด เมื่ออัธยาศัยต้องกัน ทำอะไรก็ดีไปหมด ท่านเจ้าคุณนรรัตน์ราชมานิต แห่งวัดเทพศิรินทราวาส หรือ ธัมมวิตกโกภิกขุ ได้ให้คติไว้ว่า “ถ้าเขาไม่ชอบ ดีแสนดีเขาก็ติ ถ้าเขาชอบ ชั่วแสนชั่วเขาก็ชม”

มีสุภาษิตในชาดกบทหนึ่งว่า “**ดีสำหรับคนหนึ่ง ไม่ดีสำหรับอีกคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นสิ่งทั้งหลายจะดีทั้งหมดก็หาไม่ จะชั่วทั้งหมดก็หาไม่**”

คำถามที่ ๘๘

หนูเกิดมาในครอบครัวที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ แต่หนูมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีขึ้นจริงๆ หนูขอน้อมรับพระรัตนตรัยเป็นสรณะสูงสุดของดวงจิตนี้ตลอดไป รบกวนขอความเมตตาอาจารย์ช่วยแนะนำอย่างละเอียดดังนี้ค่ะ

๑. วิธีการฝึกสติ ในชีวิตประจำวัน

๒. วิธีการพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง

๓. วิธีการลดทิฏฐิ และอัตตาในตนเอง

๔. วิธีการปราบความอิจฉาริษยา

กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงค่ะ

ตอบ

๑. ให้มีสติยับยั้งก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนตกลงใจ อะไรไม่จำเป็นแก่ชีวิตจงตัดออก เหมือนตัดกิ่งไม้ที่ไม่มีประโยชน์ออกไป เพื่อให้กิ่งที่เหลืออยู่ได้น้ำเลี้ยงสมบูรณ์

๒. ใช้หลักอิทธิบาท ๔ มองเห็นคุณและโทษของสิ่งต่างๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๓. ใช้ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการให้เกียรติผู้อื่น

๔. หมั่นเจริญธรรมข้อ "มุทิตา" ไว้บ่อยๆ มากๆ และบริกรรมไว้เสมอว่า ไม่มีใครในโลกที่ควรริษยาเลย เพราะแต่ละคนล้วนแต่แบกทุกข์ไว้เต็มที่ทั้งนั้น

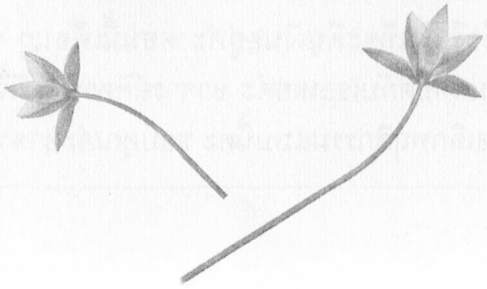

คำถามที่ ๘๙

สวัสดีค่ะอาจารย์ที่เคารพ หนูมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการตั้งโต๊ะหมู่บูชา

๑. หนูอยู่แฟลต มีพื้นที่จำกัด มีหิ้งพระก็เล็ก หนูเลยนำพระหน้าตัก ๕ นิ้ว ๓ นิ้ว รวม ๑๑ องค์ มาวางบนหลังตู้แทนหิ้งพระ จะเป็นอะไรไหมคะ?

๒. หิ้งหรือโต๊ะหมู่ อาจารย์ว่าควรหันไปทางทิศใดจึงจะเหมาะสมคะ? หรือไม่จำเป็น? เพียงเลือกพื้นที่วางในที่ๆ เหมาะสม ซึ่งหนูได้ปรึกษาพระอาจารย์ที่สอนกรรมฐาน ท่านบอกว่าจะวางทิศไหนก็ได้ ทั้งนั้น ถือเอาสะดวก วางในที่ๆ อันควร

ตอบ

๑. ได้ ๒. ตามที่พระท่านแนะนำนั้นถูกต้องแล้ว

คำถามที่ ๙๐

กราบเรียนท่านอาจารย์ค่ะ หนูมีเพื่อนคนหนึ่งที่มีปัญหาการเงิน ต้องหยิบยืมเพื่อนๆ หลายๆ คนใช้ตลอด แล้วถ้าไม่ทวงจริงจังก็ไม่ยอมคืน ตัวหนูเองก็ถูกยืมเหมือนกันค่ะ และหนูก็คิดว่าคงไม่พยายามเอาคืนแล้ว แต่ว่าเพื่อนคนอื่นที่โดนยืมไปจำนวนเงินมากโขอยู่จนตัวเขาเดือดร้อน เขาก็พยายามบอกเพื่อนคนนี้แล้ว เธอก็ยังไม่ค่อยกระตือรือร้นที่จะคืนเงินอยู่ค่ะ ตอนนี้เพื่อนๆ หลายคนรวมทั้งหนูก็รู้สึกไม่ค่อยดีกับเธอเลยค่ะ อาจารย์คิดว่าหนูมีวิธีพูดอย่างไรกับเธอดีให้เธอเลิกพฤติกรรมแบบนี้คะ ขอบคุณค่ะอาจารย์

ตอบ

ที่ให้ไปแล้วก็แล้วไป แล้วไม่ต้องให้เขายืมอีก คนประเภทนี้มีเยอะ ต้องทำใจครับ

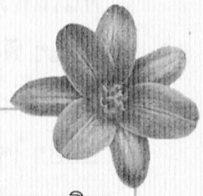

คำถามที่ ๙๑

ลูกสะใภ้ไม่ดูแลพ่อแม่สามีเลยค่ะ แม้แต่เรื่องอาหารการกิน เสื้อผ้า จนเพื่อนบ้านทักทำไมเสื้อผ้ายับเยินเหมือนสุนัข น่าอับอายมาก เราเป็นแม่ดูห่างๆ พูดมากก็ไม่ได้ เอาเข้าจริงเขาแค่สะใภ้ พูดสอนมากไปเรื่องก็มากเข้า อ่านนิทานของอาจารย์ นางวิสาขาปรนนิบัติพ่อสามีน่าชมเชยยิ่ง ไม่ทราบจะทำอย่างไรดี ที่จะทำให้เขาสำนึกปรึกษาใครทุกคนก็ว่าใครทำอะไรได้เยี่ยงนั้น อีกหน่อยลูกเขามีสะใภ้ก็จะทำกับเขาแบบนั้นเช่นกัน อาจารย์พอแนะนำข้อคิดนำใจได้ไหมคะ ไม่ปรนนิบัติไม่พอ บางทีพูดจาเถียงไม่เคารพด้วยซ้ำหนักใจมากค่ะ

ตอบ

ธรรมดาของคนส่วนมาก ก็เป็นอย่างนั้นแหละ ทำใจให้ได้ อย่าไปโกรธ เกลียดเขา เพราะสถานการณ์จะยิ่งแย่ลงไปอีก ทำดีให้เขาดู เป็นครูให้เขาเห็นก็อาจช่วยให้เขาดีขึ้น ต้องอดทน เพราะต้องใช้เวลาเหมือนกัน ทางที่ดี อย่าหวังอะไรจากเขามากนัก จะได้ไม่ทุกข์

คำถามที่ ๙๒

กราบเรียนถามข้อสงสัยค่ะท่านอาจารย์ที่เคารพ โลกเราทุกวันนี้ หันไปทางไหนก็มีแต่คนพูดลบลับหลังกัน คนข้างบ้านก่นด่าคนอื่นๆ คนในทีวีที่ตัวเองไม่เคยเห็นหน้า เวลาที่เลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องนั่งฟังทีละนานๆ ฟังเป็นประจำนี้ มีวิธีไหนทำให้ใจไม่เครียด ไม่เชื่อไปตามคำพูดเหล่านั้นบ้างคะ และทำใจให้สบาย หนักแน่นได้บ้างคะ ? (ฟังนานๆ บ่อยๆ ใจก็โอนเอนไปว่าคนนั้นไม่ดีจริงอย่างที่เขาว่า)

ตอบ

บอกเขาไปเลยครับว่า ไม่อยากฟัง ขอคุยเรื่องอื่น หากทนฟังไป เขาก็ไม่ทราบว่าเราไม่อยากฟัง และเราจะเครียดเปล่าๆ หากหนีไม่พ้น ก็ฟังแบบผ่านมาผ่านไป อย่าปรุงแต่งตาม คิดเสียว่า**เราเป็นกระโถนรั่ว** ไม่ต้องเก็บสิ่งไม่ดีไว้

คำถามที่ ๙๓

การให้ทาน ทำอย่างไร จึงจะได้ผลใหญ่ และอานิสงส์ใหญ่ครับ ?

ตอบ

ในบรรดาอามิสทาน วัตถุทาน ถือว่า **เสนาสนะทาน** มีอานิสงส์สูงสุด แต่ทานที่ให้อานิสงส์มากที่สุดคือ **ธรรมทาน** ดั่งท่านว่า สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ การให้ธรรมะ ย่อมชนะการให้ทั้งปวง เพราะเป็นการให้ปัญญา นำทางชีวิตที่ถูกต้อง

ส่วน**อภัยทาน**ก็ให้ผลและอานิสงส์มากเช่นกัน ก็แล้วแต่โอกาสว่าเมื่อใดควรทำทานแบบไหน ทานนั้น ทำแก่ผู้มีศีล มีผลมากมีอานิสงส์มาก และหากเราก็เป็นผู้มีศีลด้วย ทานนั้นจะมีผลมีอานิสงส์มากขึ้น ของที่นำมาให้ทานนั้น ได้มาโดยบริสุทธิ์ ไม่ทุจริต มีศรัทธาในเนื้อนาบุญที่จะให้ทานนั้นๆ ฯลฯ ขอให้อ่านเพิ่มเติม มีรายละเอียดเกินจะกล่าวได้หมด โปรดดูใน*หนังสือการทำบุญและให้ทาน* ของ วศิน อินทสระ

คำถามที่ ๙๔

ความดีกับความเลว แตกต่างกันอย่างไรครับ ? (มีคนถามมา ผมเลยอยากได้คำตอบจากผู้รู้อย่างท่านอาจารย์ เพราะท่านน่าจะอธิบายได้ดีกว่าผม)

ตอบ

ความดีคือสิ่งที่ทำแล้วเป็นคุณประโยชน์ ความเลวคือสิ่งที่ทำแล้วให้ทุกข์ให้โทษ

คำถามที่ ๙๕

สอบถามนะคะ เพราะตอนนี้รู้สึกสับสนกับความหมายปล่อยวาง แต่ยังพอรู้อยู่บ้างว่าคำถามที่จะถามมันไม่ใช่การปล่อยวาง แต่เป็นการขาดแรงจูงใจ อยากจะรบกวนช่วยอธิบายของการปล่อยวางให้เข้าใจได้ไหมคะ? คือตอนนี้ รู้สึกเบื่อทุกอย่าง ไม่มีแรงจูงใจจะทำอะไร อยากอยู่นิ่งๆ เฉยๆ ในที่สงบ ไม่อยากรับรู้อะไร แต่เพราะยังต้องใช้ชีวิตประจำวันจึงต้องรับรู้ทุกอย่าง ที่เป็นทุกข์แบบนี้เพราะเกิดจากการเปรียบเทียบ คนอื่นมีสิ่งนั้นสิ่งนี้แต่เราไม่มี พยายามปล่อย พยายามไม่คิด แต่ลึกๆ ที่สุด มันก็เหมือนมีความกังวลอยู่ในจิต จนทำให้ตัวเองอยากอยู่เฉยๆ แบบนี้มันคืออะไรหรือคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

สิ่งที่คุณรู้สึก ไม่ใช่การปล่อยวาง ไม่ใช่**นิพพิทา** แต่เป็น "**วิภวตัณหา**" ขอให้หาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร แล้วแก้ที่เหตุเสีย การทำความดีเพื่อความดี การทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ โดยไม่เอาตัวตน มาเป็นตัวตั้ง ก็จะช่วยให้รู้สึกดีขึ้นได้ และย่อมทำสิ่งที่สมควรทำได้โดยไม่เกิดวิภวตัณหาเช่นนั้น

คำถามที่ ๙๖

สวัสดีค่ะอาจารย์ กราบเรียนคำถามแรกค่ะ ผู้หญิงถือหรือจับต้องบาตรได้ไหมคะ สมัยเป็นเด็ก ยายบอกเวลาใส่บาตร อย่าให้มือโดนบาตร แต่ตอนหลังคือตอนนี้อยู่ต่างประเทศค่ะ เห็นผู้หญิงล้างบาตร รีดจีวรให้พระ ทำให้นึกถึงคำพูดยายค่ะ ทำอย่างนี้ถูกต้องไหมคะ เพราะพ่อกับยายจะมีข้อห้ามพอสมควร อย่างพ่อถ้านั่งขัดสมาธิ ไม่ได้กินข้าวกับพ่อแน่ๆ

อีกคำถามค่ะ ชวนเพื่อนไปวัดแล้วไหว้พระประธานกราบสามครั้ง จากนั้นไปไหว้พระสงฆ์กราบ ๓ ครั้ง เพื่อนถามว่าทำไมกราบพระสงฆ์ ๓ ครั้ง ตอบเพื่อนว่า กราบหนึ่งพระพุทธ สองพระธรรม สามพระสงฆ์ ถูกต้องไหมคะ ตั้งแต่เกิด ตอนนี้ใกล้ๆ ห้าสิบปีแล้ว จำได้กราบ ๓ ครั้งมาตลอดค่ะ มีหลายอย่างและข้อสงสัย แต่ได้อ่านและฟังทุกๆ อย่างของอาจารย์ เหมือนอะไรที่ค้นหามาเกือบตลอดค่อนชีวิต เข้าโบสถ์ก็แล้วยังไม่ใช่ ตอนนี้กระจ่างแล้วหนอ เห็นแล้วหนอ ขอบอกว่าขอขอบคุณอีกครั้งค่ะ

ตอบ

คำถามแรก ตอบว่า ได้ ทั้งล้างบาตรและซักจีวร แต่ถ้าท่านถือบาตรอยู่ ห้ามจับบาตรท่าน ถ้าท่านห่มจีวรอยู่ก็อย่าไปถูกจีวรท่าน

ข้อสอง กราบพระพุทธ ๓ ครั้ง ก็คือกราบพระพุทธนั่นแหละทั้ง ๓ ครั้ง กราบพระสงฆ์ ๓ ครั้งก็คือกราบพระสงฆ์นั่นแหละทั้ง ๓ ครั้ง

คำถามที่ ๙๗

ฝากคำถามด้วยค่ะ ถ้าเราจะหาตัวเอง ว่าเราสมควรกับงานอะไร ต้องมองที่ตรงไหนคะ

ตอบ

ต้องดูความถนัดเป็นหลัก ความจำเป็น ความเหมาะสม คุณค่า และโอกาส

คำถามที่ ๙๘

กราบเรียนท่านอาจารย์ค่ะ ขอสาระเกี่ยวกับ **"พุทธประเพณี"** ด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ประเพณีของพระพุทธเจ้าที่ท่านทำมา เช่น บิณฑบาต เช่น ตอนท่านไปกบิลพัสดุ์แล้วออกบิณฑบาต พระเจ้าสุทโธทนะทักท้วง แต่ท่านบอกว่า ท่านไม่ใช่กษัตริย์ แต่ท่านเป็นพระพุทธเจ้า เป็นประเพณีของพระพุทธเจ้าที่จะออกบิณฑบาต

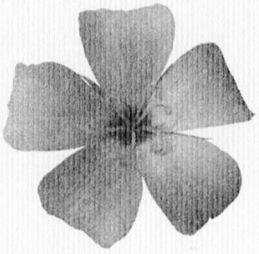

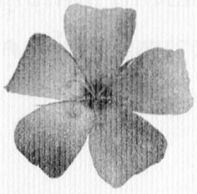

คำถามที่ ๙๙

กราบสวัสดีท่านอาจารย์ค่ะ ขอกราบเรียนถามว่า

๑. ในบรรทัดที่ ๓ ของ

นตฺถิ ราคสโม อคฺคิ,

นตฺถิ โทสสโม กลิ;

นตฺถิ ขนฺธสมา ทุกฺขา,

นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ ฯ

ที่ถูกแล้วเป็น *"ขนฺธสมา"* หรือ *"ขนฺธาทิสา"*

๒. ในบทไหว้คุณมารดาบิดา มีคำว่า "สุ" หรือไม่คะ บางแห่งก็มี บางแห่งก็ไม่มีค่ะ

มัยหัง มาตาปิตูนังวะ ปาเท(สุ) วันทามิ สาทะรัง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ มา ณ ที่นี้ด้วยค่ะ ขอแสดงความนับถืออย่างสูงค่ะ

ตอบ

ข้อแรก *"ขนฺธสมา"* ถูกต้อง ส่วนข้อสอง ไม่ต้องมี สุ

คำถามที่ ๑๐๐

กราบสวัสดีครับ ท่านอาจารย์วศิน ขอเรียนถามเรื่องต้นไม้ครับ มีจิตวิญญาณครองไหมครับ ทำไมพระพุทธเจ้าจึงบัญญัติสิกขาบทห้ามภิกษุพรากของเขียว ขอเรียนถามสองประเด็นครับ กราบท่านอาจารย์ด้วยความเคารพครับ

ตอบ

การที่พระพุทธองค์ทรงมีพุทธบัญญัติ ห้ามภิกษุตัดต้นไม้นั้น (พรากภูตคาม) ไม่ได้หมายความว่าต้นไม้มีจิตใจเหมือนมนุษย์หรือสัตว์ดิรัจฉาน มันมีชีวิตแต่ไม่มีวิญญาณครอง

เหตุที่ทรงบัญญัติ เพราะสมัยหนึ่ง ภิกษุชาวเมืองอาฬวีไปตัดต้นไม้เองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง เพื่อนำไม้ไปสร้างกุฏิ บังเอิญไปตัดต้นไม้อันเป็นเจดีย์ (หมายถึงต้นไม้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพบูชาของพวกเขา เชื่อว่ามีเทวดาผู้มีสัมมาทิฏฐิอาศัยอยู่คอยช่วยเหลือดูแลพวกเขา) ในตำนานเล่าว่าเทวดาโกรธแค้นมาก อยากจะปลงชีวิตภิกษุรูปนั้นเสีย แต่เห็นว่าเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า นึกเกรงพระทัยจึงมิได้ลงโทษภิกษุรูปนั้นแต่ประการใด เทวดาซึ่งสถิตอยู่ ณ ต้นไม้นั้นรีบไปเฝ้าพระพุทธเจ้าและทูลเรื่องราวให้ทรงทราบโดยตลอด มิได้ปิดบังแม้แต่ความคิดของตนเอง พระพุทธเจ้าทรงประทานสาธุการ แล้วรับสั่งให้เทวดาไปอยู่ ณ ต้นไม้ซึ่งว่างเทวดาอยู่ต้นหนึ่ง เรื่องก็เป็นอันระงับไป

แต่เสียงของชาวบ้านมิได้หยุด พากันติเตียน พระพุทธองค์ปรารภเรื่องที่ชาวบ้านติเตียนนั้น จึงทรงบัญญัติห้ามภิกษุพรากภูตคาม คือห้ามตัดต้นไม้ ฉะนั้นสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาจึงยังตัดต้นไม้ได้โดยไม่ผิดพระพุทธบัญญัติ นอกจากไปขโมยตัดต้นไม้ของคนอื่นเข้า อันเป็นผิดในข้ออทินนาทาน

คำถามที่ ๑๐๑

อยากเรียนถามเรื่องจดหมายลูกโซ่ที่เราอ่านโดยบังเอิญ ซึ่งส่วนมากมักจะให้ส่งต่อ ถ้าไม่ส่งก็เขียนทำนองแช่ง ควรวางใจเช่นไรคะ (ไม่ส่งต่อให้คนอื่นรำคาญต่อค่ะ) ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ฉีกทิ้งหรือเผาไปเลย ไม่ต้องกลัวหรือกังวลอะไร

คำถามที่ ๑๐๒

สวัสดีค่ะ ท่านอาจารย์ หนูขอเรียนถามว่า วิธีการเจริญสัญญา ๑๐ ประการ เราต้องพิจารณาไว้ก่อน เช่น พิจารณาถึงความไม่เที่ยง เมื่อประสบเหตุการณ์จริงก็ทำใจได้ บ่อย ๆ เข้าก็จะเห็นสภาวธรรมตามความเป็นจริง เห็นการดับ การตั้งอยู่ การเกิดขึ้น ถูกไหมคะ หรือต้องเจริญอย่างไร กรุณาช่วยแนะนำด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ถูกต้อง ต้องพิจารณาบ่อยๆ พอเกิดเหตุการณ์จริง สติก็มาทัน

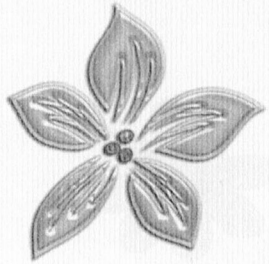

คำถามที่ ๑๐๓

พระอรหันต์ ที่ออกจากนิโรธสมาบัติ ผู้ได้ถวายอาหารกับพระอรหันต์ ผู้ออกจากนิโรธสมาบัติมื้อแรก จะได้รับอานิสงส์ในปัจจุบันทันตา ผมสงสัยว่าจริงหรือครับ

ตอบ

จริงครับ

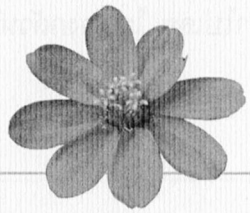

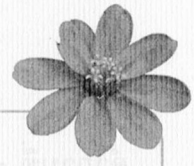

คำถามที่ ๑๐๔

รบกวนสอบถามครับ มีเพื่อนผมคนหนึ่งบอกว่า “แม้แต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบพระมารดาเลย” ผมลองไปค้นดูไม่ปรากฏ เพราะหลังประสูติได้ ๗ วัน พระนางสิริมหามายาสิ้นพระชนม์ จะพบกันอีกครั้งก็เมื่อทรงแสดงธรรมโปรดพระพุทธมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จึงเรียนสอบถามว่าเรื่องนี้จริงเท็จประการใด ขอบคุณครับ

ตอบ

ไม่จริงครับ พระพุทธเจ้าไม่กราบไม่ไหว้ใคร ไม่มีหลักฐานปรากฏด้วยครับ

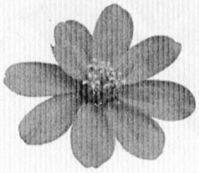

คำถามที่ ๑๐๕

เรียนอาจารย์วศิน ที่เคารพ ขออนุญาตถาม เพื่อผ่อนคลายจากความไม่มีสุขในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนที่มีความคิดดี ทำดี ได้น้อยมากๆ ทั้งที่ก็สั่งสอนมากมาย

๑. ควรพูดหรือทำอย่างไร ? ให้ลูกชายคนเดียว (อายุ ๒๗ ปี) ได้คิดได้เข้าใจ ได้โดยง่ายและไม่ต้องทะเลาะกัน

๒. ขอวิธีตัดความคิด ไม่ให้ซ้ำซาก วกวนในเรื่องเดิมๆ ค่ะ

ขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้ค่ะ

ตอบ

ข้อ ๑. ให้หาหนังสือดีๆ ให้อ่าน คือว่าอาจจะสอนยาก คนดื้อสอนยาก ต้องหาหนังสือดีๆ ให้อ่าน ทำให้เขาเคารพนอบน้อม หาหนังสือประเภทที่ทำให้เขามีจิตใจอ่อนโยนขึ้น

ข้อ ๒. ให้ตัดความคิดที่ไม่จำเป็นออก ถามว่านี่จำเป็นไหม ไม่จำเป็นตัดออก อันนี้จำเป็นต้องคิดไหม ไม่จำเป็นตัดออก เคยเลี้ยงต้นไม้ไหม ดูว่ากิ่งไหนไม่จำเป็น เราก็ตัดออก เหลือแต่กิ่งที่จำเป็นเอาไว้ เพื่อให้น้ำเลี้ยงไปเลี้ยงกิ่งที่จำเป็นต้องอยู่ ไม่จำเป็นเราก็ตัดออก

ความคิดซ้ำไปซ้ำมา วนไปเวียนมา ความกังวล ถ้าเราไม่ฆ่ามันมันจะฆ่าเรา พยายามท่องเอาไว้ว่า “ความวิตกกังวล ถ้าเราไม่ฆ่ามันมันจะฆ่าเรา ทำให้เราเดือดร้อน เราต้องฆ่ามันก่อน”

อย่าหวังผลมาก ทำเหตุให้ดีที่สุด อย่าไปหวังผลมาก ผลจะได้มากได้น้อยอย่างไร ก็แล้วแต่เหตุจะบันดาลให้เป็นไป เราบันดาลผลไม่ได้ ผลที่เกิดขึ้น ปล่อยให้เหตุบันดาล

คำถามที่ ๑๐๖

เรียนท่านอาจารย์ หนูมีคำถาม ๒ ข้อค่ะ

๑. ทำไมเราทำบุญให้ทานเป็นอาจิณ แต่ยังไม่พบความสุข สงบ บางครั้งทะเลาะกับคนที่เราไม่ชอบนิสัย สังเกตว่าคนจำนวนมากไม่ให้ทานเลย น้อยมากที่จะทำประจำ คิดว่าทำไมเขาจึงเหมือนมีความสุข ถ้าเทียบกับการกระทำดีของเรา

๒. เห็นข่าวผู้มาบวชเป็นภิกษุแล้ว นึกถึงพระหลายท่านที่รู้จัก นึกเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่วัดที่เคยศรัทธา ความเครียดเกิด คล้ายจะอาเจียน หนูจริงจังมากไปไหมคะ คิดว่าคนมาบวชอย่างน้อยต้องดีกว่าเรา ต้องละได้ กลายเป็นติดสุข ติดลาภสักการะ จึงรู้สึกรังเกียจ ขอให้ท่านอาจารย์ช่วยให้ความเข้าใจปรับอารมณ์ให้ปกติค่ะ

ตอบ

ข้อ ๑. เป็นทุกข์เพราะการทะเลาะกัน เรียกว่า "วิวาทมูลกทุกข์" สาเหตุของความทุกข์คือ ทะเลาะกันให้ไปแก้ที่เหตุ ถ้าจะโกรธก็อย่าโกรธพร้อมกัน การทะเลาะกันเป็นบาป ไม่ใช่บุญ ผลของบาปเป็นความทุกข์ เขาไม่ค่อยทำบุญแต่เขาอยู่อย่างสงบ ไม่ทะเลาะกับใคร เขาไม่มีเหตุแห่งความทุกข์ เขาจึงมีความสุข

ข้อ ๒. ก็ถือว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล คือพระก็มีดีบ้างมีไม่ดีบ้าง กิเลสมากบ้าง กิเลสน้อยบ้าง บางองค์ก็กิเลสมากกว่าชาวบ้าน เพราะฉะนั้นก็อย่าไปถือสากับเรื่องนี้ ปลงให้ได้ครับ พระถึงจะบวชแล้วก็ไม่ใช่ว่าจะละกิเลสได้ น้อยนักที่จะมีกิเลสเบาบาง นอกนั้นก็กิเลสเยอะ ปลงให้ได้ครับ เป็นเรื่องส่วนบุคคล เราต้องนึกว่าผู้ที่เข้าไปบวช

ไม่ได้หมายความว่าถึงแล้ว แต่ว่ามีความตั้งใจที่จะฝึกตัว แต่ยังฝึกไม่ได้ ก็ยังเป็นพระที่ชั่วอยู่ ก็เลือกเอาแต่พระที่ดี ก็มีดีบ้างไม่ดีบ้าง คละเคล้ากันอยู่ พระสุคตเจ้าทรงเปล่งอุทานในเวลานั้นว่า

"บุคคลไม่ควรพยายามไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง
ควรเป็นตัวของตัวเอง ไม่ควรอาศัยผู้อื่นเลี้ยงชีพ
และไม่พึงมีแผลประพฤติธรรม
บุคคลจะชื่อว่าเป็นคนดี
ด้วยเหตุเพียงรูปร่างผิวพรรณก็หามิได้
ไม่ควรไว้ใจคนที่เห็นกันเพียงครู่เดียว
คนชั่วเป็นอันมากเที่ยวไปในรูปลักษณะแห่งคนดี
เหมือนหม้อดินและหม้อโลหะซึ่งฉาบไว้ด้วยสุวรรณ
มองแวววาวแต่เพียงภายนอก แต่ภายในไม่สะอาด
คนชั่วในโลกนี้ เมื่อบริวารแวดล้อมแล้ว
ก็เที่ยวไปได้อย่างคนดี
เขางามแต่ภายนอก แต่ภายในไม่บริสุทธิ์"

ท่านจะเห็นว่าพระพุทธภาษิตเหล่านี้
คมคายเพียงไร
เป็นพระดำรัสที่ถ้าจะมองว่าลึกซึ้งก็ลึกซึ้ง
ถ้าจะมองว่าสามัญชนทั่วไปพอจะเข้าใจ
และปฏิบัติตามได้ก็ได้เช่นกัน

ตอนแรกพระพุทธองค์ทรงย้ำว่า
บุคคลไม่ควรพยายามไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง
นั้นหมายความว่า
ก่อนจะใช้ความพยายามในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ก็ควรจะสำรวจให้ดีก่อนว่า
ความพยายามที่ทำไปนั้น
จะได้ผลคุ้มเหนื่อยหรือไม่
อุปมาเหมือนนักสำรวจทอง
ก่อนที่จะลงมือขุด
ก็ควรจะใช้เครื่องมือสำรวจเสียก่อนว่า
ที่ที่ตนจะขุดนั้นมีทองอยู่หรือไม่
มิใช่ว่าพอจะขุดทอง
ก็เริ่มขุดไปแต่บันไดบ้านทีเดียว
ถ้าทำอย่างนั้นก็เป็นการเสียแรงเปล่า
ได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า
เป็นการลงทุนมากแต่ได้ผลน้อย
ส่วนเรื่องเป็นตัวของตัวเองก็มีความสำคัญมาก
มนุษย์จะเป็นอย่างไรก็ช่างเถิด
แต่ขอให้เป็นตัวของตัวเอง
คนที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง เป็นคนที่ไว้ใจไม่ได้

ส่วนข้อที่พระพุทธองค์ตรัสว่า
ให้เป็นคนเลี้ยงตัวได้ ไม่ควรอาศัยผู้อื่นเลี้ยงชีพ นั้น
หมายความว่า บุคคลเมื่อมีอายุพอสมควรจะเลี้ยงตัวได้แล้ว

ก็ควรประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งเลี้ยงตน
มิใช่คอยแต่จะพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่อย่างเดียว
เพราะการอาศัยผู้อื่นในวัยที่ไม่ควรอาศัย
เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้ไร้ความสามารถ
ส่วนสมณะผู้อาศัยอาหารจากเรือนของผู้อื่น
แล้วยังชีพให้เป็นไปนั้น
ก็เป็นเพราะสมณะเหล่านั้นอาศัยศีลของตน
ถ้าประชาชนรู้ว่าเป็นผู้ไม่มีศีล ไม่มีกัลยาณธรรม
เขาย่อมไม่เลี้ยง ไม่ถวายอาหาร
เพราะฉะนั้น สมณะก็ชื่อว่าเป็นผู้พึ่งตนเอง
กล่าวคือ อาศัยศีลและสัมมาจารของตนเป็นอยู่

ข้อต่อมาที่พระพุทธองค์ตรัสว่า
บุคคลไม่ควรมีแผลประพฤติธรรมนั้นหมายความว่า
ให้ประพฤติธรรมด้วยความสุจริตใจ
มิใช่ประพฤติธรรมด้วยเจตนา
ที่จะหลอกลวงให้คนมานับถือ
ดังที่พระพุทธองค์ทรงแสดงโปรดพระพุทธบิดา
ณ กรุงกบิลพัสดุ์ว่า ควรประพฤติธรรมให้สุจริต
ผู้ประพฤติสุจริตย่อมมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
นอกจากนี้พระพุทธองค์
เคยตรัสเตือนภิกษุทั้งหลายอยู่เสมอในเรื่องนี้
และทรงแนะให้ถือพระองค์เป็นเนตติ (ตัวอย่าง)
ดังพระพุทธภาษิตต่อไปนี้

"ภิกษุทั้งหลาย! พรหมจรรย์นี้เราประพฤติ
มิใช่เพื่อหลอกลวงคน
มิใช่เพื่อให้คนทั้งหลายมานับถือ
มิใช่เพื่ออานิสงส์ลาภสักการะและความสรรเสริญ
มิใช่จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเจ้าลัทธิ
และแก้ลัทธิอย่างนั้นอย่างนี้
มิใช่เพื่อให้ใครรู้จักตัวว่าเป็นอย่างนี้
ที่แท้พรหมจรรย์นี้ เราประพฤติเพื่อสังวระ
คือความสำรวม เพื่อปหานะ คือความละ
เพื่อวิราคะ คือความคลายกำหนัดยินดี
และเพื่อนิโรธะ คือความดับทุกข์"

ในตอนท้ายพระพุทธองค์ทรงย้ำว่า
บุคคลจะเป็นคนดีเพราะชาติหรือผิวพรรณก็หามิได้
แต่จะเป็นคนดีก็เพราะความประพฤติดี
คนชั่วเป็นอันมากปกปิดความชั่วของตัวไว้
เหมือนหม้อดินที่ฉาบทาด้วยทอง
แวววาวแต่เพียงภายนอกเท่านั้น
ไม่แสดงอาการลวงผู้อื่นให้หลงเข้าใจผิด
หรือหลงเคารพนับถือ
ทั้งๆ ที่ตนเองเป็นคนเลว

"ลีลากรรมของสตรีในสมัยพุทธกาล"
ตอน นางวิสาขา
อ. วศิน อินทสระ

คำถามที่ ๑๐๗

สาธุ สาธุ สาธุค่ะ ขอรบกวนถามนะคะ อยากทราบว่า พุทธภาษิตนี้ อยู่ในพระสูตรใดคะ

ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มาจาก **ชฏิลสูตร** สังยุตตนิกาย สคาทวรรค พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕

คำถามที่ ๑๐๘

คนที่แต่งกายสกปรก อยู่บ้านเรือนสกปรก และไม่เป็นสากล จะบอกได้หรือไม่ว่า เขาเป็นคนไม่ดี

ตอบ

เขาอาจจะเป็นคนดีก็ได้ แต่มีข้อไม่ดีตรงที่แต่งกายสกปรกและอยู่บ้านเรือนสกปรก

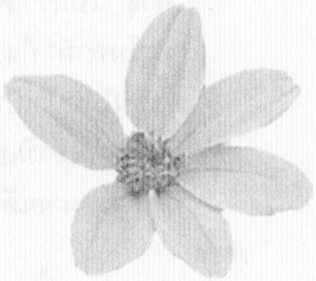

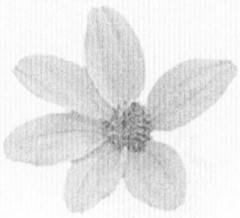

คำถามที่ ๑๐๙

เรียนอาจารย์ครับ ภรรยาผมเตรียมของใส่บาตรแล้วจบ ผมไปทำงาน เป็นคนใส่บาตรพร้อมลูก อย่างนี้ภรรยาผมจะได้เสมือนใส่เองด้วยหรือเปล่าครับ ขอบพระคุณอย่างสูงครับ

ตอบ

ภรรยาจะได้บุญเสมือนใส่เอง ร่วมกันทำ ร่วมมือเท่ากับทำเอง

คำถามที่ ๑๑๐

เรียนอาจารย์วศินที่เคารพค่ะ หนูมีข้อสงสัยที่อยากจะขอให้อาจารย์ช่วยอธิบายให้ฟังหน่อยค่ะ คำว่า “อนุโมทนาสาธุ” ต่างกันอย่างไรกับคำว่า ”อนุโมทนามิ” คะ หนูเคยเห็นในเฟสค่ะ ขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

ตอบ

“อนุโมทนา” แปลว่า ยินดีด้วย

“สาธุ” แปลว่า ดีแล้ว

“อนุโมทามิ” ก็แปลว่า ยินดีด้วย เหมือนอนุโมทนา

แต่อนุโมทนาเป็นนามศัพท์

ส่วนอนุโมทามิเป็นกิริยาศัพท์

มีความหมายเดียวกัน แต่ตัวหนึ่งเป็นนามศัพท์ อีกตัวเป็นกิริยาศัพท์

คำถามที่ ๑๑๑

ผมขอทราบข้อมูลเรื่องพุทธวจนะได้ไหมครับ ว่ามุมมองของอาจารย์เป็นอย่างไรครับ ผู้ไม่ศึกษาและปฏิบัติ ถือว่าไม่ใช่สมณศากยะจริงหรือเปล่าครับ ?

ตอบ

สำหรับพุทธวจนะก็เป็นของดี พุทธภาษิต พุทธพจน์ และก็ควรจะอ่านอรรถกถาบ้างคัมภีร์หรือหนังสือที่มีผู้แต่งบ้าง ก็ไม่ควรจะปฏิเสธ ก็ควรจะพิจารณาเห็นว่าดีก็รับไว้ เห็นว่าไม่ถูกต้องก็ไม่เอา มีบางสำนักที่มีพุทธวจนะอย่างเดียว อันนั้นก็คิดว่าแคบไปนะครับ สมควรจะยอมรับอรรถกถาบ้าง ฎีกาบ้าง อนุฎีกาบ้าง แล้วก็หนังสือที่มีคนแต่งรุ่นหลังก็เยอะครับ, สมณศากยบุตร หมายถึง ผู้บวช ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ สามเณรก็ได้ พระภิกษุก็ได้

คำถามที่ ๑๑๒

เรียนอาจารย์ที่เคารพ เวลามีเรื่องเข้ามากระทบใจ ทำให้อารมณ์ไม่ดี หนักใจนานมาก บางครั้งรู้สึกหดหู่ เช่น เราเจอคนไม่ดี หรือทำตัวเป็นศัตรูกับเรา จิตหนูยังไม่เป็นสมาธิ ใช่ไหมค่ะ ถึงได้รู้สึกเร็วและง่าย ขอให้สอนวิธีทำใจด้วยค่ะ

ตอบ

ต้องพิจารณาโลกธรรม เสื่อมสุข เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ว่าเป็นของคู่กัน ของคู่กับโลก เราอยู่ในโลกก็เหมือนคนลงเรือไปในทะเล มันต้องโดนคลื่น เป็นคลื่นของโลก เราอยู่ในโลก เราก็ต้องถูกนินทา คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้อย่างนั้น คนไม่ถูกติเตียนไม่มีในโลก จะให้คนชอบเราทุกคนก็เป็นไปไม่ได้

อาจารย์เคยไปบรรยายที่ธนาคารแห่งชาติแล้วก็มีผู้ฟังถามว่า มีคนไม่ชอบหน้าเราจะทำยังไง อาจารย์ก็บอกว่าหน้าเราไม่ได้เป็นหน้าพระประธาน บางคนก็ชอบ บางคนก็ไม่ชอบ ก็ช่างเขาเถอะ ก็ต้องพิจารณาโลกธรรม ทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของเรา ให้เราเอามาเรียนรู้ เอามาศึกษา เอามาเป็นประโยชน์ ทำใจให้เหมือนดิน ใครจะขุดทั้งหมดไม่ได้ แล้วก็ดินมีคุณสมบัติพิเศษ เปลี่ยนสิ่งสกปรกบ้าง สิ่งดีบ้างไม่ดีบ้างให้เป็นปุ๋ยหมดเลย น้ำตกลงไปในดิน ดินจะแปรสภาพให้เป็นปุ๋ย เปลี่ยนของบูดเน่าให้เป็นประโยชน์ ให้เอามาศึกษาเรียนรู้ แล้วจิตใจของเราจะมั่นคงไม่หวั่นไหว

คำถามที่ ๑๑๓

ผมมีคำถามมาถามอาจารย์นะครับ คือ ช่วง ณ เวลาขณะนี้ของผม นับว่าเป็นช่วงที่เงียบสงัดไปหมดทางด้านงาน ไม่ว่าจะงานประจำที่วี่แววว่าจะได้ทำ แต่ก็ไม่ได้ทำสักทีถึงสองครั้งสองครา หรืองานพิเศษก็เงียบ แต่ปัญหาด้านการใช้เงินของผมยังคงดำเนินต่อไปไม่หยุดหย่อน ซึ่งตอนนี้ก็ใกล้จะหมดเต็มที ผมอยากรู้วิธีปรับจิตตัวเองให้ปกติ เพราะผมรู้สึกว่าตอนนี้ผมค่อนข้างเครียดมาก หาทางออกไม่เจอ นั่งสมาธิก็แล้ว แต่จิตใจก็ว้าวุ่นไปหมด ผมควรทำอย่างไรดีครับ?

ตอบ

ในสถานการณ์แบบนี้นั่งสมาธิไม่สำเร็จหรอก ต้องเจริญวิปัสสนา แล้วยกจิตขึ้นสู่ไตรลักษณ์ ว่าทุกอย่างมันไม่เที่ยง เปลี่ยนแปลง เคยดีแล้วก็ไม่ดีได้ เคยไม่ดีแล้วก็ดีได้ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ เราต้องทำเหตุปัจจัยให้ดี แล้วก็จะดีขึ้นเอง ความขึ้นลงของชีวิตเป็นเรื่องธรรมดา เราก็สมหวังบ้าง ผิดหวังบ้าง ได้บ้างเสียบ้าง เหมือนดั่งเรื่องโลกธรรมมันไม่เที่ยง มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา ก็ค่อยๆ ปรับไป อาชีพก็อย่างนี้ ขึ้นๆ ลงๆ ไม่แน่นอน ชีวิตเราก็อย่างนี้ เดี๋ยวสุขเดี๋ยวทุกข์ เหมือนอากาศของโลก เดี๋ยวร้อน เดี๋ยวฝนตก เดี๋ยวหนาว ก็พยายามทำใจ ปรับใจให้อยู่ในความสุจริต ให้อยู่ในธรรมของบัณฑิต บัณฑิตแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม

"ไม้จันทน์แม้แห้งก็ไม่ทิ้งกลิ่น
หัสดินทร์ก้าวลงสู่สงครามก็ไม่ทิ้งลีลา
อ้อยเข้าสู่หีบยนต์ก็ไม่ทิ้งรสหวาน
บัณฑิตแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม"

ยึดมั่นในธรรมเอาไว้ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ก็ค่อยๆ ดีเอง

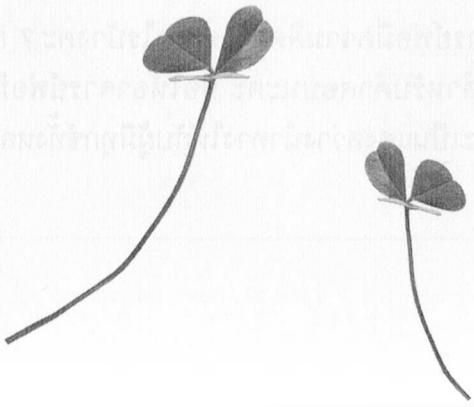

คำถามที่ ๑๑๔

อาจารย์ครับ ผมต้องทำงานโดยใช้คำโกหกทุกๆ วัน งานผมต้องไปจับผิดคนอื่น เช่น จับผิดพนักงานขายที่ร่วมกันกับร้านค้าหลอกลวงบริษัท ผมบาปมากไหมครับ ?

ตอบ

ไม่ควรทำ จะต้องไปหลอกลวงทำไม จะต้องไปโกหกทำไม ก็พูดตามความเป็นจริงไม่ดีกว่าหรือ โกหกหลอกลวงไม่ดี เราจะทำอาชีพอะไรเราก็ไม่พูดโกหกดีกว่า พูดตรงๆ พูดจริงๆ พูดตามที่เป็นจริง ถึงจะเป็นพ่อค้าแม่ค้าก็ไม่ต้องโกหก ซื่อกินไม่หมดคดกินไม่นาน ถ้าถูกบังคับให้ทำ แล้วต้องทำไปเรื่อยๆ ก็ควรเปลี่ยนงานดีกว่า ทำความชั่วหลอกลวงคนอื่นไม่ใช่ของดี

คำถามที่ ๑๑๕

กราบสวัสดีค่ะอาจารย์พ่อ หนูมีปัญหาหนักใจอยากจะเรียนถามว่า ถ้าเราจะนำพระเครื่องหรือพระที่ห้อยคอไปให้เขาเช่า เพื่อที่จะเอาเงินมาใช้หนี้แทนแม่ของเรา จะเป็นบาปไหมคะ หนูเคยทราบมาว่าการซื้อขายพระเป็นบาปจริงไหมคะ ? ตามชมรมพระเครื่องที่เขามีการเล่นพระกัน อาจารย์พ่อมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างคะ ? กราบขอบพระคุณล่วงหน้าสำหรับคำตอบนะคะ ขอให้อาจารย์พ่อมีความสุขกาย สบายใจ และเป็นแสงสว่างนำทางให้กับผู้มีทุกข์ทั้งหลายอย่างนี้ตลอดไปค่ะ

ตอบ

การให้เขาเช่าพระ เพื่อเอาเงินมาช่วยเหลือแม่ ไม่บาป ทำได้ เพราะจุดประสงค์จะช่วยเหลือแม่ แล้วก็เป็นทางสุจริต เราไม่ได้ไปบังคับขู่เข็ญใครเขา ชมรมพระเครื่องที่เขาเล่นพระกันก็ไม่บาป ให้ชาวบ้านมาเช่าเอาไป ต่อๆ กันไป ไม่เป็นไร ไม่บาป

คำถามที่ ๑๑๖

กราบเรียนถามอาจารย์ครับ ผมสงสัยว่าผู้ที่บรรลุธรรมขั้นต้น โสดาบัน ยังมีรัก โลภ โกรธ หลงอยู่หรือไม่ครับ ? และถ้ายังมีครอบครัว ครองเรือนอยู่ จะยังมีกามราคะหรือไม่ครับ ? ขอบพระคุณครับ

ตอบ

พระโสดาบันยังมีรัก โลภ โกรธ หลง แต่เบาบางลง ไม่ทำให้ไปอบาย แต่ถึงจะมีรัก โลภ โกรธ หลง ท่านก็มีคุณธรรมอื่นๆ ได้แก่ การละสักกายทิฏฐิได้ ละวิจิกิจฉาได้ ไม่มีสีลัพพตปรามาสแล้ว

คำถาม

แต่กามราคะนี่ละขาดเลยใช่ไหมครับ ?

ตอบ

ยังมีรัก โลภ โกรธ หลงอยู่ แล้วก็ครองเรือนอยู่ก็ยังมีกามราคะอยู่ กามราคะนี่พระอนาคามีถึงจะละได้ โสดาบันละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสได้ แล้วต้องมีศีล ๕ บริบูรณ์ ถึงจะมีโลภ

โกรธ หลงอยู่ แต่ก็ไม่ทำให้ไปอบาย ดีกว่าปุถุชน ถึงจะมีรักโลภ โกรธ หลงอยู่ แต่ก็ไม่มากเท่าปุถุชน เกิดอีกอย่างมาก ๗ ชาติ

มีพระโสดาบันอยู่ ๓ จำพวก พวกที่ ๑ **เอกพีชี** เกิดอีกหนเดียว เทียบเท่ากับสกทาคามี ท่านเหล่านี้มีปัญญามาก พวกที่ ๒ **โกลังโกละ** เกิดอีก ๒-๓ ชาติ และพวกที่ ๓ เรียกว่า**สัตตักขัตตุปรมะ** เกิดอีกเพียง ๗ ชาติ ไม่ถึงภพที่ ๘ แล้วก็เป็นพระอรหันต์ นิพพาน

คำถามที่ ๑๑๗

เรียนอาจารย์ที่เคารพค่ะ หนูมีเรื่องที่อยากจะเล่าให้อาจารย์ฟังค่ะ แม่หนูชอบทำบุญมากค่ะ โดยเฉพาะการใส่บาตรตอนเช้า ปรุงอาหารด้วยความประณีต ใครเห็นก็ต้องเอ่ยปากชม แต่ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า แม่ชอบดื่มเหล้าค่ะ วันละ ๕ บาท (ไม่น่าเชื่อ สมัยนี้ยังขายได้นะคะ) หนูอยากทราบว่าแม่จะบาปมากไหมคะ? เคยคุยกับแม่แล้วในเรื่องนี้ แต่ทะเลาะกันค่ะ อาจารย์ช่วยแนะนำหนูด้วยนะคะ หนูต้องทำอย่างไรบ้าง? แม่จึงจะเลิกกินเหล้าสักที กราบขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

ถ้าเตือนแล้วต้องทะเลาะกัน ก็เตือนน้อยลง แล้วชวนแม่ทำบุญมากขึ้น ชวนนั่งสมาธิ ชวนฟังธรรม สักวันบุญคงช่วยให้เลิกได้เองเหล้า ๕ บาท คงไม่เมาจนต้องไปเดือดร้อนใคร ก็ลองให้เวลานิดหนึ่ง ใช้น้ำเย็น ให้แม่รู้สึกดีขึ้น และชวนทำบุญกุศลให้มากขึ้น เราไปทะเลาะกับแม่เสียแล้ว ก็จะเข้าถึงแม่หรือช่วยเหลือแม่ได้ยาก ต้องอดทน ใจเย็น เมตตาและใช้ปัญญาให้มากขึ้น

คำถามที่ ๑๑๘

สวัสดีครับ เกิดอีก ๗ ชาติ ของพระโสดาบัน หมายความว่าต้องเกิดเป็นมนุษย์อีก ๗ ชาติหรือครับ หรือว่า ถ้าเกิดเป็นเทวดาก็นับชาติที่ ๑ ต่อมาเกิดเป็นมนุษย์ นับเป็นชาติที่ ๒ ต่อมาเกิดเป็นพรหม ชาติที่ ๓ หรือว่า ๗ ชาตินั้นต้องเป็นมนุษย์ล้วนๆ ครับ

ตอบ

เกิดเป็นเทวดาก็ได้ พรหมก็ได้ มนุษย์ก็ได้ รวมแล้วไม่เกิน ๗ ชาติครับ

คำถามที่ ๑๑๙

กราบเรียนถามอาจารย์ วศิน อินทสระ ที่เคารพ ใน**ทสุตตรสูตร** ที่พระสารีบุตรได้แสดงธรรมไว้ หมวดหมู่ธรรมทั้ง ๑๐ ข้อนั้น ท่านแสดงว่าอย่างไรบ้างครับ ? ผมสืบค้นไม่เจอครับ ขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วยครับ

ตอบ

ไปค้นในพระไตรปิฎกบาลี เล่ม ๑๑ ฑีฆนิกาย ปาฏิกวรรค พระสูตรสุดท้ายครับ

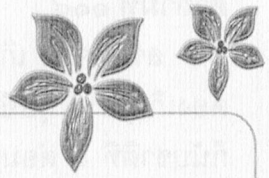

คำถามที่ ๑๒๐

กราบอาจารย์ค่ะ ดิฉันมีข้อสงสัยที่จะเรียนถามว่าเทวดาสามารถบรรลุธรรมได้ไหมคะ และสามารถเข้าสู่นิพพานได้เลยไหมคะ เพราะเคยอ่านพบว่าพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านมาแสดงธรรม ซึ่งก็น่าจะมีบรรลุธรรมได้บ้างค่ะ ? กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ได้ครับ บรรลุธรรมสูงขึ้น ในเทวโลกได้ และถึงขั้นพระอรหันต์ก็ยังได้

คำถามที่ ๑๒๑

ผมอยากรู้แบบ ลึกซึ้งเลยครับ มีช่องทางไหนติดต่ออาจารย์ ได้บ้างครับ

ตอบ

อยากรู้ลึกซึ้งต้องศึกษาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา และตำราต่างๆ ที่ผู้รู้ได้รจนาไว้ เป็นที่เชื่อถือได้ หากสงสัยจึงหมั่นถามผู้รู้ และดีที่สุดคือลงมือพิสูจน์ ด้วยการปฏิบัติที่กายใจตนเองครับ

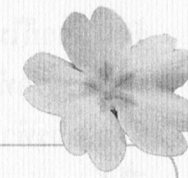

คำถามที่ ๑๒๒

อาจารย์คะ รบกวนอาจารย์ช่วยตอบด้วยค่ะ คือเวลามีปัญหากับแฟน แม้เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่เขากลับมีคำพูดที่รุนแรงกลับมาตลอด คำพูดรุนแรงๆ อารมณ์แรงทำให้ใจทุกข์ตลอด ตัวหนูเองมั่นใจว่าตัวเองไม่เคยพูดรุนแรงหรือหยาบคายกับเขาเลย ผลกรรมอันใดทำให้ต้องพบเจอเรื่องนี้คะ แล้วหนูควรจะทำอย่างไรต่อไปดีคะ หนูเองพยายามที่จะไม่เอาคำพูดและการกระทำเขามาเป็นอารมณ์ แต่มันก็ทำไม่ได้สักทีค่ะ ขอบพระคุณอาจารย์ที่เป็นดั่งแสงสว่างทางใจด้วยค่ะ

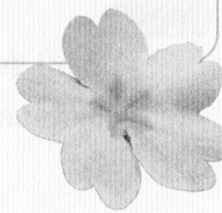

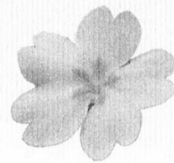

ตอบ

คำด่าทอ คำหยาบคาย ที่เขาพูดออกมา ถ้าเราไม่รับ มันก็เป็นสมบัติของคนพูด เราอย่าไปเดือดร้อน การอยู่ใกล้คนแบบนี้ เป็นโอกาสให้เราได้ฝึกฝนธรรมะ คือฝึกทำใจ ให้มีสติ ขันติ เมตตา ให้อภัยเขา แล้วจิตใจเราจะสูงขึ้น

หากเราแสดงความเดือดร้อน เขายิ่งสนุกทำ เพราะเห็นว่า เขาทำให้เราทุกข์ได้ ได้ผลดั่งใจเขา แต่ถ้าเรานิ่งเฉย ยิ้มรับได้ เขาอาจจะงง นานวันไป ก็จะเลิกทำแบบเดิม เพราะเราไม่ทุกข์ร้อน ไม่เดือดร้อน เขาก็ไม่สนุกที่จะทำ และมีโอกาสที่เขาจะย้อนไปดูตัวเขาเองบ้างล่ะ ว่าทำไม เขาจึงร้อนนักหนา ดูเรากลับสงบเย็น แล้วเขาจะอาย การทำให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น เย็นให้เขารู้สึก เป็นการสอนธรรมที่ได้ผลกว่าการตอบโต้ด้วยวาจา

คำถามที่ ๑๒๓

รบกวนเรียนถามท่านอาจารย์ค่ะ แถวบ้านหมาแมวจรจัดเยอะมาก คนข้างบ้านคิดจะรวมกันเอาไปทำหมัน ขอให้มาร่วมช่วยกันอย่างนี้บาปหรือไม่ อย่างไรคะ

ตอบ

ไม่บาป ช่วยลดปัญหาสังคม และช่วยไม่ให้เขาต้องมาทุกข์บนโลกนี้ ก็เหมือนคนทำหมันนั่นเอง

คำถามที่ ๑๒๔

สวัสดีค่ะ หนูมีคำถามรบกวนให้อาจารย์ตอบนิดหนึ่งค่ะ คือ เวลาเราสวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำบุญอื่นๆ เสร็จแล้ว จำเป็นไหมคะ ที่จะต้องแผ่เมตตาให้ตนเอง ก่อนที่จะแผ่เมตตาให้คนอื่น เพราะหนูเข้าใจว่าในเมื่อกายนี้ใจนี้เป็นผู้กระทำกรรมต่างๆ แล้ว มันก็คือการทำเหตุนั้นเอง เมื่อเราทำเหตุแล้วผลจะเป็นอย่างไรก็เกิดจากเหตุที่ได้กระทำโดยปริยายอยู่แล้ว จึงแผ่เมตตาให้กับคนอื่นเลย เนื่องจากไม่ค่อยได้พบครูบาอาจารย์ จึงขอความกรุณาอาจารย์ในการตอบคำถามด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ไม่จำเป็นต้องแผ่ให้ตัวเองก็ได้ แต่ที่ท่านให้แผ่ให้ตัวเองก่อน ก็เพื่อเป็นประจักษ์พยานว่าเรารักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด คนอื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์ฉันนั้นเหมือนกัน และไม่มีใครที่เรารักเท่าตัวเราเอง เมื่อเราแผ่เมตตาให้ตนเอง จิตใจเราย่อมเปิด มีความอ่อนโยนขึ้น และพร้อมที่จะแผ่เมตตาให้คนอื่นได้ง่ายขึ้น

คำถามที่ ๑๒๕

สวัสดีครับอาจารย์ที่เคารพ ผมอยากเรียนถามอาจารย์เรื่องการทำบุญตักบาตร การถวายสังฆทานครับ ที่ทำไปให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น จะส่งไปถึงแก่ผู้ที่ตายหรือเปล่า แล้วผู้ที่ตายเขาจะได้รับบุญที่เราส่งไปให้หรือเปล่าครับอาจารย์...

ตอบ

ถ้าเขาไปเกิดเป็นปรทัตตูปชีวีเปรต และเขาทราบและอนุโมทนาบุญ จึงจะได้รับผลบุญ แต่ไม่ได้รับประทานอาหารหรือสิ่งของที่เราให้ แต่จะได้เป็นกระแสบุญที่เป็นทิพย์

แต่หากเขาเกิดเป็นเทวดาก็ได้รับสมบัติทิพย์ที่เขาทำไว้เอง แต่ถ้าเขามาอนุโมทนา ก็จะได้บุญ

หากเขามาเกิดเป็นมนุษย์ เดรัจฉาน ก็จะมีอาหารของเขาเองตามภพภูมิ

ถ้าเป็นมนุษย์ด้วยกัน และมาอนุโมทนากัน ก็จะได้รับผลบุญตามนั้น

หากเกิดในอบายอื่นๆ ก็ไม่มีโอกาสได้รับส่วนบุญ

แต่ที่แน่นอนนั้น ผู้รับจะได้รับส่วนบุญหรือไม่ อย่ากังวล เพราะผู้ที่ทำบุญอุทิศผู้ล่วงลับ ย่อมได้รับบุญผลทานที่ตนทำแน่นอน โปรดศึกษาเพิ่มเติมใน **ชานุสโสณีสูตร**

คำถามที่ ๑๒๖

สวัสดีค่ะ อาจารย์คะ หนูมีความสงสัยในกรรมฐาน ที่มีชื่อว่า "มโนมยิทธิ" มันคืออะไรหรือคะ จำเป็นต่อมรรคผลหรือไม่ พอดีหนูฝึกทางสติปัฏฐาน มีสติ รู้กาย รู้ใจ เจริญปัญญา ไม่เคยเรียนวิธีดังกล่าว รบกวนอาจารย์ช่วยคลายข้อสงสัยในข้อนี้ให้หนูด้วยนะคะ

ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงนะคะ

ตอบ

แปลว่า **ฤทธิ์ทางใจ** อยู่ในอภิญญา ๖ ยังไม่ถึงมรรค ผล นิพพาน ซึ่งจะอยู่ในอาสวักขยญาณ มโนมยิทธิ นั้นทำสมถะได้ฌาน ๔ แล้วเลี้ยวไปทางอภิญญา ไม่จำเป็นต้องเรียน เพราะอาจจะหลงติด ไม่พ้นทุกข์ก็ได้

คำถามที่ ๑๒๗

ท่านอาจารย์คะ หนูใคร่เรียนถามค่ะ หนูรู้สึกเอ็นดูเด็กสาวคนหนึ่งเป็นหลานทางสามี แต่ญาติๆ ทางนั้นไม่ชอบหนู เลยไม่ได้คุยอะไรกันเลย พ่อแม่เด็กสอนให้ดื่มเหล้าตั้งแต่อายุ ๑๖ แต่ตัวแม่เองเข้าวัดปฏิบัติธรรมนะคะ เด็กคนนี้เรียนอ่อน แต่หนูเห็นลึกๆ ว่าเด็กมีความตั้งใจใฝ่ดี อยากก้าวหน้า พ่อแม่ส่งเสริมเสียเงินมากมายก็ไม่ไปไหนเลย คิดว่าเพราะคำพ่อแม่พูดตอกลงหัวเด็กบ่อยๆ ว่า "ไม่คาดหวังมากหรอก แค่สอบผ่าน รอดๆ ไปก็พอ" ทำนองนี้ บอกลูกว่าไม่เป็นไรแม่จะเอาเงินยัดให้ผ่าน ปัจจุบันเขาเองยังไม่มีบ้านจะอยู่ (แต่มีเงินฟุ่มเฟือย) ส่งลูกเรียนหรูๆ ทั้งที่หัวไม่ถึง แต่ไม่ยอมจะให้ลูกพยายามรับกรรมเพราะคำพูดตัวเองเสี้ยมให้ลูกแท้ๆ

บางครั้งหนูอยากเอาหนังสือดีๆ ให้อ่าน บ้านนี้มองว่าอ่านเป็นหนอนหนังสือ มันที่อ่อไป เคยสอนภาษาให้ แต่ด้วยความที่ผู้ใหญ่ตั้งแง่เลยยุให้เด็กไม่เรียน กลัวจะมาดีกับป้าสะใภ้ กอปรกับช่วงหลังนี้ผิดใจกับแม่เด็กเพราะลับหลังมีแต่เรื่องนินทาน่าเบื่อหน่าย ใจก็สงสารเด็กค่ะ ช่วงหนึ่งเคยคุ้นดีกันอยู่ สมัยที่ยังไม่แต่งเข้ามา เห็นตั้งแต่เป็นเด็กน้อยๆ ไร้เดียงสา เด็กผู้หญิงนั้นต้องมีทรัพย์ติดตัวมาบ้างค่ะ ปัญญาเป็นทรัพย์อันดี ท่านอาจารย์มีความเห็นอย่างไรคะ หนูเองก็คอยแผ่เมตตานะคะ แต่ให้กับเด็ก ดูเหมือนไม่ได้ผล

ตอบ

ถ้าจะเมตตา ก็ต้องมีอุเบกขาประกอบด้วย มิฉะนั้นจะถูกความทุกข์กินเปล่า หากคุณทราบว่า พ่อแม่เขาก็ไม่ชอบคุณ ก่อนอื่น ควรผูกไมตรี แสดงความจริงใจ เมตตากับพ่อแม่เขาก่อน ให้พ่อแม่เขารู้สึกเป็นมิตร ยอมรับไมตรีและวางใจไว้ใจคุณ แล้วจึงหาโอกาสช่วยแนะนำลูกเขาได้ ตามเหตุปัจจัย แต่อย่าลืม อุเบกขาด้วยนะครับ

คำถามที่ ๑๒๘

ขอสอบถามด้วยครับ ว่าซื้อปลามาเลี้ยงจะบาปไหมครับ ปลาคราฟนะครับ

ตอบ

เลี้ยงปลาคราฟไม่บาปครับ จะให้ได้กำไรทางจิตใจมากขึ้นก็ขอให้ตั้งจิตว่า จะดูแลชีวิตเขาให้ดี ต่อชีวิตให้เขาอยู่สุขสบาย

คำถามที่ ๑๒๙

มีเพื่อนที่คบกันมา ๔-๕ ปี ชีวิตของเขาลำบาก กัดปากดิ้นรนจนยอมเป็นเมียน้อย หนูรู้จักอาจารย์คนที่เขายอมเป็นเมียน้อยมาก่อน เพราะเล่นกีฬาเลยรู้จักพี่เขา แต่ภายหลัง เพื่อนคนนี้กลับมาหึงหนู ทั้งที่หนูเคยบอก ชีวิตนี้ฉันไม่ยอมเป็นเมียน้อยใคร เขาก็ยังหึง เอาเราไปว่าเสียๆ หายๆ ทั้งที่หนูไม่เคยไปแอบคบ แอบเจอ แอบนัดหมาย เจอกันแต่สนามกีฬา เพื่อนแบบนี้ เราควรเลิกคบใช่ไหมคะอาจารย์ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ไม่ต้องเลิกคบ แต่ให้คบห่างๆ ระมัดระวังตัวให้มากขึ้น จะได้ไม่ต้องมีปัญหากับเพื่อนอีก

คำถามที่ ๑๓๐

กราบสวัสดีค่ะอาจารย์ แฟนเพื่อนร่วมงานได้รับอุบัติเหตุจากรถยนต์ โดยถูกชน ๒ ครั้งค่ะ คือมีรถพุ่งมาชนคล้ายแซนวิช ผลคือลำไส้แตกฯ ต้องผ่าตัดหลายครั้ง และบ่นอยากตายเพราะเจ็บเหลือเกิน สงสารเพื่อนร่วมงานมาก เพราะดูเขาร้องไห้ทุกครั้งที่พูดถึงแฟน แต่ไม่รู้จะช่วยอย่างไรค่ะ ขอความกรุณาอาจารย์แนะนำด้วยค่ะ ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ค่ะ (จะโพสต์คำแนะนำจากอาจารย์ไปให้เพื่อนและแฟนอ่านด้วยค่ะ เผื่อว่าพวกเขาจะได้มีกำลังใจในการต่อสู้ให้ผ่านพ้นวิกฤตินี้ค่ะ)

ตอบ

ให้คิดว่า คนทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน ทุกคนไม่รู้ ว่าเคยทำกรรมใดไว้บ้าง จึงมีชีวิตอย่างนั้นอย่างนี้ เราไม่ทราบว่า เขาเคยทำกรรมใดไว้ จึงต้องรับผลเช่นนั้น ขอให้คิดว่า เรากำลังใช้หนี้ เมื่อกายกระสับกระส่าย ก็อย่าให้จิตกระสับกระส่าย เสียหนึ่งที่กาย อย่าให้เสียสองที่ใจด้วย กายเป็นของต้องทิ้งใจเป็นสิ่งต้องรักษาพึงรักษาใจให้เป็นกุศล และหมั่นทำความดีให้มากขึ้น แม้ไปไหนไม่สะดวก แต่จิตก็ทำบุญได้ คิดดีได้ อนุโมทนาบุญ แผ่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวรและสรรพสัตว์ได้

ขอให้ถือโอกาสแห่งวิกฤติ เปลี่ยนให้เป็นโอกาส ได้รู้ เห็น เข้าใจธรรมชาติของโลก ที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่มีที่พึ่งอะไรเลยนอกจากธรรม ทั้งตัวผู้ป่วย และคนรอบข้าง โดยเฉพาะ คนใกล้ชิดควรมีสติ และคอยเตือนให้ผู้ป่วย มีกำลังใจ มีความแช่มชื่นด้วยการรักษาจิตให้ดี

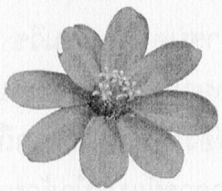

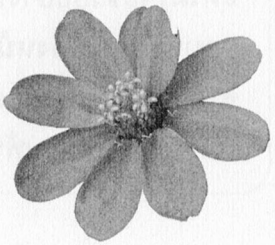

คำถามที่ ๑๓๑

๑. ในพระไตรปิฎก มีเรื่องอภิญญา ๖, มีเรื่องการตอบปัญหาเทวดาของพระพุทธเจ้า และ ปาฏิหาริย์ต่างๆ ถ้าเชื่อในสิ่งเหล่านี้ ถือเป็นสีลัพพตปรามาสหรือไม่ , ในสังคมที่เป็นจริง มีผู้คน อาจจะครึ่งหนึ่ง เชื่อมั่นในเรื่องโชคลาง ไสยศาสตร์ จัดเป็นสีลัพพตปรามาสหรือไม่ ?

๒. "สีลัพพตปรามาส" พุทธศาสนานอกจากเถรวาท มีคำศัพท์นี้หรือไม่ ? สีลัพพตปรามาส ในพระไตรปิฎกฉบับ ของลังกา, พม่า มีคำนี้หรือไม่ ? เข้าใจตรงกัน หรือต่างกันอย่างไร ?

๓. การทำพุทธาภิเษก พระเครื่อง และการเจริญพุทธมนต์ในงานพิธีกรรม แต่ละอย่าง ถือเป็น สีลัพพตปรามาสหรือไม่ ?

๔. การหุ้มทองคำฉัตร และนำไปประดิษฐานบนพุทธคยา เป็นสีลัพพตปรามาสหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

๕. สวดมนต์ข้ามปี ด้วยพระสูตร อาฏานาฏิยรักขา (สวดภาณยักษ์) เป็นสีลัพพตปรามาสหรือไม่ ?

๖. สวดมนต์ ทำวัตรเช้าเย็น ทำตามๆ กันมา เป็น สีลัพพตปรามาสหรือไม่ ? ในคำสวดมนต์ทำวัตร มีประโยค "ข้าพเจ้าขอเป็นทาสพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นนายของข้าพเจ้า.." การสร้างสำนึกว่า พระสงฆ์มีสถานภาพเหนือและเป็นนายทาส ขัดแย้งกับพระธรรมวินัยหรือไม่ ?

ตอบ

เรื่องสีลัพพตปรามาสนี้ หมายถึง ความเชื่อถือที่งมงาย ไม่เป็นไปตามหลักกรรมและสัมมาทิฏฐิ

๑. การแสดงอภิญญาของพระอรหันต์และการตอบปัญหาแก่เทวดาของพระพุทธเจ้า ไม่ถือเป็นสีลัพพตปรามาส เพราะทุกอย่าง

มีเหตุผล มีที่มา มีพื้นฐาน ผู้ที่จะได้อภิญญา ย่อมมีพื้นฐานจากสมถภาวนา และพระอริยเจ้า ท่านไม่มีมิจฉาทิฏฐิ การทำอะไรก็ย่อมมีเหตุผลที่เหมาะสม จึงกระทำการนั้นๆ ส่วนคนที่เชื่อถือโชคลางอย่างงมงาย เชื่อสี เชื่อทิศ ถือมงคลตื่นข่าว ล้วนขัดกับหลักกรรม จึงเป็นสีลัพพตปรามาส

๒. ในศาสนาอื่น ลัทธิอื่น จะเรียกสีลัพพตปรามาสว่าอย่างไรก็ตาม หากหมายถึง ความเชื่อโชคลาง ถือมงคลตื่นข่าว ฯลฯ ตามที่กล่าวไว้ ก็เรียกว่า เป็นสีลัพพตปรามาสทั้งนั้น และในพระไตรปิฎกไม่ว่า ภาษาใด ก็กล่าวถึง ด้วยนัยยะเดียวกันทั้งหมด

๓. การปลุกเสกพระเครื่อง ของขลัง ก็มีการนำพุทธคุณไปใช้ในทางไสยศาสตร์ หากท่านทำด้วยใจกรุณา ให้ผู้คนมีที่พึ่งมีกำลังใจทำความดี ก็เป็นประโยชน์ของความเคารพบูชาพระพุทธคุณ แต่หากมีเหตุผลอื่นที่ไม่ตรงตามหลักกรรมและสัมมาทิฏฐิ ทั้งผู้ปลุกเสกและผู้รับ ก็เป็นสีลัพพตปรามาสทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีคิด หรือ เหตุผลที่ทำด้วย

๔. การทำทองคำหุ้มยอดเจดีย์ เป็นการบูชาพระพุทธเจ้า จะเป็นสีลัพพตปรามาสหรือไม่ ก็อยู่ที่ ทำอะไร เพื่ออะไร คิดอย่างไร มีโยนิโสมนสิการไหม จะชี้ว่าถูกหมด ผิดหมด ไม่ได้

๕. การสวดพระปริตรข้ามปี ก็ถือเป็นมงคล ขึ้นอยู่กับ คิดอย่างไรทำไปเพื่ออะไร สรุปเหมือนกันไม่ได้

๖. เช่นเดียวกับการสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ก็ใช้หลักพิจารณาเช่นเดียวกัน ดังนั้น โยนิโสมนสิการ สำคัญมาก

คำถามที่ ๑๓๒

สวัสดีค่ะอาจารย์ ด้วยความเคารพ ขอคำแนะนำจากอาจารย์เรื่องการขึ้นกองกรรมฐานก่อนสมถวิปัสสนาค่ะ ขออาจารย์ช่วยชี้แนะแนวทางด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะอาจารย์

ตอบ

ท่านมีทางเลือกให้ถึง ๔๐ อย่าง ในการเลือกปฏิบัติ สมถะและวิปัสสนากรรมฐาน ให้เลือกตามจริตอัธยาศัยของท่าน โดยเริ่มต้นต้องมีศรัทธา และมีศีล เป็นพื้นฐาน แล้วปฏิบัติไปตามลำดับ

คำถามที่ ๑๓๓

เรียนอาจารย์ คนที่มีคุณธรรม มีศีล มีธรรมครองใจ การแสดงออกต้องเรียบ สงบปาก หรือเรียบร้อย ฯ กับคนที่พูดจริง ทำจริง การแสดงออกเป็นธรรมชาติ ไม่เสแสร้ง ถ้าหัวเราะก็หัวเราะ โมโหก็ดูคน ดูสถานที่ว่าสมควรไหม? รู้จักเวลา รู้คน รู้สถานที่ อย่างใดถูกต้อง หนูเห็นบางคนเขาเหมือนเก็บกด พูดก็เหมือนดัดฯ ค่อยถามอะไรก็ตัดว่าไม่พูดมาก ไม่รู้อยู่บ้านเป็นผู้ดีจริง หรือ ดัดฯ ความรู้สึกพบคนเหล่านี้ในวัด ทำให้หนูวัดตัวหนูเอง ว่าจะเล่นละครดีไหม? ถามแค่นี้นะคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

บางคนเขาก็กำลังฝึกฝนกาย วาจา ใจอยู่ อาจจะดูขัดเขิน แต่จะเสแสร้งหรือจริงใจ ก็เรื่องของเขา **เราอย่ามัวไปเพ่งโทษเขา** เอาเวลามาฝึกหัดจิตใจเราดีกว่า ให้เอาศีลเป็นหลัก และมีความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น ก็จะทำให้เป็นคนมีเสน่ห์น่าคบหา **อะไรๆ ที่ใครๆ ทำ จะให้ถูกใจเราหมด คงเป็นไปไม่ได้** ทำอย่างไรใจของเราจะมีเมตตาและรู้จักให้อภัยเขา เห็นเป็นเรื่องตลกขบขันไปบ้างก็ได้ แล้วเอาเวลามาฝึก ศีล สมาธิ ปัญญา ของเราให้ดีขึ้นจะเป็นประโยชน์มาก เอาคนอื่นมาเป็นครู ว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำก็ได้

คำถามที่ ๑๓๔

กราบเรียนถามปัญหาอาจารย์ครับ หญิงหรือชายที่เปลี่ยนคู่บ่อยๆ ด้วยความยินยอมทั้งสองฝ่าย ผิดศีลข้อ ๓ หรือเปล่าครับ? แล้วเป็นบาปหรือเปล่าครับ?

ตอบ

หากเป็นสามี-ภรรยากันแล้วสมัครใจเปลี่ยนคู่กันไปเรื่อย ก็ผิดศีลแน่นอน แต่หากเป็นแฟนกัน ก็ต้องพิจารณาว่าผิดหรือไม่ เป็นกรณีไป แต่ไม่ต้องไปถึงเรื่องว่าผิดศีลหรือเปล่า ก็ควรคำนึงถึงความควรหรือไม่ควร ตัวอย่างเช่นพระสงฆ์สูบบุหรี่ได้ไหม **ท่านก็ใช้พิจารณาว่าควรหรือไม่ควร** ก็พอจะหาคำตอบได้ เพราะในรายละเอียดแล้วแต่ละกรณีก็มีเหตุปัจจัยต่างๆ ต้องพิจารณาเป็นกรณีไป สรุปแล้วเรื่องแบบนี้ ไม่ควรทำ

คำถามที่ ๑๓๕

เรียนถามอาจารย์เพื่อให้ความรู้และข้อคิดเตือนใจค่ะ เนื่องจากพ่อเสียชีวิตกะทันหัน นอนเจ็บป่วยแล้วไปเลย ไม่ทันดูใจพ่อค่ะ ครอบครัวยังทำใจไม่ได้ ควรทำอย่างไรดี ? และอยากทราบว่าพ่อไปสบายไหม ? จะรู้ได้อย่างไร ? ถูกผิดประการใด รบกวนอาจารย์และผู้รู้ช่วยชี้แจงแนะนำสั่งสอนด้วยค่ะ ขอบพระคุณนะคะ

ตอบ

ขอให้เห็นความเป็นธรรมดาของชีวิตเป็นเช่นนั้นเอง เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องของธรรมชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความตายนั้น ไม่มีใครทราบเลยว่า “พรุ่งนี้กับชาติหน้าอะไรจะมาถึงก่อน” คนตายกันทุกวัน แต่เราไม่รู้สึกอะไร แต่ถ้าเป็น “ของเรา” เมื่อไหร่ ทุกข์ก็มากขึ้นตามความผูกพันมั่นหมายนั้น

ขอให้ทำใจให้สบายเพราะคุณพ่อท่านคงไปสบายหายกังวลหากมีญาณวิถีทราบว่าคนอยู่หลังตั้งสติได้ และมีกำลังใจสู้ชีวิตต่อไป ภาระของท่านจบแล้ว เราทำหน้าที่ดีที่สุดแล้ว ก็ขอให้ปล่อยวาง แม้บางอย่างไม่เป็นอย่างใจ แต่หากมันล่วงเลยไปแล้ว ก็ไม่มีใครแก้ไขอะไรได้ ทำปัจจุบันให้ดี ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง มีโอกาสก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ท่าน ซึ่งท่านจะไปดีหรือเปล่า ก็ขึ้นกับ “สมบัติบุญ-บาป” ที่ท่านสะสมไว้ นั่นเป็นเพื่อนเดินทางของท่านแน่นอน เราเป็นทายาทและผู้อยู่หลัง ก็ทำบุญทำกุศล เจริญภาวนา อุทิศให้ท่านผู้วายชนม์ตามหน้าที่พึงกระทำ และดำเนินชีวิตต่อไปให้มีคุณค่า เพราะวันนี้.. ท่านสอนให้เราเห็นแล้วถึงความไม่แน่นอนของชีวิต

คำถามที่ ๑๓๖

สวัสดีค่ะ อยากจะเรียนถามเรื่องการถวายน้ำและอาหารพระพุทธรูปจำเป็นต้องทำหรือเปล่าคะ ? มีคนมาทักว่าทำไมไม่ตั้งน้ำหน้าพระ แต่ดิฉันจะถวายดอกไม้น้ำและอาหาร คิดว่าพระพุทธรูปจะฉันได้อย่างไร แต่พอคนมาทักก็รู้สึกไม่สบายใจ

ตอบ

ไม่ต้องถวายอาหารและน้ำแก่พระพุทธรูป เพราะเราไม่ได้เซ่นสรวงบนบาน การถวายดอกไม้เป็นการแสดงความเคารพบูชาก็ทำได้ แต่ก็ยังไม่ใช่การบูชาอย่างยิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ ไม่สู้การปฏิบัติบูชา

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่าเป็นเพียงอามิสทาน มีผลน้อยกว่าธรรมทาน แต่ก็มิได้ทรงห้ามพุทธบริษัทว่าต้องบำเพ็ญแต่ธรรมทาน อามิสทานไม่ต้องบำเพ็ญ ไม่เคยตรัสเช่นนั้นเลย

และแม้เมื่อใกล้จะปรินิพพานที่สาลวโนทยานของเจ้ามัลละ เมืองกุสินารา เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายพากันบูชาพระองค์ด้วยดอกไม้ของหอมเป็นอันมาก ดังที่กล่าวไว้ในมหาปรินิพพานสูตร พระองค์ก็มิได้ทรงติเตียนการบูชาของเทวดาและมนุษย์เหล่านั้น เพียงแต่ตรัสว่า "พุทธบริษัททั้งหลายมิได้บูชาพระองค์ด้วยอามิสบูชาคือดอกไม้ของหอมเหล่านั้นเพียงเท่านั้น แต่บูชาพระองค์ด้วยการบูชาอย่างยิ่งคือด้วยการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม"

ซึ่งเท่ากับทรงแสดงว่าอามิสบูชาไม่ใช่การบูชาอย่างยิ่ง การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คือการเจริญโพธิปักขิยธรรม มีสติปัฏฐานสี่

เป็นต้น ต่างหากที่เป็นการบูชาอย่างยิ่ง เพราะอามิสบูชานั้นอานิสงส์อย่างยิ่งก็แค่สวรรค์สมบัติ แต่ปฏิบัติบูชานั้นอานิสงส์อย่างยิ่ง คือ นิพพานสมบัติ

ส่วนการถวายน้ำและอาหารนั้น ไม่ใช่การบูชาแบบพุทธแท้ แต่เป็นอิทธิพลของลัทธิศาสนาอื่นที่แฝงมาในพุทธ ไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้นเลย ที่ไม่ต้องถวายอาหารและน้ำ เพราะพระพุทธเจ้าท่านไม่ต้องการอะไรเพื่อรักษาธาตุขันธ์เหมือนคนเราแล้ว และท่านไม่อยู่ในโลกไหนๆ แล้ว

คำถามที่ ๑๓๗

กราบเรียนอาจารย์วศินที่เคารพ ผมมีโอกาสฟังผ่านๆ เรื่องฤาษีเลี้ยงแมว ประมาณว่า ต้องออกจากป่า มาอยู่นา แล้วก็ต้องมีแม่บ้านทำกับข้าว แล้วต่อมามีลูก อะไรทำนองนี้ พอดีได้ฟังในสถานที่มีสิ่งรบกวนฟังไม่ถนัด

ขอกราบรบกวนอาจารย์ชี้แนะหนังสือที่หาอ่านได้เกี่ยวกับเรื่องนี้ และเรื่องอื่นๆ ในแนวนี้ เอาไว้สอนลูกวัยรุ่นของผมครับ กราบขอบพระคุณล่วงหน้าด้วยขอรับ ป.ล. Search ใน Google, You Tube แล้วไม่พบเรื่องฤาษีเลี้ยงแมวเลยครับ

ตอบ

นิทานเรื่องฤาษีเลี้ยงแมว มีฤาษีสองพ่อลูกอาศัยบำเพ็ญเพียรภาวนาอยู่ในป่าอย่างสงบสุข ฤาษีลูกลาพ่อมาอยู่ในบริเวณใกล้หมู่บ้าน และเข้าไปภิกขาจาร (รับอาหาร) ในหมู่บ้าน ที่บ้านหัวหน้าหมู่บ้าน (พ่อบ้าน) เป็นประจำทุกวัน สะดวกสบายพอสมควร

อยู่มาไม่นาน มีหนูชุกชุมที่กระท่อม มากัดผ้าฤาษีด้วย ฤาษีจึงไปบอกพ่อบ้าน พ่อบ้านจึงให้แมวมาเลี้ยงเพื่อช่วยจับหนู ฤาษีเลี้ยงแมวก็ต้องหานมให้มันกิน จึงต้องขอนมสดจากพ่อบ้านมาเลี้ยงแมวทุกวัน ประกอบกับต่อมาหญ้าขึ้นรกรอบกระท่อม ฤาษีจึงแจ้งกับพ่อบ้าน พ่อบ้านจึงช่วยแก้ปัญหา โดยให้วัวมาเลี้ยง ๑ ตัว เป็นวัวนม โดยได้ประโยชน์ ๒ อย่างคือ ฤาษีสามารถรีดนมวัวให้แมวกิน และให้วัวช่วยกินหญ้ารอบกระท่อมไม่ให้รกอีก

ฤาษีเอาวัวนมมาเลี้ยงได้ระยะหนึ่ง แก้ปัญหาเรื่องหญ้ารกและเรื่องน้ำนมสำหรับเลี้ยงแมวได้ ต่อมา วัวนมไม่มีหญ้าจะกิน เพราะกินหญ้ารอบกระท่อมหมดแล้ว ต่อมาจึงไปขอความช่วยเหลือพ่อบ้านว่าสงสารวัว ไม่มีหญ้ากิน พ่อบ้านช่วยคิดแก้ปัญหา จึงให้ที่นา และให้ฤาษีไปทำนาทุกวัน เพื่อจะได้ซังข้าวมาให้วัวกิน ฤาษีต้องไปทำนาทุกวัน ไม่มีคนดูแลกระท่อมคอยเลี้ยงแมว เลี้ยงวัว จึงไปบอกพ่อบ้าน พ่อบ้านจึงให้หญิงสาวคนหนึ่งมาช่วยดูแลกระท่อมของฤาษี

อยู่มาไม่นาน หญิงสาวนั้นก็มีบุตรกับฤาษีนั้น

กล่าวถึงฤาษีพ่อ ไม่ได้ข่าวคราวฤาษีลูกนานแล้ว นึกห่วงใย จึงเดินทางมาเยี่ยม ครั้นมาเห็นสภาพของฤาษีลูก ก็อเนจอนาถใจกล่าวว่า นั่นเจ้าเป็นฤาษีนะ คลำชฎาที่สวมบนศีรษะดูสิ เจ้ากำลังทำอะไร...ทำไมจึงทำขนาดนี้

ฤาษีลูกบอกว่า ไม่รู้ตัวเลย ไม่รู้ตัวเลย ทุกอย่างมันค่อยๆ มา แล้วทำไปทำมา ก็บานปลายขนาดนี้ ต่างก็นึกเสียใจ จึงอำลาทุกคน กลับไปอยู่ในป่า เพียรภาวนากันทั้งสองพ่อลูกอย่างเดิม

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า บางทีเราทำอะไรโดยไม่รู้ตัว ขาดสติ ไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่ตามมา ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและความวุ่นวายเกินกว่าจะคาดถึง จึงควรใช้สติ ปัญญา พิจารณา ถึงผลดี ผลเสีย ก่อนจะทำอะไรลงไป

คำถามที่ ๑๓๘

อาจารย์คะ หนูเคยเถียงกับคนๆ หนึ่ง เขาว่า หากภรรยายินยอมให้สามีไปนอนกับคนอื่นได้ สามีไม่ผิดศีลข้อ ๓ น่ะค่ะ ส่วนการนอนกันไปเรื่อยๆ หลายๆ คน หนูเข้าใจว่า ผิดเบญธรรม ไม่ผิดเบญศีล เข้าใจอย่างนี้ได้เปล่าคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มันอยู่ที่ว่าผู้หญิงเขามีสามีหรือเปล่า ถ้าเขาไม่มีสามีก็ไม่ผิดศีล แต่ถ้าเขามีสามีก็ผิดศีล

คำถามที่ ๑๓๙

กราบเรียนถามปัญหาอาจารย์ค่ะ ในกลุ่มของคนทำงานหรือมนุษย์เงินเดือน ย่อมมีหลากหลายประเภทและหลากหลายความคิด ถ้าพูดถึงตรงนี้ก็คงจะไม่ใช่เรื่องแปลก แต่เรื่องที่หนูอึดอัดใจ (มาก) และต้องการคำแนะนำจากอาจารย์ คือ เรื่องความมีน้ำใจของเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีเพื่อนขอความช่วยเหลือ เช่น เรื่องเงินตั้งแต่หมื่นบาทขึ้นไป เรื่องการขอให้ช่วยงาน หนูไม่เคยปฏิเสธสักครั้ง (จริงๆ นะคะ) แต่พอถึงคราวที่เราขอร้องบ้าง กลับเฉย และเฉยมากด้วยค่ะ ขอบอกอาจารย์ตามตรง หลายครั้งที่รู้สึกโมโห แต่หนูเป็นคนเงียบ และไม่เท้าความใดๆ เพื่อตัดปัญหาไม่ให้เกิดเรื่อง (จนบางครั้งเพื่อนได้ใจว่าเราไม่กล้าพูด) ขอเรียนถามอาจารย์ว่า หนูควรจะแก้ไขปัญหาอย่างไรกับเรื่องนี้ดีคะ ? เพื่อนทำเนียนทุกครั้งที่ต้องการความช่วยเหลือโดยเฉพาะเรื่องเงิน อาจารย์ช่วยแนะนำหนูด้วยนะคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

หัดปฏิเสธบ้าง เรามีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธ และระมัดระวังตัวให้มากขึ้น อย่าให้ใครมาเอาเปรียบเกินไป

คำถามที่ ๑๔๐

เรียนถามท่านอาจารย์ เรื่องการ “ให้” นอกจากเป็นการกำจัดความตระหนี่แล้ว มีอานิสงส์อื่นๆ อีกหรือไม่ครับ และการให้ มีผลในการลดความโลภหรือความอยากไหมครับ ?

ตอบ

พระพุทธองค์ตรัสถึงอานิสงส์ของทานไว้ ๕ ประการ คือ

๑. ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก

๒. คนส่วนมากย่อมชอบเขา

๓. ชื่อเสียงอันดีฟุ้งขจรไป

๔. เป็นผู้กล้า ไม่เคอะเขินในที่ประชุมชน

๕. ตายแล้วไปสุคติ

ทรงตรัสกับสีหเสนาบดี สีหเสนาบดีทูลว่า

อานิสงส์ ๔ ประการแรก เขาเห็นประจักษ์ด้วยตนเอง

เพราะเขาได้รับอานิสงส์เช่นนั้น

ส่วนข้อ ๕ นั้นเขายังไม่เห็น แต่เขาเชื่อพระพุทธเจ้า

พระผู้มีพระภาคยังตรัสอีกว่า ทานจะมีอานิสงส์มากขึ้น

หากถึงพร้อมด้วยสัมปทา ๔

๑. *เจตนาสัมปทา* ถึงพร้อมด้วยเจตนา ใน ๓ กาล คือ ก่อนให้ ขณะให้ และหลังจากให้แล้ว

๒. *วัตถุสัมปทา* หมายถึง บุคคลผู้รับทาน เป็นผู้มีคุณธรรม

๓. *ปัจจัยสัมปทา* ถึงพร้อมด้วยปัจจัย คือของที่นำมาทำทานนั้นได้มาโดยชอบธรรม

๔. *คุณาติเรกสัมปทา* หมายถึง ผู้รับทาน มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น ออกจากนิโรธสมาบัติ

หากตั้งจุดประสงค์ในการให้ทาน เป็นการละความโลภ ลดความตระหนี่ ก็ยิ่งมีอานิสงส์มาก เป็นวิวัฏฏคามินี มุ่งออกจากสังสารวัฏ แต่ความต้องการของคนเราไม่เหมือนกัน บางคนอาจอธิษฐานขอให้รวยก็ได้ แต่เป็นแค่สวรรค์สมบัติ อย่างไรก็ตาม พระพุทธองค์ตรัสว่าผู้ที่เกิดมาร่ำรวย เพราะในกาลก่อน เขาเคยให้ทานไว้มากนั่นเอง

คำถามที่ ๑๔๑

ทำไมจึงกล่าวว่า "ทานที่พระสัมมาสัมพุทธประทานแก่พระสารีบุตรมีผลมากกว่าทานที่พระสารีบุตรถวายแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า" หนูไม่เข้าใจเหตุผล จึงต้องขอความกรุณาจากอาจารย์ช่วยวิเคราะห์ให้ด้วยค่ะ กราบขอบพระคุณอาจารย์มา ณ โอกาสนี้ด้วยค่ะ

ตอบ

ท่านต้องการอธิบายว่า ผู้มีคุณธรรมสูงกว่า เมื่อทำบุญให้ทาน จะมีผล มีอานิสงส์มากกว่า แม้ผู้รับจะเป็นผู้มีคุณธรรมน้อยกว่า

ยกตัวอย่างใน**อรรถกถาทักขิณาวิภังคสูตร** เช่น พระพุทธเจ้าถวายจีวรให้พระสารีบุตร ย่อมได้อานิสงส์สูงกว่า พระสารีบุตรถวายจีวรแก่พระพุทธเจ้า ทั้งนี้ เพราะพระพุทธเจ้ามีคุณธรรมสูงกว่า

ท่านต้องการเน้นว่า "ผู้ให้" ต้องทำตนให้มีคุณธรรมสูง แม้จะไปทำทานในผู้มีศีลมีธรรมน้อยกว่าก็ตาม แต่ถ้าผู้รับมีคุณธรรมสูงด้วย ก็ยิ่งได้อานิสงส์มากขึ้น

คำถามที่ ๑๔๒

คิดถึงคำแม่ที่จากไปร่วม ๙ ปี แล้วค่ะ เมื่อแม่บอกว่าจะไปทำบุญ พ่อถามแม่ว่า "ตัวบุญเป็นอย่างไร" แม่ตอบว่า คือความสบายใจ ทำแล้วได้ความสบายใจ ? ใช่หรือไม่ ถูกหรือผิด ขอความเมตตาอาจารย์ช่วยกรุณาเพิ่มเติมด้วยนะคะ

ตอบ

ว่าด้วยเหตุแล้ว บุญคือ สิ่งที่ชำระจิตใจให้สะอาด ว่าด้วยผล ก็คือ ความสุข

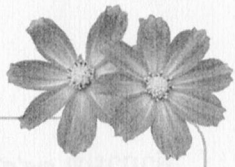

คำถามที่ ๑๔๓

อาจารย์คะ ขอถามหน่อยค่ะว่าการที่เราเรียกร้องสนับสนุนให้ประหารนักโทษฆ่าข่มขืน เพื่อให้กฎหมายเฉียบขาดมากขึ้น เพราะเราอยากปกป้องเด็กและผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับภัยเหล่านี้ เราไร้เมตตา หรือไม่อย่างไรคะ ?

ตอบ

โทษประหารชีวิต เห็นมีมาตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติและมีอยู่ทั่วโลก แสดงว่าเป็นความจำเป็นทางรัฐศาสตร์ บุคคลผู้ทำผิดกฎหมายย่อมได้รับโทษตามกฎหมายลดหลั่นกันลงมา การฆ่าคนหรือฆ่าสัตว์ย่อมผิดศีลข้อปาณาติบาต แต่ถ้าจำเป็นต้องทำเขาก็ทำ เช่น ทหารออกรบ เจ้าของบ้านกำจัดปลวกที่ขึ้นกินบ้าน เป็นต้น ยังมีเรื่องอื่นๆ อีกมากมายที่อยู่ในลักษณะจำเป็นต้องทำ คนที่มีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องทำบาปจึงถือว่าเป็นคนโชคดีมาก

ปัญหาของคุณเป็นปัญหาที่คิดกันมาตลอดกาลยาวนาน การสอนให้คนเป็นคนดีมีศีลธรรมเป็นทางออกทางหนึ่งของปัญหานี้ ถึงกระนั้นมนุษย์ก็ยังเบียดเบียนกันไม่เว้นแต่ละวัน ข่มเหงรังแกแม้ต่อเด็กและผู้หญิง เป็นเรื่องน่าเศร้าสลดใจอย่างยิ่ง น่าเศร้าใจจริงๆ ที่สังคมของเราไม่ปลอดภัย อยู่กันอย่างมีภัยรอบด้าน รอดชีวิตไปได้วันหนึ่งๆ ก็นับว่าโชคดีแล้ว

คำถามที่ ๑๔๔

สวัสดีค่ะ ที่บ้านคุณแม่ได้สร้างศาลพระภูมิเจ้าที่ เราควรบูชาหรือไม่อย่างไร? และบ้านเรือนควรมีศาลพระภูมิเจ้าที่หรือไม่คะ? ถ้ามีแล้ว จะบูชาต่อหรือไม่อย่างไร?

ตอบ

ถ้าไม่มีศาลพระภูมิ ก็ไม่ต้องมีก็ได้ จะได้ไม่ต้องเป็นภาระต้องกราบไหว้เซ่นสรวงบูชา แต่ถ้ามีอยู่ ตั้งอยู่แล้ว ก็กราบไหว้ไปเถอะ แต่ตั้งจิตให้ถูก ว่าเราเคารพกราบไหว้ในฐานะที่ระลึกถึงคุณที่เขาเป็นแบบอย่าง ที่เขาทำดีทำบุญกุศล แล้วจึงได้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นพรหมได้ แต่สูงสุดแห่งความเคารพบูชาคือพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

คำถามที่ ๑๔๕

สวัสดีครับอาจารย์ พอดีเข้ามาทำงานใหม่ ที่ทำงานมีการกินเลี้ยง โดนบังคับให้ดื่มเหล้าอีกแล้ว หัวหน้าให้ดื่ม ดื่มไปแบบไม่เจตนาผิดศีลไหมครับ ? จิบไปคำเดียวปกติก็ไม่ดื่มเหล้า หลังจากดื่มเสร็จก็สงสัยว่าจริงๆ แล้วศีลคืออะไร เพราะว่า เหมือนโดนความคิดกับ อารมณ์หลอกว่า เราผิดศีล ซึ่งทำให้เราทุกข์ พอดูไป แป๊บเดียวความทุกข์นั้นก็ดับไป

ตอบ

ถ้าทราบว่าเป็นสุรา แม้จะถูกบังคับให้ดื่ม ก็ผิดศีลแล้วครับ จะอยู่ในโลกให้ปลอดภัย ต้องหัด say no บ้าง ต่อไปก็ปฏิเสธไปเลยว่าผมไม่ดื่มครับ เพราะคนที่จะรักษาศีลได้ จะต้องรักษายิ่งกว่าชีวิต พอทำผิดไปแล้ว จิตใจเศร้าหมองทันตา จึงควรระมัดระวัง สำรวมให้มากขึ้น แต่ถ้าไม่รู้ว่าเป็นสุรา ก็ไม่ผิดศีล

คำถามที่ ๑๔๖

สวัสดีค่ะ ท่านอาจารย์ หนูอยากทราบว่าการทำบุญในวันธรรมดาๆ ทั่วไป แต่ตั้งใจทำกับการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาจะได้ผลบุญอานิสงส์มากน้อยต่างกันไหมคะ ? ขอบคุณค่ะ

ตอบ

การทำบุญไม่ขึ้นกับวันสำคัญหรือไม่ กลางวัน กลางคืน กับฤกษ์กับเทศกาล เหล่านี้เป็นแค่สมมติ แต่อยู่ที่เจตนา (ให้ย้อนไปดูที่คำตอบเรื่องการทำทาน)

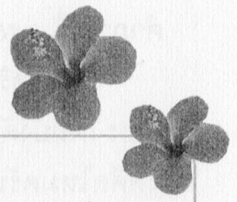

คำถามที่ ๑๔๗

เรียนท่านอาจารย์คะ หนูทานยาคูลท์เป็นประจำ วันหนึ่งมีคนบอกว่ากินยาคูลท์ (ซึ่งมีจุลินทรีย์ตั้งหลายล้านตัว) เหมือนเป็นการกินสิ่งมีชีวิต ไม่ควรกิน เพราะเหมือนว่าเราผิดศีลข้อ ๑ ท่านอาจารย์คิดว่าอย่างไรคะ ผิดศีลไหมคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ไม่บาปครับ ทานเป็นยาให้สบายใจ

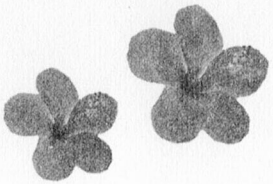

คำถามที่ ๑๔๘

สมมติว่าถ้ามีคนมาว่าผม ใส่ร้ายด้วยข้อความที่ไม่จริง แต่ผมคิดว่าเขาคงจะต้องได้รับผลกรรมที่เขาทำไว้เอง แต่ผมไม่อยากให้เขามาชดใช้กรรมกับผม ทั้งในชาตินี้และชาติต่อๆ ไป คือไม่อยากยุ่งเกี่ยวกันอีกแล้ว อย่างนี้จะเรียกว่าผมอโหสิกรรมไหมครับ? ขอบคุณครับ

ตอบ

เรียกว่าคุณอโหสิกรรมให้แล้ว คุณไม่ต้องเกี่ยวข้องในวงเวียนกรรมของเขาต่อไป แต่เขาจะต้องรับกรรมอย่างไร นั่นเป็นเรื่องของผลที่เขาทำ ไม่มียกเว้นใคร

คำถามที่ ๑๔๙

ผมมีข้อสงสัยขอเรียนถามท่านอาจารย์คือ จิตเกิดดับตลอดเวลา ส่วนความเข้าใจที่ว่าคนตายแล้วจิตออกจากร่างเหมือนเป็นอัตตา แล้วจิตดวงนี้ก็ไปเกิดใหม่เป็นโน่นนี่นั่น ความเชื่อนี้เป็นมิจฉาทิฐิ แล้วการที่ยังมีการเวียนว่ายตายเกิด อะไรที่ไปเวียนว่ายตายเกิด ทำกรรมชาตินี้มีผลต่อชาติหน้า หากไม่ใช่จิตวิญญาณนั้นๆ รบกวนถามขอความรู้ด้วยครับ

ตอบ

มันเกิดดับไปเรื่อยๆ ตามเหตุปัจจัย ทั้งที่มีจิตอยู่ ก็เกิดดับเรื่อยไป เหมือนกระแสไฟฟ้า ดับอยู่ทุกวินาที แต่มันมีสันตติ ทำให้รู้สึกว่ามันสืบเนื่อง

คำถามที่ ๑๕๐

เรียนถามอาจารย์

๑. บุญกฐิน ต้องทำด้วยเงินและผ้าไตรหรือคะจึงจะได้บุญ วัดแต่ละวัดผ้าไตรเป็นตั้งๆ ถังสังฆทานตามที่รู้กัน กฐินปีนี้ ขออาจารย์แนะนำให้ความสว่างแก่พุทธศาสนิกชนว่าอย่างไรเป็นบุญแท้และมากด้วยค่ะ

๒. วัดบอกบุญแล้วไม่ทำ ได้เงินแล้วไม่ทำ บาปผิดศีลใช่ไหมคะ? หรือทำแล้วมีปัจจัยเหลือมาก แต่เอาไปใช้อย่างอื่นโดยไม่บอกประกาศให้ผู้บริจาคทราบ บาปเหมือนกันใช่ไหมคะ?

๓. หนูไปวัดตักบาตร พอพระฉันแล้ว อาหารเหลือมากมายท่านให้แล้ว หนูเห็นข้าวสุกเหลือทิ้งเป็นหม้อๆ ใบใหญ่หลายหม้อ คนเอาไปเลี้ยงหมาบ้าง แต่หนูเอามาให้ทานคนจนยากไร้ คนงานก่อสร้างริมทาง หนูทำถูกไหมคะ?

๔. ตอนเช้ามืด หนูตื่นมาทำอาหารให้พ่อ บางครั้งทำเตรียมไปวัด หนูได้กลิ่นธูปหอมๆ ลอยมาแถวหน้ารั้วบ้านหนู บ้านไม่มีศาลพระภูมิ (สืบเนื่องจากคำถามเรื่องบูชาศาล) หนูเคยอธิษฐานว่าให้มาเข้าฝันหนูจะตั้งศาลให้ อาจารย์คิดว่าเขาเป็นเทพเหมือน

หนูคิดหรือไม่คะ คำสอนของอาจารย์เรื่องการปฏิบัติธรรมไม่จำเป็นต้องไปอยู่วัด คือทำหน้าที่เราให้ดี รู้สึกตัว หนูดีใจที่ได้อ่าน ทำให้มีกำลังใจขึ้น

ตอบ

๑. ผ้ากฐิน มีแค่ผืนเดียว นอกนั้นเป็นบริวารกฐิน เราจัดกันเองเป็นการหาปัจจัยช่วยวัดบำรุงศาสนาไป แต่กฐินตามที่พระพุทธองค์บัญญัตินั้น แค่ผ้าผืนเดียวเท่านั้น

๒. ไม่บาปหรอก อนุโลมไปตามความจำเป็น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ แต่หากมีความทุจริต ก็อีกเรื่องหนึ่ง

๓. ทำดีแล้ว ไม่ทิ้งให้เสียของ

๔. ผมไม่ทราบว่าเป็นเทพหรือเป็นอะไร ไม่มีข้อมูล อย่าไปยึดถือ ทำอาหารให้พ่อ และไปถวายพระ ดีแล้ว

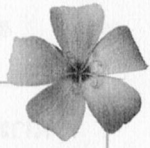

คำถามที่ ๑๕๑

ขอกราบเรียนถามข้อสงสัยครับ ความหมายของคำว่า “สติ” กับ “สัมมาสติ” เหมือนหรือต่างกันอย่างไรครับ ? ขอบคุณครับ

ตอบ

สติ คือ ความระลึกได้ทั่วไป

สัมมาสติ คือ การระลึกได้ ในสิ่งที่เป็นกุศล

ซึ่งในที่นี้ ท่านหมายถึง การระลึกถึงในสติปัฏฐาน ๔

อันประกอบด้วย ๔ ฐาน คือ กาย เวทนา จิต และธรรม

คำถามที่ ๑๕๒

ขอเรียนถามเรื่องศีลข้อ ๑ การไม่กินเนื้อสัตว์ เป็นการสนับสนุนให้การรักษาศีลข้อ ๑ หรือไม่?

ตอบ

การไม่กินเนื้อสัตว์ ช่วยเรื่องการรักษาศีล ๕ หรือไม่

พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงห้ามการกินเนื้อสัตว์ ทั้งภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา ไม่ล่วงศีลข้อปาณาติบาต

เพราะศีลข้อปาณาติบาต ต้องครบองค์ ๕ คือ

๑. สัตว์มีชีวิต

๒. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

๓. จิตคิดจะฆ่า

๔. มีความพยายามที่จะฆ่า

๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

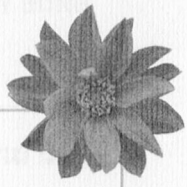

คำถามที่ ๑๕๓

ขอสอบถามนะครับ

๑. ชายที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว แต่ไปเที่ยวผู้หญิงบริการทางเพศ ถือว่าชายคนนั้นผิดศีลข้อ ๓ ไหมครับ?

๒. ชายที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว แต่ภายหลังมีเหตุทะเลาะกับภรรยาจนรู้สึกว่าไม่มีใจให้แก่กันแล้ว ไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ กันแล้ว แต่ที่ยังอยู่ด้วยกันเพราะต้องเลี้ยงดูลูก หากชายคนนี้ไปมีความสัมพันธ์กับคนอื่นที่เป็นอิสระหรือเป็นโสด ชายคนนี้และคนที่มีความสัมพันธ์กับชายคนนี้ จะผิดศีลข้อ ๓ หรือไม่ อย่างไร?

๓. มีข้อสงสัยว่าสมัยก่อน ชายไทย หรือแม้แต่กษัตริย์ไทย มีภรรยาหรือมีนางสนมหลายคน อย่างนี้ถือว่าผิดศีลข้อสามหรือไม่

๔. เคยได้ยินมาว่าพระอินทร์ซึ่งเป็นพระโสดาบันมีนางอัปสรเป็นนางสนมหลายองค์ ข้อนี้ไม่ทราบว่าจริงเท็จอย่างไร ? ขอคำอธิบายครับ

ตอบ

๑. ตามขอบเขตของศีลข้อ ๓ ไม่ผิดครับ แต่ว่า ควรจะทำหรือเปล่า ? ตอบว่าไม่ควรทำ อาจพาโรคกลับมาบ้าน และแสดงถึงความไม่สำรวมในกาม ไม่ซื่อตรงต่อกัน

๒. ถ้าหญิงคนใหม่เป็นโสด ก็ไม่ผิดศีลข้อนี้ แต่ว่าควรจะทำหรือเปล่า ก็ตอบว่าไม่ควร เพราะยังผูกพันกันทางกฎหมาย

๓. กษัตริย์ ไม่ผิดศีลข้อ ๓ เพราะหญิงเหล่านั้น ไม่มีสามี

๔. พระอินทร์...จริง แต่ไม่ผิดเช่นกัน

คำถามที่ ๑๕๔

สวัสดีครับอาจารย์ ผมรบกวนสอบถามหน่อยครับ คือถ้าเราใช้โปรแกรมที่ละเมิดลิขสิทธิ์จะเป็นบาป (ผิดศีลด้วย) ไหมครับ แล้วถ้าเป็นบาป แล้วเราใช้งานทุกๆ วัน บาปจะเพิ่มขึ้นตามลำดับการใช้งานไหมครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

เรื่องลิขสิทธิ์ หากไม่ละเมิดได้ก็ดี ผมไม่ค่อยทราบเรื่องลิขสิทธิ์โปรแกรมอะไรนัก แต่คิดว่าขึ้นอยู่กับเหตุผลและการนำมาใช้ด้วย หากเราทำธุรกิจแล้วใช้โปรแกรมเถื่อนก็ไม่ควรทำ เพราะแอบขโมยเอาสมบัติทางปัญญาของเขามาทำมาหากิน ก็ควรเสียเงินซื้อโปรแกรมที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์

แต่ถ้าเราใช้งานเล็กๆ น้อยๆ ในบ้านหรือไม่ได้ใช้หาประโยชน์ทางธุรกิจก็น่าจะพออนุโลม แต่ก็แล้วแต่เจ้าของลิขสิทธิ์ เขากำหนดข้อบังคับของเขาว่าอย่างไรด้วย หรือองค์กรการกุศลไม่แสวงหากำไร หากใช้โปรแกรมเถื่อนมาทำให้เกิดบุญกุศลให้เจ้าของลิขสิทธิ์โดยเราไม่ได้นำมาแสวงหากำไรหรือทำธุรกิจอันนี้ก็น่าจะอนุโลมได้

แต่ก็เป็นเรื่องที่แล้วแต่จะตกลงกัน หรือกฎเกณฑ์ที่เจ้าของเขากำหนดด้วย ตอบแน่นอนยาก

คำถามที่ ๑๕๕

คำว่ากิริยา ใช้ได้กับพระอรหันต์เท่านั้นใช่ไหมคะ เพราะพระอรหันต์ทำทุกอย่างด้วยกิริยา ไม่เป็นทั้งบุญและบาป เพราะท่านหมดกิเลสไปแล้ว ใช่หรือเปล่าคะ

ตอบ

ใช้ได้ครับ เพราะพระอรหันต์มีกิริยาจิตครับ

คำถามที่ ๑๕๖

"อธิษฐาน ภาษาชาวบ้าน หมายถึง ขอให้เป็นอย่างนั้นให้ได้อย่างนี้ แต่ภาษาทางธรรม หมายถึง การตั้งจิตอย่างมั่นคงต่อทิศทางของชีวิต (จากคำสอนของ อ.วศิน)" ถ้าอย่างนี้แล้ว

๑. การตั้งปรารถนาดีต่อสิ่งมีชีวิตแล้วแผ่กุศลไป เป็นเมตตาบารมี แบบนี้นับเข้าในข้ออธิษฐานไหมครับ ?

๒. อธิษฐานบารมี หมายถึง การตั้งจิตเป้าหมายในการทำกุศลหรือเปล่าครับ ?

๓. ถ้าไม่ตั้งอธิษฐานแล้ว บารมีข้อนี้จะเต็มได้เองหรือไม่ครับ ?

๔. อธิษฐานบารมี คือการกำหนดเป้าหมาย เช่น ปรารถนาการหลุดพ้นจากการเวียนตายเวียนเกิด ปรารถนาเดินตามอริยมรรคองค์ ๘ เพื่อความพ้นทุกข์ตลอดกาล อย่างนี้เป็นต้น ใช่หรือไม่ครับ ?

๕. ได้ยินมาถ้าจำไม่ผิดว่า ต้องมุ่งหมายปรารถนานิพพานพ้นทุกข์มาครบ ๑ แสนมหากัปป์ จึงจะเป็นพระอริยสาวกได้ ครับ

ตอบ

๑. ใช่ครับ ถูกต้อง

๒. ใช่ครับ

๓. อธิษฐานบารมี หมายความว่า ตั้งจิตจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ตั้งอธิษฐาน ก็ไม่เป็น ไม่เป็นอธิษฐานบารมี อย่างพระพุทธเจ้าทรงมีพระทัยมั่นคงว่า ต่อไปภายหน้าขอให้ได้เป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็อธิษฐานอย่างนั้น ต่อมาท่านก็ได้เป็นพระพุทธเจ้า ถ้าเราไม่ตั้งจิตว่าจะเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่ถือว่าเป็นอธิษฐานบารมี

๔. อธิษฐานตามมรรคมีองค์ ๘ ถูกต้องครับ

๕. ไม่แน่หรอกครับ แล้วแต่บารมีของเราว่ามากน้อยแค่ไหนแล้ว ถ้าบารมีเรามากแล้ว ก็เต็มเร็วขึ้น แล้วแต่ว่าบารมีของเรามีอยู่เท่าไร ไม่ต้องถึงอย่างนั้นหรอกครับ

คำถามที่ ๑๕๗

อาจารย์คะ เพื่อนหนูคนหนึ่ง เขาทราบว่าในสมัยก่อน บางคนได้บรรลุธรรมเพราะฟังธรรม เขาเลยใช้วิธีว่า เปิดเสียงเทศน์พระอาจารย์ที่เขาถูกจริตฟังแทบทุกเวลาที่จะทำได้ เช่น ขณะทำงาน ขณะกินข้าว ขณะขับรถ ฯลฯ หนูเห็นด้วยกับที่เขาได้ทราบมา แต่ไม่แน่ใจวิธีการที่เขาทำค่ะ (แต่ก็ไม่ได้คัดค้านอะไรเขา) วันหนึ่ง หนูได้อ่านพระพุทธจริยาที่อาจารย์เขียน หนูคิดเองว่า พระพุทธเจ้าจะกล่าวหรือพูดในเบื้องแรกในเชิงทำให้ใจคนฟังอ่อนโยน พร้อมที่จะรองรับธรรมขั้นสูงต่อไป คนฟังจึงบรรลุธรรมได้ ด้วยเหตุนี้ จึงอยากถามว่า

๑. หนูเข้าใจถูกไหม?

๒. ถ้าหนูเข้าใจถูก หนูควรเตรียมใจก่อนฟังธรรมอย่างไร?

๓. ควรบอกเพื่อนให้แก้ไขไหม เพราะสังเกตว่า เพื่อนเขาเข้าใจว่า อาจจะมีสักประโยคหนึ่งที่เขาฟังๆ แล้วเขาจะเข้าใจธรรม แต่หนูเห็นว่า ไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะใจเขาไม่พร้อมจะรองรับธรรมน่ะค่ะ เปิดไปอย่างนี้ก็เหมือนฟังวิทยุฟังเพลงเล่นๆ เพลินๆ

ตอบ

ท่านทำให้จิตใจอ่อนโยนก่อน ค่อยแสดงธรรม ท่านตรวจดูว่าใครมีอุปนิสัยที่จะบรรลุธรรมได้ ท่านก็จะเจาะจงไปถึงบุคคลนั้นก่อน แสดงธรรมเพื่อโปรดบุคคลผู้นั้น ท่านก็จะตรวจก่อนว่าบุคคลผู้นั้นมีจิตใจที่จะบรรลุธรรมได้ ท่านก็จะแสดงธรรมเพื่อบุคคลผู้นั้นก็จะแสดงธรรมได้ตรงเป้าหมาย

คำถามที่ ๑๕๘

สอบถามครับ ผมมีปัญหากับการภาวนาครับ เช่นเมื่อภาวนาจนจิตสงบ ผมก็จะลืมกิจที่ต้องทำ เช่น ส่งเอกสาร ตอบเมลล์ หรือนัดต่างๆ อย่างนี้เรียกว่าขาดสติหรือเปล่าครับ ?

ตอบ

ไม่ถือว่าขาดสติ แค่สัญญาอนัตตาไปชั่วขณะ ระลึกดีๆ ก็คงกลับมาจำได้เหมือนเดิม

คำถามที่ ๑๕๙

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ ๒ ข้อ ครับ

๑. ภิกษุผู้ถือธุดงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นวัตร เกิดเหตุอันทำให้ปฏิบัติธุดงค์นั้นไม่ได้ จะมีความผิดหรือข้อเสียหายอะไรบ้างครับ?

๒. บุคคลธรรมดามีเจตนาในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นประจำ (กุศลธรรม) จะเรียกว่าเป็นการถือธุดงค์หรือไม่?

ขอให้อาจารย์มีสุขภาพที่ดี และธรรมรักษาครับ

ตอบ

๑. ไม่ผิดครับ ก็เลิกถือธุดงค์ข้อนั้นไป หรือ จะกลับมานับหนึ่งใหม่ก็ได้ แต่การเลิกกลางคันด้วยความจำเป็นใดๆ ไม่ผิดทางวินัย และไม่เป็นบาปอะไร จะเสียแน่ๆ ก็เสียสัจจะ

๒. ไม่ถือว่าการมีเจตนาในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นประจำ (กุศลธรรม) จะเรียกว่าเป็นการถือธุดงค์ ก็เป็นแค่ กุศลธรรมหนึ่งๆ นั้นแค่นั้น

คำถามที่ ๑๖๐

สวัสดีค่ะ อยากทราบแนวปฏิบัติในการนั่งสมาธิค่ะ อยู่ในช่วงเริ่มเดินทาง แต่ความอดทนที่จะทำใจให้สงบมีค่อนข้างน้อยค่ะ

ตอบ

คุณก็ทราบดีว่า คุณมีความอดทนน้อย ก็เพิ่มความเพียร เพิ่มขันติมากขึ้นอีกหน่อย หากไม่สามารถทำจิตสงบได้ ก็ให้มาทำวิปัสสนาก็ได้ คือรู้ทุกอย่างตามความเป็นจริงลงปัจจุบัน จะง่วง จะฟุ้ง จะท้อ อะไรๆ ๆ ก็รู้ลงไป แล้วปล่อยวาง ลองดูนะครับ

แม้ผู้บำเพ็ญธรรมสายปัญญาวิมุตติ คือเจริญวิปัสสนาเป็นหลัก ไม่ได้ตั้งใจทำสมาธิโดยตรง แต่สมาธิก็เกิดขึ้นกับวิปัสสนานั้น พอให้วิปัสสนาปัญญามีกำลังพอที่จะตัดกิเลสได้

สมาธิในรูปที่แฝงอยู่อย่างนี้ ท่านเรียกว่าวิปัสสนาสมาธิ แปลว่าสมาธิในวิปัสสนา อยู่ในระดับระหว่างขณิกสมาธิ (สมาธิชั่วขณะ) กับอุปจารสมาธิ (สมาธิที่จวนจะแน่วแน่) แม้ขณิกสมาธิ และอุปจารสมาธิก็เป็นวิปัสสนาสมาธิได้ เพราะผู้เจริญวิปัสสนาย่อมมีสมาธิชนิดนี้เกิดขึ้นได้เสมอ

คนที่มีจิตสงบอยู่โดยปกติ เรียกว่าเป็นผู้มีสมาธิอยู่โดยปกติ สามารถทำงานต่างๆ ได้ตามประสงค์ อารมณ์ของสมาธิมีมากอย่างล้วนเป็นอุบายให้ใจสงบสังเวช เป็นประโยชน์ในการงานและการพัฒนาจิตทั้งสิ้น สมาธิจึงมีลักษณะเป็นหลักเป็นประธานของกุศลธรรมทั้งหลาย

คำถามที่ ๑๖๑

เคยฟังอาจารย์สอนธรรมพูดบ่อยๆ ว่าให้รู้สึก ไม่ให้คิดเอา ให้รู้ซื่อๆ ข้อนี้เป็นอย่างเดียวกับคำสอนที่ว่า เห็นก็สักว่าเห็น ได้ยินก็สักว่าได้ยิน ฯลฯ หรือเปล่าครับ ปฏิบัติตามหลักดังกล่าวชื่อว่า การเจริญสติใช่หรือไม่ครับ ? หากไม่ใช่ การฝึกสติที่ถูกต้องเป็นอย่างไรครับ ?

ตอบ

ก็ถือว่าเป็นการเจริญสติอย่างหนึ่ง ให้รู้ตามความเป็นจริง ในปัจจุบันธรรม ใครทำได้ ก็ถือว่ามีสติดี แต่คนเรามักถูกครอบงำด้วยกิเลส ไม่ใช่จะวางใจเป็นกลางในสิ่งทั้งปวงได้ง่ายๆ ค่อยฝึกไปก็จะพัฒนาสติได้

คำถามที่ ๑๖๒

มีสติอย่างเดียว ฝึกสติอย่างเดียว บรรลุธรรมได้ใช่ไหมครับ ?

ตอบ

ได้ครับ เพราะในสติมีองค์ธรรมอื่นประกอบ เป็นองค์ประกอบให้เกิดสติอยู่มากมาย และเมื่อมีสติดีขึ้น องค์ธรรมอื่นก็เจริญขึ้นด้วย ไม่ได้มีแต่สติอย่างเดียว แต่สติในที่นี้ คือ**สติปัฏฐานสี่**นะ ไม่ใช่ สติธรรมดา

คำถามที่ ๑๖๓

กราบท่านอาจารย์ค่ะ อยากเรียนถามว่าพระสงฆ์กราบไหว้พ่อแม่ของตัวเอง ผิดหรือเปล่าคะ ?

ตอบ

ไม่ได้ครับ ตามพุทธบัญญัติท่านห้าม

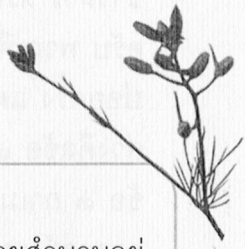

คำถามที่ ๑๖๔

ถ้าจะซื้อพระไตรปิฎกมาไว้อ่านที่บ้าน แต่เห็นมีหลายสำนวนอยู่ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ค่ะ ว่าจะใช้สำนวนใดที่เป็นมาตรฐาน เห็นมีของมหาจุฬาฯ กับฉบับหลวง (หนูไม่เคยเรียนอภิธรรมมาก่อน แต่ปฏิบัติภาวนาอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ได้ผลควรแก่ธรรม และเกิดศรัทธาอย่างมากค่ะ)

ตอบ

ฉบับไหนก็ได้ ทั้งมหาจุฬา และฉบับหลวง มีเฉพาะพระไตรปิฎก มี ๔๕ เล่มเท่ากัน ส่วนฉบับของมหามกุฏฯ จะรวมอรรถกถาด้วย มีถึง ๙๑ เล่ม

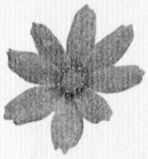

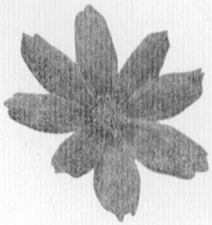

คำถามที่ ๑๖๕

กราบสวัสดีครับ อาจารย์วศิน อินทสระ ผมมีคำถามที่ข้อสงสัยครับ เพื่อนผมเวลาเสร็จจากงานปิดยอดของบริษัทมักจะไปเที่ยวอาบอบนวดกัน พอผมเข้ามาทำงานในตำแหน่งที่คอยให้ข้อมูลข่าวสาร หรือสามารถซับพอร์ตกลุ่มเพื่อนๆ ผมได้บ้าง ไม่มากก็น้อยครับ พวกเพื่อนมักชวนผมไปเที่ยวอาบอบนวดและหรือหญิงบริการบ่อยครั้ง แต่ผมได้รักษาสัจจะกับพระอุปัชฌาย์ของผมไว้ ว่าจะไม่ล่วงศีลข้อ ๓ แต่การเที่ยวอาบอบนวดหรือเที่ยวหญิงบริการนี่ผิดศีลข้อ ๓ กาเมสุมิจฉาจารหรือไม่อย่างไรครับอาจารย์ และอีกข้อครับอาจารย์ ผมไม่ได้เที่ยวหญิงบริการหรืออาบอบนวด แต่ผมมีอะไรกับแฟนที่ยังไม่ได้แต่งงานกัน แบบนี้ผิดศีลข้อ ๓ หรือไม่อย่างไรครับอาจารย์ รบกวนอาจารย์ช่วยอนุเคราะห์ตอบคำถามผมด้วยนะครับอาจารย์ ขอบพระคุณครับ ด้วยความเคารพ

ตอบ

ไปเที่ยวอาบอบนวด ไม่ผิดศีลข้อ ๓ ถ้าหญิงนั้นไม่มีสามีหรือมีเจ้าของอยู่ ส่วนการมีอะไรกับแฟน ทั้งที่ยังไม่แต่งงาน หากแฟนยังไม่มีสามี ก็ไม่ผิดศีลข้อ ๓ เช่นกัน

คำถามที่ ๑๖๖

แล้วที่หมายถึงเจ้าของนี่ เป็นอย่างไรครับอาจารย์ แตกต่างกับสามีหรือภรรยาอย่างไรครับอาจารย์ ขอบพระคุณครับอาจารย์

ตอบ

ความหมายเดียวกัน หมายถึงมีสามีครับ

คำถามต่อเนื่อง

ครับอาจารย์ แล้วในพระไตรปิฎก ที่บอกว่าหญิง ๒๐ จำพวก ที่พระพุทธองค์ทรงเทศนาไว้ล่ะครับอาจารย์ เช่น หญิงที่มีพ่อ แม่ ปกครอง หญิงที่มีพี่ชายน้องชาย พี่สาว น้องสาว ปกครองเป็นต้นล่ะครับ ขออภัยครับอาจารย์ถ้าผมเข้าใจผิดครับ ขอความอนุเคราะห์อาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วยครับผม

ตอบ

ที่อธิบายไว้ว่ามีหญิง ๒๐ จำพวกนั้น อธิบายไว้ในอรรถกถา ไม่มีในพระไตรปิฎก มีแต่เรื่อง มีสามี ไม่มีสามีเท่านั้น เราควรพิจารณาเรื่องควรหรือไม่ควร แม้จะไม่ผิดศีลก็ตาม เรื่องนี้ไม่ผิดศีลแน่ แต่ควรพิจารณาเป็นเรื่องๆ ว่าควรหรือไม่ควรทำ ขนบประเพณีของสังคมแต่ละสังคม ก็มีส่วน เขาถือหรือไม่ถือ ทำนองนี้

คำถามที่ ๑๖๗

สวัสดีครับอาจารย์ อาจารย์พอจะมีวิธีแก้ไขความฟุ้งซ่าน สำหรับนักปฏิบัติใหม่ๆ ไหมครับ? คือผมนั่งแล้ว พอผ่านไปสักพัก เกิดความฟุ้งซ่าน คิดนั่นคิดนี่ จะมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้างครับอาจารย์?

ตอบ

ตามตำรา ท่านให้เจริญอนุสสติ ๑๐ เช่น พุทธานุสสติ เป็นต้น ให้หาอ่านเพิ่มในหนังสือเพื่อเสรีภาพทางจิต ผมเขียนไว้แล้วตามลิงค์นี้ครับ http://www.kanlayanatam.com/book/freedom.pdf อยู่ใน www.kanlayanatam.com ครับ (ชมรมกัลยาณธรรม)

คำถามที่ ๑๖๘

รบกวนถามอาจารย์ค่ะ เวลานั่งสมาธิเสร็จแล้วอุทิศบุญให้ญาติและเจ้ากรรมนายเวรนั้น พวกเขาจะได้รับไหมคะ? ขอบคุณค่ะ

ตอบ

เราไม่รู้ว่าเขาจะได้หรือไม่ได้ ขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายประการ แต่เราควรอุทิศให้เสมอ เพราะเป็นปัตติทานมัย คือการแบ่งบุญ ก็เป็นบุญกิริยาวัตถุอย่างหนึ่ง

คำถามที่ ๑๖๙

อาจารย์คะ อยากทราบความหมายที่พระพุทธเจ้าตรัส ๔ บรรทัดสุดท้ายค่ะ?

ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ บุพพาราม ปราสาทของนางวิสาขา มิคารมาตา เขตกรุงสาวัตถี สมัยนั้น นางวิสาขา มิคารมาตา มีประโยชน์บางอย่าง เกี่ยวข้องในพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่พระเจ้าปเสนทิโกศลไม่ทรงยังประโยชน์นั้นให้สำเร็จตามความประสงค์

ครั้งนั้น ในเวลาเที่ยงวัน นางวิสาขา มิคารมาตาจึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้วนั่ง ณ ที่สมควร ครั้นแล้ว พระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัส กับนางวิสาขาดังนี้ว่า "วิสาขา เธอมาจากไหน แต่เที่ยงวัน" นางกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอประทานวโรกาส ข้าพระองค์มีประโยชน์บางอย่างที่เกี่ยวข้องในพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่พระเจ้าปเสนทิโกศลไม่ทรงยังประโยชน์นั้นให้สำเร็จตามความประสงค์เลย พระพุทธเจ้าข้า" ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้นแล้ว จึงทรงเปล่งอุทานนี้ ในเวลานั้นว่า

"ประโยชน์ทั้งปวงอยู่ในอำนาจผู้อื่น ก่อให้เกิดทุกข์
ความเป็นอิสระทั้งปวง ก่อให้เกิดสุข
สัตว์ทั้งหลายเมื่อยังมีประโยชน์ทั่วไปอยู่ ย่อมเดือดร้อน
เพราะโยคะทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ก้าวล่วงได้ยาก"

ตอบ

นางวิสาขามีธุระเรื่องภาษี แต่พระเจ้าปเสนทิ ก็ไม่ว่างจัดการ การอยู่ในอำนาจของผู้อื่นเป็นทุกข์ การเป็นอิสระทั้งปวงเป็นสุข บุคคล

ย่อมเดือดร้อนเพราะเป็นคนของสาธารณชน เช่นนางวิสาขา เป็นบุคคลสาธารณะในเมืองสาวัตถี ทำให้พระพุทธองค์ตรัสว่า การเกี่ยวข้องกันเป็นสิ่งที่ข้ามพ้นได้ยาก

คำถามที่ ๑๗๐

อาจารย์ครับ ในพระไตรปิฎก “สติ” มีบทบาทไหมครับ ? ถ้ามีจะมีด้านไหนบ้างครับ ?

ตอบ

สติมีกล่าวถึงไว้มากมาย ไม่อาจยกมาพูดได้หมด อยากทราบว่าสติ มีคุณอย่างไร ก็ลองฝึกเจริญสติดู ธรรมะของพระพุทธองค์ ท่านให้ทดลองพิสูจน์ด้วยการลงมือปฏิบัติ ด้วยกายด้วยใจของตนเอง จำเอา ไม่เกิดประโยชน์แท้จริงอะไร

คำถามที่ ๑๗๑

อยากทราบว่า สวดอิติปิโส ๑๐๘ จบ ต้องสวดจากไหนถึงไหนคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

สวดบทพุทธคุณ ตั้งแต่ อิติปิโส ไปถึง ภควาติ

คำถามที่ ๓๘

เวลาที่ผมได้พบเห็นข้อธรรมที่ดีๆ ถูกใจ เช่น จากเว็บเพจของอาจารย์เป็นต้น ก็อยากให้เพื่อนคนอื่นๆ ได้อ่านบ้าง จึงกดไลค์ กดแชร์ไป หรือบางครั้งผมคิดอะไรขึ้นมาก็เขียนขึ้นมาเอง แล้วโพสต์ขึ้น Social Network ผลปรากฏว่า บ่อยครั้งที่ถูกมองหรือตอบกลับว่าผมดัดจริต ทำเป็นอวดตัวว่าเป็นคนธรรมะธรรมโม อวดตัวว่าเป็นคนดี จนทำให้ท้อถอย คิดไปว่า เมื่อเราได้อะไรดีๆ มา คนอื่นเขาอาจไม่ได้ว่าดีอย่างเราคิด หรือเขาเพ่งเล็งมาที่การกระทำของเรา มากกว่าเนื้อหาที่เราส่งไป ความลังเลสงสัยบังเกิดแก่ผมแล้ว จะทำต่อไปหรือสงบปากเก็บทุกอย่างไว้ในใจคนเดียว อย่างไรจะดี ขอกราบเรียนถามว่าผมควรปฏิบัติต่อไปอย่างไรดีครับ

คำตอบ

ดัดจริตไปในทางดี ทำไปเถอะ ที่จริงเป็นการเปลี่ยนจริตไปในทางดีขึ้น ได้รับสิ่งที่ดีคำสอนที่เป็นประโยชน์ และยังเผื่อแผ่ธรรมะไปให้คนอื่น ถือว่าทำสิ่งที่ประเสริฐ หากมีความปรารถนาดีที่จะทำ จงทำไปเถิด อย่าไปสนใจว่าใครจะว่าอย่างไร คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก

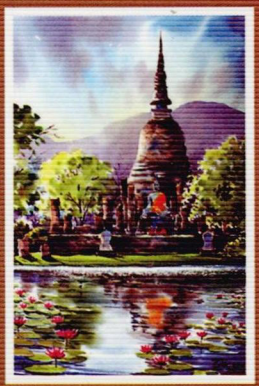

ภาพปก : อ. ธนกร ไชยจินดา

www.kanlayanatam.com
Facebook : Kanlayanatam